

310383 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ జూన్ నెల 22-వ తేది గురువారము

No. 70.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, శ్రేష్ఠ మాస బహుళ ద్వాదశి ౧౨.

సంచిక ౭౦

వదిలించుడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యాగ్యతాపత్రికలు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకాయనార కస్తూరిమూర్తిలు చే గుణములు శాకున శాస్త్రము కన్య శాకున అతితృప్తికరముగ నున్నది.
2. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్లెబజారువీధి రంగూను, బర్మా.
3. లోకాయనార కస్తూరిమూర్తిలు జనులకు గలగు సకలవిధ లోగములను పూర్తిగా పొందుచేయును.
4. 950 మూలముల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూప 1-4-0

పవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

లకు, శ్రీలకు బలము నిచ్చు శాస్త్రము.

కము, అకలితేవలదు, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలలోగము, పోగొట్టి అమితమైన కుద్ధరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును.

20 దినముల శాస్త్రముల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

గోరకుటచే మద్రాసు, నెం 881 తంబు శెట్టిపేడిలో మా ప్రాంతిని

వి. పి. ఆర్థుల మద్రాసు ప్రాంతినుండి పంపబడుతు.

లు శ్రీశీతారామవ వైద్యశాల మైసూరు

నాతనజవిళి!

గ్రామీ సరసము.

తక్కిన జాగాలలో చూడండి.

రూ 1000 వరకు పలుదినసులలో దొరకును.

బున్న సేలము, మధుర ఈ స్థలములనుండి అంగ

లలో భోవతులును తక్కువ ధరలకు దొరకును.

1,42 రత్తను బజారు, మదరాసు.

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

గో పా లా చా ర్లు గా రి

స్వచ్ఛమైన బంగారము

మేలైన పుష్కరాగ కంపులు వీటితో ములు, చేర్చి కట్టబడిన కమ్మలు, చెంపటికాయి, ముక్కు పుడకలు, బేసరులు, ఉంగరములు, మున్నగునవి తయారుచేసి అచ్చుకమునకు సిద్ధముగా నుంచబడి యున్నది. ఆర్డరు చేసిన నిర్ణయ కాలములోపల యివ్వబడును. ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురునాథమి శెట్టి నగలవర్తకులు, (1842)

(5) చెనాబజారులోడు, మదరాసు.

టెక్స్టు బుక్సు సూల్ బుక్సు నోట్ బుక్సు హిస్టరీ, జాగ్రఫీ సయింసు పుస్తకములు మాక్సిలన్ లాంగ్ మెన్సు వగైరాల ప్రచురములు విక్టోరియా డిపో, మైలాపూరు మద్రాసు భారీ ఆర్డర్లకు మంచి డిస్కంపుంటు

గొప్ప తగ్గుధర! జాతకరత్నము అర్థభీమ?

PART 1 జన్మనక్షత్రము పుట్టినతేదీ నేళ మున్నగునవి లేకయే సంవత్సర ఫలితములను శాస్త్రరేఖ రీడింగుతో సహా యెన్ని సంవత్సరములకైనను జ్యోతిషాని సహాయము అక్కరలేకయే తమంత! తాము ప్రాసికోనగలరు ధనము, సంతానము ఆయురారోగ్యము మున్నగు ద్వాదశభావములలో మీ మీ జాతకములను మీరే ప్రాసికోనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషాడు. దీనివెలరు 2-0-0, నెలాఖరులోగా కొనుగాదికి 1-0-0 మాత్రమే (164) గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, ఖళికొట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

మలయచందనము

గనేరియా అను నెగరోగమునకు కుశారము పథ్యము లేదు. పిచికారీతో పని లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల నెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. శ్రీలకును వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజశాస్త్రము, (1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0 గంధర్వ ఫార్మసి, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

దంతచూర్ణము

వెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0

ఈ భంతచూర్ణముతో పండ్లతోముటువలన చిగుళ్లనుండి

రక్తము ప్రవించుచుండును. నోట దుర్బంధములేక యుండును.

అమృతాంజనం డిపో, బాంబాయి. మదరాసు.

గాంధీ - ప్రపంచ నాయకుడు

ఖద్దరువ్యాపకము

బొంబాయిలో గాంధీ పుణ్యదినోత్సవము

గిర్గాండుల కాలానుకమిటీ యాజమాన్యముక్రింద గాంధీ పుణ్యదినోత్సవమును జరుపుటకు కతి ఆదివారము సాయంత్రము మార్వాడీ విద్యాలయమునందొక బహిష్కరణ జరిగెను. "సోషలిస్టులకు" పత్రికా సంపాదకులగు కె. నటరాజ్ గారు సభాధ్యక్షతవహించిరి. సభముగియుటకు పూర్వము నటరాజ్ గారి టెలుపావహించిరి:—

కాంగ్రెసు ఉద్యమాభిప్రాయము స్వరాజ్యసిద్ధికి బడయుట అయినయెడల తమ కా ఉద్యమమునందు సానుభూతి యుండెడిది అని వంగరాష్ట్రపు ప్రాంత గవర్నరు లొనాల్డాషే ప్రభుత్వగారిటీవల ఆంగ్ల దేశములో పలికిరి. దేశ సేవ అంత ప్రధానమైనదికాదు. కాంగ్రెసు ఉద్యమాభివృద్ధికి మూలకారణ మాండ్లయని స్పష్టమయ్యెను అని అతిదు చెప్పియుండెను. ఇది సర్వాధికారి నేను రుజువుచేసెదను. గతపర్యాయ మిచ్చట సంతాపకరమగు అల్లరులు జరిగిన కృష్ణుడు నేను ముగ్గురు నలుగు రాంగ్లేయులను గాంధీ మహాత్మునిగద్దట పిలుచుకొని పోతిని. వారిలో నొకరు మహాత్ముని అనేక ప్రశ్నలడిగి కట్టకడపట ఈ దేశములో నాంగ్లేయుల పాపమెదియని అడిగెను. ఈ ప్రశ్న నడిగినప్పుడు మహాత్ముడి ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరము నొసంగినప్పుడచ్చట ముగ్గురునలుగు రాంగ్లేయులు యండిరి. మహాత్ముడిట్లు చెప్పెను.

"ఆంగ్ల సామ్రాజ్యముగా నుండుట నాకు ఇష్టము. ఒక్క ఆంగ్లేయుడైన భారతదేశమును విడిచిపో నలెనని నేను కోరను. వారు మాతోచేరి మా మిత్రులవలె నుండవలెను గాని మాకంటె గొప్పవామని తలచు చుండరాదు."

గాంధీ మహాత్ముడి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చినప్పుడచ్చట కొంద రాంగ్లేయులు యండిరి. గాంధీ మహాత్ముడు భరణులను దేపింప వలసినదని కాంగ్రెసు సిద్ధాంతముగ చెప్పలేదు. లొనాల్డాషే ప్రభుత్వగారి నిందాకోపము సత్యరూర మైనది. అని నేను తీవ్రముగ బలకవలసి యున్నది.

ఈ యుద్యమమును గురించి ఇంకొక ఆశ్చర్యము పలకబడుచున్నది. అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీవారు దీనిని గమనింపక బోవుట కోచనయము. బోర్నివిప్రులు అనేక కోటరూప్యములను సహాయనిరాకరణోద్యమమున కిచ్చినట్లు పత్రికలలో ప్రకటింపబడినది. ఈ వార్తయందు నాకేమాత్రము విశ్వాసము లేదు. ఉద్యమమున కపకీర్తి దెచ్చిపెట్టగల యీ వదంతియందేలాటినత్యము లేదని అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీవారు తీవ్రణమే ప్రకటించుట ఉత్తమము. ఎన్నియో నిర్ధకములగు పనులను చేయుచున్న అఖిల భారత కాంగ్రెసు కమిటీ ఈ విషయమునందు వాసీనభావమును వహించి యూరకుండుట సంతాపకరము.

మహాత్ముని తేజస్సు సాయుక్త

రాజ్యములకు వ్యాపించుట

మహాత్ముని సహాయనిరాకరణోద్యమ ఫలితముగ ఆమెరికాదేశమందలి ఆరాజికోద్యమము నాశన మయ్యెననియు, మహాత్ముని దివ్యతేజస్సును నారాధించు వారవృట్ట పలువురు గలరనియు దివాన్ బహదూరు కేశవ కర్లగారు కొంత కాలముక్రిందట తమమిత్రుల కొకరికి వ్రాసియుండెరి. కేశవపిల్లగారు కొలది దినముల క్రిందట నాతో మాట్లాడుచుండెరి. కేశవపిల్లగారు సహాయనిరాకరణవాదులు గారు. అతడు కాంగ్రెసు పక్షంబులందుగాడు. అతడు బ్రాహ్మణేతరుడైనను బ్రాహ్మణేతరోద్యమముతో దేశభేదు, మహాత్ముడెట్టి మహోపకారమును చేసెనో నాకు తెలియజాలదని పిల్లగారు పలికిరి. పురుషులు, స్త్రీలు యుఖ్యముగ స్త్రీలనేకమంది అతనిచుట్టు కుంపులుచేరి గాంధీ చరిత్రను సంపూర్ణముగ దెలుపవలసినదని నేడుకొనిరి. పిల్లగారికి అసహయోద్యమమునం దేలాటి సానుభూతి లేకుండెనను మానవజాతికి మహాత్ముడత్యంతోపకారము చేసిన మహానియంతని అతడు వారికి స్పష్టముగ చెప్పెను. "లిబరలు" పత్రిక మువారు, ప్రభుత్వమువారు మన ఆభిప్రాయముల నంగీకరించి నను, లేకున్నను, మహాత్ముని నిరుపమానమగు స్వాధీనత్వము, నడునసంపత్తి, ఆత్మసామ్యుల ఫలితముగ ప్రపంచ పందంటును భారతదేశమును గురించి కొనియాడుచుండుట అబద్ధమని వారు చెప్పజాలరు. ప్రపంచాభిప్రాయము కారణభూయిష్టమైనది వివిధదేశభావలలో నందరికి బోధించుట యుక్తము

భారత బాలభటోద్యమము

ప్రధాననాయకుడు సర్ రాబర్టు బేడెక్

పవల్ గారి లేఖ.

హైదరాబాద్, జూన్ 20:— విశేషములందలి బాలభటోద్యమమునకు కమిషనరుగ నున్న సర్ ఆల్ఫ్రెడు పిక్కెడ్ గారికి ఆంగ్ల దేశమందలి ప్రధాననాయకుడు సర్ రాబర్టు బేడెక్ పవల్ గారు వ్రాసిన లేఖ నిచ్చట ప్రకటించుచున్నాము:—

ప్రియమైన సర్ ఆల్ఫ్రెడు గారికి:—
భారతదేశమునందు బాలభటోద్యమము దినదినాభివృద్ధి చెందుచున్నదని మీరు జరిపిన సంపూర్ణనివేదిక నాకందినది. ఆత్మత్పాహుతో మీరు సంపూర్ణ వివరములను దెలిపినందుకు నేను కృతజ్ఞుడను. బాలభటోద్యమముల ఉపసంఘముల నన్నిటిని పెద్దసంఖ్యలో చేర్చుట శుభముచకము. రాజకీయములు, జాతిమతములతో నీ ఉద్యమమున కేలాటి సంబంధము లేదని భారత నాయకులు గ్రహించినట్లున్నది. మనజాతిను సత్ప్రవర్తకులుగ నుండునట్లు చేయుటయే ఈ ఉద్యమముయొక్క ప్రధానోద్దేశము. దేశమునందు ఇట్టి సవ్యార్థులున్నయెడల జాతి కలలు నని ఇతిరజాతుల దృఢాభిప్రాయము. ఇట్టి సద్గుణము లేనివత్తుమున, ఎట్టి బలమైన రాజకీయ ప్రయత్నములు చేసినను అవి విఫలమగును. భావికాలములో పౌరులు గానున్న యువకులకు నైతిక కార్యకర్తత్వము నొసంగుట కీ ఉద్యమ బోధ విశేషముగ తోడ్పడగలదని వివిధజాతులవారు గ్రహించుచున్నారు. ఈ ఉద్యమాధికారులు ఉద్యమవిధానములను విశేషములను నేర్చుకొనుటకు పూర్వము బాలర కట్టి కత్తిణమిచ్చుట కంగీకరించరాదు. లాహోరు జబ్బుగము బెంగు భూరు మదరాసు కలకత్తా బొంబాయి నగరములందును బీహారు ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రములందును యీ బాలభటోద్యమ ఉపాధ్యాయులకు తగినట్టి విద్యను నేర్పుటకు పాఠశాలలు నిర్మించబడి; వని వినుటకు నేను సంతసింపించుచున్నాను. ఇంకవరకు ఈ ఉద్యమమును గురించి భారతదేశములో భేదాభిప్రాయములుండెను. వివిధరాష్ట్రములందలి ఉపాధ్యాయులు లోక పాఠశాలలోచేరి ఈ ఉద్యమముయొక్క ప్రధానోద్దేశములను గ్రహించి, అమర్ణములనుండి పనిచేసినప్పుడీ ఆభిప్రాయభేదములు మాయమగును. దేశమందంతటకీ ఉద్యమపుభివృద్ధి చెందగలదు. ప్రభుత్వాధికారులు గాకుండు, అధికారేతరులగు భారతీయులు విరోధియునులే చేరి ఈ ఉద్యమమును నడపుచుండుట ప్రశంసనీయుము. ఇట్టిపరిస్థితులలో ఉద్యమమునం దేలాటి లోపములుండకరవు. భారతదేశమందునలె నిచ్చటివాడుకూడ మీ ఉద్యమ మెక్కిభివృద్ధి గాంచునో యని ఎదురుజూచుచున్నాను. నూతన ఉద్యమప్రచారమునందు భారతీయులకు కైకొనవచ్చుములు గలవని మీ విజయము విశేషపరిచగలదు. బాలభటోద్యమము భారతదేశమునం దత్యంతాభివృద్ధి చెందగలదను చిహ్నములు నాకపకుచున్నవి. కష్టముల నెదుర్కొని ఈ ఉత్సాహమును ప్రారంభించిన మహానీయులీ ఉద్యమవాస్తవికి మార్గదర్శకులు"

దేశభావలలో నేను పనిని సేంపనలెనని కొందరు కోరుచున్నారు. ఆంగ్లభాషయందు పాండిత్యజ్ఞానమును సంపాదించిన మహాత్ముడుకూడ పెద్దసభలలో నాంగ్లేయు భాషలో నుపన్యసించుచుండెను. తననుగురించి ఒక గ్రంథమును వ్రాసిన ఆమెరికాదేశపుగ్రంథకర్త లినస్టాంతముల నన్నిటిని అర్థము చేసికొనెనని మహాత్ముడు పలుకుచుండెడివాడు.

నేనొక ముఖ్యమైన విషయముతో నాకపవ్యూరమును ముగించెదను. ఈదేశములో నందరు-సహాయ నిరాకరణవాదులు, మితవాదులు, ప్రభుత్వము-దీనిని శ్రద్ధతో గమనించవలెను. మహాత్ముగాంధీ తనప్రియమైన సిద్ధాంతముల నన్నిటిని బైబిలుగ్రంథమునండి స్వీకరించెను. క్రైస్తవసూత్రములందల సంపూర్ణసానుభూతిగలిగి, జాతిద్వేషమును పరిపూర్ణముగ బోగొట్టుకొన్న లోకోత్తమపురుషు డింకొక డుండజాలడు. ఆంగ్లేయుల కిట్టి ఆప్తుత్వం దింకొకడు చిక్కడు. సామ్రాజ్యపుకష్ట నిష్కర్షములన్ని అతనికి దెలియును. భారత జాతీయసమస్యలను అతని కరణ పూరితమగు, సిద్ధాంతములతోను దయాత్మకమగు భావములతోను పరిష్కరించుటకు పిలు గాకుండు మహాత్ముని చెరసాలలో నుండుటవలన, భారతప్రభుత్వము వారు మనదేశమునకేమి, ఆంగ్లసామ్రాజ్యమున కేమి మహోపకారమును చేయుచున్నారు అని నిజమును పలుకుటయందేలాటి అతిశయోక్తిగాని, సాహసముగాని లేదు. భారతదేశము ఆంగ్లసామ్రాజ్యము ప్రపంచముల షేయాభివృద్ధికోసము తిరిగి మనమిట్టి సభ చేయులోపల మహాత్ముడు చెసాలనుండి వదలిపెట్టబడు నని నా భావము. అట్లు చేసినపక్షమున అతడు బహోలీ కార్యక్రమమును ముగించగలను. ఆ కార్యక్రమము భారతదేశమును తప్పక ఉద్ధరించును"—(బొంబాయి కానిక)

వృత్తాంతలేఖలు

నెల్లూరు

(స్వకీయ విశేషముండి)

జూన్, 19:— శ్రీయుతులు టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులుగారు, 16 తేది శుక్రవారమునాడు, నెల్లూరుకు వచ్చిరి. మధ్యాహ్నము కాంగ్రెస్ ఆఫీసునందు ఆధ్యక్ష కార్యదర్శుల న ఇతరులు ఉద్యమాభిమానులగు రెడ్లను స్వగ్రహించి, భావి కార్యక్రమమునుగూర్చి చాలామారులు ముచ్చటించి, ఆ త్రెసుక, ఆధ్యక్షులును, శ్రీ బెజవాడ సుందరరావురెడ్డిగారును, మేనమామ బలరావు రెడ్డిగారును తోడరా, ఒకటి రెండు గ్రామములకు పోయి ఖద్దరు నిర్మాణమునకై ప్రయత్నించిరి. సఫలమైనది. త్వరలో ఈ నెలాఖరునకై నను మగ్గముల నెలకొల్పి కార్యము సాగించుట ప్రారంభమగును.

18 తేదిని గాంధీధాన కాంగ్రెస్ ఆఫీసునుండి బయలు వెదలి బహుగుండా, ఆచారివీధిగుండా ఆఫీసుచేరెను. సాయంత్రము శ్రీమతి పాణకా కనకమ్మ, యం. రాజమ్మగార్ల యాజమాన్యమున, స్త్రీలసంఘపు భజన బయలు వెదలి వీధుల వెంట పోయెను. స్త్రీల కార్యస్థానమునందు, రాట్నపుపూజ జరిగెను. ఆచారివీధి నుందు స్త్రీల బహిరంగసభ యొకిటి జరిగెను. కాంగ్రెస్ ఆఫీసును, స్త్రీలసంఘ కార్యస్థానమును, ఇతర కొనిముఖ్య ప్రదేశములయందును ఆంగ్ల పాటలు ఆరముగా నుండెను.

చెన్నపురి ఎడ్యుకేషన్ కమిటీ నివేదికము

పునర్విర్యాణ సూచనలు

ప్రభుత్వమువారు క్రిందటి అక్టోబరులో నివాళి బహుదూరు లో. తెలంగాణలోని నాయకులగు యధ్యక్షుల క్రింద నొక విద్యా విషయ క విచారణ సంఘమును స్థాపించి కమిటీ నివేదిక ఫలముగను మద్రాసు విశ్వ విద్యాలయపు సెనెటు సభ్యులును, యితర అధికారులును వెల్లిన అభిప్రాయముల బట్టి యీ నిర్ణయములలో విద్యావిధాన పునర్విర్యాణమునుగూర్చి సలహానిచ్చుటకు నియోగించిరి. ఇప్పుడు ఆ కమిటీ విచారణ పూర్తియైంది. విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణమునకు సంబంధించిన సలహాలు మంత్రిగారందులకై తయారుజేయుచున్న చట్టసంక్షేపమున చర్చింపబడును. సెనెటరీ విద్యకు సంబంధించిన సమస్యలు మూలము కమిటీవారి నివేదికను సంపూర్ణముగ ప్రభుత్వమువారికి చేర్చిన విచారించబడును. సభ్యులలో చాలమందియొక్క నివేదికమును, కమిటీలో సభి ప్రాయశ్చేదములను అప్పడే ప్రభుత్వమువారికి జేరినవి. ఇంకను గొన్ని భేదాభిప్రాయములు రావచ్చును.

అధిక సంఖ్యాకుల నివేదిక నందు ప్రైవేటివీద్యముగూర్చిన మాటయేలేదు. అయితే స్వల్పసంఖ్యాకుల సేవలు ప్రస్తుతము యెరిపెంటరీ ప్రైవేటివీద్యములకు భేదమును దీసివేయవలెననియు, పల్లెటూళ్ల బళ్ళలోని విద్యావిధానము పట్టణములలోని బళ్ళలో మాదిరిగూర్చి, అక్కడనుండియైనను యిక్కడనుండియైనను విద్యార్థులను సేకరించునూ, బళ్ళలో జేర్చుకొనుటకు భేదములేకుండ సమానము జేయవలెననియు సలహానిచ్చుటలు వెల్లయుచున్నవి. మొత్తం కమిటీవారు సెనెటరీ విద్యావిధానమునందు ముఖ్యములు శిక్షణమును, నిత్యజీవనములో సచ్చార్మిత్వములందు శిక్షణమును నేర్పవలయునని అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇంటర్మీడియేటు విద్య, విద్యార్థులను విశ్వ విద్యాలయ విద్యయందు ప్రవేశించుటకును, వృత్తివిద్యల నభ్యసించుటకు తగిన శిక్షణము నిచ్చుటకును, జీవితములో వివిధములగు వృత్తులలో ప్రవేశించుటకు తగిన శిక్షణము నిచ్చుటకును దగినటులు నేర్పబడువలయునని వెల్లపబడింది.

సెనెటరీ విద్య

అధిక సంఖ్యాకులు సెనెటరీ విద్యను, మూడు సంవత్సరములు మిడిల్ స్కూలుల కోర్సు, మూడు సంవత్సరముల హై స్కూలు కోర్సు యిప్పటివలె రెండు సంవత్సరముల యెంటర్మీడియేటు కోర్సు యిటుల విభజింపవలెనని యభిప్రాయ మొసంగిరి. కమిటీలో స్వల్పసంఖ్యాకులు, విద్యావిధానము నంతను సంస్కరించి యిప్పుడున్నటుల రి యేండ్లుగాక ప్రైవేటివీద్య నాలుగేండ్లును, మిడిల్ స్కూలు విద్య నాలుగేండ్లును, హైస్కూలు సెనెటరీ విద్య యెంటర్మీడియేటుతో గూడ నాలుగేండ్లు నుండవలెనని యుద్దేశమును వెల్లడించిరి. ప్రైవేటివీద్యలో తగ్గించిన ఒక సంవత్సరమును యూనివర్సిటీ కోర్సులో జేర్చి దీనిని యిప్పటివలె రెండేండ్లుగాక మూడేండ్లు జేయవలెనని వారొకరిక. అయితే కమిటీ మొత్తముమీద, యూనివర్సిటీ విద్యలో ప్రవేశించుటకు యెంటర్మీడియేటు అంతరగని అందఱును అంగీకరించిరి.

విద్యావిషయములు

వివిధములగు గ్రేడులకు తగినటుల విద్యావిషయములు నూచించ బడినవి. అందు విద్యార్థుల యభిరుచికి తగినటుల విషయముల నేర్పరచు కొనుటకును మాన్యుయిలు ప్రయోనింతుకును, టెక్నికలు నల్లెట్టులను నేర్పుటకును వీలగునటుల వెలపబడినవి. మిడిల్ స్కూలు కోర్సులో భాషా విషయములు తపసిగ నవి దేశభాషలో నేర్పుటకును, హైస్కూలు కోర్సులో అంతర్జాతీయముల యిట్లు సారము దేశభాషలను గాని ఇంగ్లీషును గాని విద్య నేర్పు సాధకముగ నుంచుకొన వచ్చు కమిటీలో సభికు సంఖ్యాకుల అభిప్రాయ మొసంగిరి. కోర్సు విద్య నేర్పు కాలము లో సగము కాలము దేశ భాషలోనే విద్య నేర్పుటను నిష్పంధము జేయవలెనని స్వల్ప సంఖ్యాకులు కోరుచున్నారు. భారతీయులలో నుండు సాంఘికాచారములను బట్టి భారత భాష తగిన సెనెటరీ విద్యను గూర్చి విచారించి మరియొక విషయ నేర్పరచుటకు స్వల్పము కమిటీ నియోగింపవలెనని కమిటీ సలహా నిచ్చిరి. నిన్ను బాగులకు గూడ ప్రత్యేక సాధనము జేయవలెనని గూడ కమిటీ వారు సలహా నొసంగిరి.

స్వదేశీ నిర్మాణము

[ప్రాంత - భేరయ]

వెనుకటి స్వదేశీ యుద్ధమును రెండు కారణములవలన యపజయము గాంచెను. మన స్వయంకృషిగలన నత్మత్తి చేసి కొని మన యవసరములకు దగినన్ని పదార్థములను నేకరించుకొన జాలకుంటిమి. అందువలన, విదేశీయులనుండి దిగుమతియును పదార్థములను త్రోసిపుచ్చి, మనదేశపదార్థములు చాలినన్ని లేవండైన. ఇది మొదటి కారణము.

బ్రిటిషురాజ్యాంగ విధ్యంస మను రాజకీయోద్దేశ్యము మన కప్పుడు ముఖ్యముగ నుండియుండుట రెండవ కారణము. మనమా ప్రతికూలభావముతోనే ఆ యుద్ధయమును ప్రారంభించితిమి. సాగించితిమి. అంత మొందించితిమి. స్వయంసహాయమువలన మన యాధిక దారిద్ర్యమును తొలగించుకొనవలె ననెడి యుద్దేశ్యము కన్న మా నెప్పుడు, లాంక మైగ సరకులను బహిష్కరించి దేశ మునకు రాకుండ జేయవలెననెడి యుద్దేశ్యము మనయందు దృఢముగ నాటుకొని యుండెను. మన చేతులను వారి 'హక్కు' జేబులలోనిది' యే బ్రిటిషురాజుని బ్రిటిషు పార్లమెంటును నిరంకుశాధికార చేయుటలకు కనుగొనునట్లు మత్తు నుడి మేల్కొలుపదలచితిమి. మన కర్తవ్యము మనకప్పుడు బాగుగ బోధపడినది గాదు. స్వయంసహాయమని యుపన్యాసములందు ప్రేలితిమేగాని వాస్తవముగ మనము స్వయంసహాయమునకు బూనుకొన నైతిమి. ఆర్థిక వ్యవహారములం దైనను కార్యతత్పరత మనోనిశ్చయము కన్పింప కుండెను. విధ్యంసకార్యోద్యమము స్వదేశీవిద్యయను ముఖ్యముగా గాంచుటకు కారణమయ్యెను.

నేడు మనోద్దేశ్యము దేశమందంతటను వ్యాపించినది. స్వదేశీ నిర్మాణము మరల ప్రతిష్ఠింపబడింది. ఉత్సాహము, నిర్మాణ తత్పరత, సంఘీభావము, నెలకొను లక్షణములు కన్పించుచున్నవి. కనుక యీ మార్గమున ఉద్యమమును ఫలప్రథముగ జేయుటకు సాధనముల నన్నింటిని సేవ్వించి సాధనముగ నాలోచించి మరల పాఠభాటలు బడకుండ తప్పించు కొనవలయును. వెనుక చేసిన తప్పులను మరల చేయరాదు. తరువాత చింతింపరాదు.

ఒక మారు అపజయము గాంచియైనను గుణపాఠమును గ్రహింప కుంటేమీని, ఈ మారు అపజయము మునుపటి కన్న విషమముగ నుండును. స్వదేశీ లాభించవలెనన్న, దానితో రాజకీయ కార్యములను, విధ్యంస కాండోశమును ముడిపెట్టరాదు. మనరాజకీయవాతావరణము ప్రస్తుతము విధిలేక విధ్యంసకార్యోద్దేశ్యములతో గూడియున్నది. పరిస్థితులును అందుకు తోడ్పడినవి. రాజకీయపరిణామము నందే మార్పులుగు వరకు, స్వదేశీని నిర్మాణ యుద్ధయముగ ప్రత్యేకించి పోషింపవలయును. దేశీయులు తమస్థితిని, గుర్తింపుని, స్వదేశీ విశ్వభేదజనుని నిశ్చయించుకొని, కార్యమునకు గడుగడలేని, వారి యుద్దేశ్యములు నెఱవేరు ననట నిర్ముఖము.

పనికిమాలిన చేతలయందును అనవసర చర్యలయందును కాలము వృధానీయక, స్వదేశీసాధనను ఫలానుభవమునకు దెచ్చుట కిర్రిప్రథమగను, లాభప్రథమము నుండును. ఆర్థికదాస్యమును తొలగించుటయేగాక, ఇది దేశబలమును, దేశస్వామ్యమును, దేశయోగ్యతను వెల్లడిజేయక మానదు.

స్వదేశీ ముఖ్యాంగములు వ్యవసాయము, బట్టల నేత బట్టల నేతను గూర్చియే ప్రస్తుత మాలోచింతము. రాటుమునైన నేటి స్వదేశీయంతయు నాధారపడియున్నది. వస్త్ర-స్వదేశీ నిలిచిన, జయము సగభాగము గలిగినట్లే. గత ఆరు, ఏడు సంవత్సరములు.

ప్రైవేటివీద్య

ప్రైవేటివీద్య గూర్చి గూడ నివేదికయందు కొన్ని సలహా లీయబడినవి. అందు కొన్ని ముఖ్యములైనవి గలవు. విద్యావిషయక సంఘములన్నింటిలో ప్రైవేటి నిధ్యము బాగుగ నుండవలయును. ప్రైవేటు వైద్యకాశ్రమము లోను, ఉపాధ్యాయ పదవిని దగిన శిక్షణ మొసగుటకును ప్రత్యేక విద్యాలయములుండవలయును. టెక్నికలువిద్యను, సాధారణ విద్యను నొసంగు పాఠశాలలు ఒకటికాగానే అక్కడనే మరియొకటి జరుపుటకు వీలగు పాఠశాల లుండవలెనని కమిటీవారు సలహానిచ్చిరి. మహమ్మదీయులకు సెనెటరీ విద్యగల మన ప్రత్యేక విద్యాలయము లుండవచ్చు గాని ఉన్నత విద్యకు ప్రత్యేక విద్యాలయము లుండుట ఆ సంఘ జేయమునకే మంచిగాదని కమిటీవారి యభిప్రాయము. (మద్రాసు మెయిలు)

త్వీరములనుండి సంపాదించిన యనుభవమునట్టి, దేశమునందంతటను రాటుములను వ్యాపింపజేసితిమేని, నేతరదేశము సమస్యను పరిష్కరించుట దుష్కరము గాదు. మనముల్లు చేయుట యవసరము. మనమే స్వయంకృషిగలన బూనుకొనవలెను. భారతదేశమంతయు రాటుము త్రిపునలెను. నూలు వడకవలెను, వడకవలెను, వడకవలెను. 'గాంధీ మనయెదుట' నొక సిద్ధాంతము నిడి ను. ఆతని సిద్ధాంతమిదిను. ఇంతకన్న చేయించుటలేదు. రాటుము, రాటుము, రాటుముపడేమే ప్రస్తుతము మనోద్దేశ్యమును నానుచున్నది. మన కిప్పుడుండవలెనని రెండేండు మార్గములు. మనదేశము లోని యర్థములను స్వాధీనముచేసికొని, వారి నుపయోగించి లాభమునైనను పొందవలెను; లేదా, వారి బడులు పనిచేయుటకు ప్రయోనిండు రాటుమునైనను ప్రవేశపెట్టవలెను.

యర్థములు ధనవంతుల పేరానకు నిలయుములుగ నొప్పుచుండును. కనుక వానికి ప్రత్యామ్నాయముగనో, వానితో పాటు అధికజీవము నొసగుటకో, ఎటులనైనను, రాటుము అత్యవసరమైయున్నది. మనదేశమునుగూర్చి పలువురు పరివిధములగు కథలను జెప్పుకొనుచుండినను, దారిద్ర్యదేశమను నిలయుమే యున్నదట నిస్సంశయము. లక్షలకొలదిమంది అర్థకరువుకుతని జీవయాత్ర గడపుచున్నారు. వారిపేద సంపాద్యమునకుతోడు రాటుమును త్రిప్పి నూలువడికినవో, మరొకన్ని అనాలు రాటుడి ఏర్పడును. ఇంతకన్న వారికి 'భాగ్య'మేమున్నది! వర్షము జాతిగాలిలో, కుటుంబ మంతయు కలసి విరామ కాలముగందు స్వప్నములందు నూలువడకి పొగుగు ప్రదేశములలోని సాతె వాడ్రనుండి బట్టలు నేయించి తేప్పించుకొనుచుండిన, ఎంతో ద్రవ్యము కూడును. అట్లు ఒక సంవత్సరమునకు పదిపండ్లెండు ధోవతులను సిద్ధము చేసికొనిన, 'తపస్వి'గూర్తునికి సరిపోవు నత్మములుండును. ఈపాటి కృషి చేయుటవలన, కుటుంబమునకు కొన్ని రూప్యముల క్యయము తగ్గుటలేదా? ఈ యుద్ధకాలమునందు, జాపకాలమునందు, అట్టి తపస్వి-స్వప్నములు మనకు వేలకొలదిమంది కావలసి యున్నార.

రాటుమును వ్యాప్తిచేయుటకు నిర్మాణకర్త మత్పరమము. ఈ చిన్ని కస్తువును ప్రయోనింకి నొసగ వలెను. రాటుమును త్రిప్పి నూలువడకి జాలనివారి కా శిక్షణము నొసంగవలెను. నూలును అప్పుడప్పుడు వనూలు చేయుచుండవలెను. ఇంటింటికి కావలసినప్పుడెల్ల ప్రత్తిని చేర్చుచుండవలెను. మధ్యను త్వరత ప్రజలిదీక్షకే యీపనులను జూచుకొనుచున్నారు. గ్రామములందునలగురైగురుగ కలసి సహకారభావముతో ప్రత్తి నూలును వడికించి, బట్టలను నేయించవచ్చును. వీని కనవసరములగు సాధనముల నన్నిటిని జూచుకొనుచుండవచ్చును. కొన్ని కొన్ని గ్రామములలో నిట్లు ఒకేమారు నిర్మాణము పూర్తిగ సాధ్యముగాక పోవచ్చును. కాని ప్రయత్నము చేసిన, తప్పులేదు. ఎప్పటికైనను, సాధ్యమగును. ఈ లోపుగ గ్రామములు కొన్ని మాడి సహకార భావమున నీ యుద్ధయమును నిర్వహింపవచ్చును.

ఈసహకార సంఘనిర్మాణము భారతదేశమున కవాది నుండినద్యుచుండినదే. క్రొత్తగాదు. అయితే ప్రస్తుత స్వదేశీ వ్యాప్తి కి నిర్మాణము సమకూరలేని, మనయూహాప్రపంచమున నుయ్యలలూగెడి భారతస్వరాజ్యము వాస్తవము. సాధితమేయగును. ప్రపంచమునకును ఇదియొక గొప్పతాత్పర్యముగ నిలసిల్లును. అంతర్జాతీయ పునర్విర్యాణమునకు గూడ మనసహకారమే యవకాశము నీయవచ్చును.

అధిక నిర్మాణముతోపాటు, విజ్ఞానము, విద్య, వ్యాప్తి చందవలెను. ఏలనన, సకల జాతీయోద్ధయములకును ఆధ్యాత్మిక శక్తియే జీవము నొసగును. జాతీయ జీవనము తన్మూలమున కోల్పోదు. ఉత్కృష్టస్థితికి వచ్చును.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

లాహోరు, జూన్ 20— పాటియాలా సంస్థానములో నున్న సిక్కులను పాటియాలా ప్రభుత్వమువారు బాధించుచున్నారని పుట్టించిన వదంతులన్నియు అసత్యము, నిరాధారములు, దురుద్దేశ్యముతో గల్పించబడినవి. వ్యక్తి పగలను సాధించుకొనుటకు ఎవరో ఇట్లు పాటియాలా ప్రభుత్వమువారిపై కిట్టక బుట్టించిన సంఘటిగాక చేయించుగాదని పాటియాలా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

కార్మికులు ముజరానుగూర్చి కాగనము జేయుటకు ఇండియా దొరతనమువారు కొంత సంగతిని జాగ్రత్త బెట్టి దీనిని పరిక్షించుటకు ఒక సంఘము నియమింపబడినది. ఈ సంఘమువారు ప్రభు సమావేశము మా. ఇన్ని సుగారి యధ్యక్షుల క్రింద జరిగిరి.

క్రొత్తమాదిరి రాటములు

(మిగతాలో కే. గాంధీ)

ప్రస్తుత కాలము భారతచారిత్రికములో రాటపుయ్యగముగ పరిగణింపబడును. ఇప్పుడు ధనవంతులును బీదలును యువకులును వృద్ధులును, సహకారవాదులును అసహాయవాదులును, ప్రభుత్వసేవకులును తదితరసామాన్యులును, వీరువారసలే ప్రస్తుత కాలపు భౌతికకాంతను మనసునకుగలవా రందఱును రాటమును స్వీకరించిరి. ఈయంత్రయ్యములోగూడ, దానిముక్క నిజమగు ఘనతచేతనే భారత ప్రజాస్వాదయములందు స్థానమును వహింపగల్గెను. రాటముగూడ యాయుగధర్మమగు దోపిడిని తప్పించుకొనలేదు. దూరమునందున్న వివిధరాష్ట్రములనుండి నాకు లేఖలు వచ్చుచుండెను. అవి యీవిషయమును యేదో విధముగ సమర్థించును. మద్రాసు రాజధాని నుండి ఒకరివైకొరు వచ్చెను. అందుతా ను కలకత్తాలో రాటములు జేయు కంపెనీకి రోజుకు 3, 4, రూపాయలను సంపాదించి పిలుగునని ప్రకటించబడిన రాటమును పంపవలసినదిగ 25 రూపాయలను పంపితినిని వ్రాయుచున్నాడు. ఆసలు ఖరీదులో మందునాలభ భాగము పంపిన మూడు మాసములనుండియు ప్రత్యుత్తరము లేదని ఆలేఖకుడు తెల్పుచున్నాడు.

నేను లేక కర బహుమానాంకముల పరిక్షిత సంఘములో సభ్యుడనగు నుండి యెన్నియో క్రొత్తమాదిరి రాటములను జూచియుంటిని. అట్టి తరి నేను వైద్యుని సరకపురాటమును చూడకుండా యుండను. నాదగ్గర తీసికొని వచ్చిన రాటముల నన్నిటిని పరీక్షించితిని. అన్ని విషయము లాలోచించితిను. పురాతనపు మాదిరిరాటమును మించిన దేదియును లేదు.

పంజాబులో నొకరాటములు జేయువాడనున్న పురాతనపురాటమువై మోహమును పట్టుదలను వీడి తానుజేసిన రాటమును దాని యంతట నది తిరుగుదానిని అంగీకరింపవలసినదని కోరుచున్నాడు. ఈక్రొత్తరాటమును జేయువారలు అందఱును పురాతనపు రాటమునుగూర్చి తెలుసుకొనకుండానే అభివృద్ధి మార్గముల నారములు చింతగ నున్నది. రాటమునకు దానియంతటనది తిరుగు నేర్పాటు జేయుటవలన, దారము తీయు వడి తగ్గి పోయి మామూలు రాటమువై దీయుదారము కన్న నెక్కుడు తయారగుటలేదని కనుగొనరు. కదుళ్లను యెక్కువజేసినను, వెనుకటిరాటము ఒంటికదురు దానితో సమానముగా లేదు.

నేను జి. చి. కేలుగారి ఆటోమాటిక్ చరకము యొక్క ప్రకటనము జూచితిని. ఆయన తొందాపడి 4, 6 కదుళ్లచరకమును ప్రవేశపెట్టి రాటపు ఉద్యమమునకు కీడుజేయునేమో యని భయపడుచున్నది. కేలుగారు గతవత్సరము ఆశ్రమములో 4 కదుళ్లయంత్రమును జేయగా జూచితిని. పిదప ధార్వారులో మరియొకరకం రాటమును ప్రదర్శించెను. అప్పుడు దానిని ఆమృతమునకు పెట్టుటకు ముందు యింకను ఆభివృద్ధిజేయవలెనని యభిప్రాయపడితిని. కేలుగారు చరకమును తయారు జేయుటకు ఒక ఉదారపురుషుడు ధనసహాయము జేసెనని నాకు తెలియుచున్నది. ఈ ఆదర్శుడు కేలుగారు క్రొత్తరాటమును సంపూర్ణజేయువరకును తోడ్పడియుండినచో ధనమును సద్వినియోగము జేసియుండినవారు.

కేలుగారు తన రాటమునుగూర్చి ప్రకటించుటకు ముందు కొందఱు స్వతంత్రాభిప్రాయముల నిచ్చు మధ్యకర్తల పరిశ్రమ పంపవలసినది. తనచరకమును పేటెంటుజేయుటకు దరఖాస్తుపంపినటులుగూడ తెలియుచున్నది. దీనినిబట్టిమాడ పాశ్చాత్యభౌతికకాంత యెటుల వనల నావరించుచున్నదో తెలియగలదు. ఇందువలన చరకము పెంపొందిజేయునన్న స్వసమాననాకుల యుద్దేశము అపజయపడును.

ప్రకటనలచే మోగిపోవలదని తుదకు నేను అందరకును హెచ్చరిక జేయుచున్నాను. ఇంతవరకును పురాతనపురాటము నకు సాటియగు ఆటోమాటిక్ రాటము యేదియు నున్నటుల నాకు తెలియదు. క్రొత్తమాదిరి రాటములను జేయుటకు ముందు పూర్వపు సామాన్యపు రాటమునుగూర్చి బాగుగ తెలిసికొనగోరుచున్నాను. (యంగుయిండియా.)

హిందూపత్రికాసంపాదకుని నిర్బంధము

హైదరాబాదు (సింధు) జూన్ 20— దేశభావలో ప్రకటించబడు హిందూదినపత్రికా సంపాదకుని మానవత్వమునకై బంధించిరి.

* * * *

పురపాలక సంఘమువారు నగరమునందు నిర్బంధించి విద్యను ప్రవేశపెట్టుటకు తీర్మానించిరి.

యోగము

భారతీయులు- యూరోపీయనులు

(బాబు మోతీలాలు ఘోషు)

హిందువుల ప్రకృతికిని ఆంగ్లేయుల ప్రకృతికిని గొప్ప భేదము గలదు. ఇందులకు వారివారి సహజస్వభావములు కారణమో విద్యావిధానము కారణమో చెప్పజాలము. యోగాభ్యాసమువై యూరోపీయనులకు అధికమగు గౌరవభావము లేదు. ఆయినను హిందువులకు యూరోపీయనులుగూడ యోగాభ్యాసపరాయణులు. ఏదోఒక లక్ష్యము నుంచుకొని దానివై మనసు నిలిపి విక్రమము కాంచుట యోగము. ప్రపంచమున కంతయు ప్రాణాధారమగు మహాశక్తివై మనసు నిలుపుట హిందూయోగలక్షణము. కళలు శాస్త్రములు, సాంఘికోద్ధరణము మున్నగు ప్రాపంచిక విషయముల అభివృద్ధికోసమే పాటుబడుట యూరోపీయను యోగలక్షణము.

యూరోపీయనులలో గ్లాడుస్టును గారొక గొప్పమేధావి. వీరెప్పుడు విద్వాండు సమస్యగురించి చింతించుచుండిరి. ఇదిపాశ్చాత్యుల లక్షణము. హిందువు లట్లుకాదు. గౌరవంకర గారొక సంపాదకుని మర్రి. కొంతకాలము గడచిన పిమ్మట వీరు బాహ్యప్రపంచబంధము లన్నియు త్యజించుకొని అనానకాలమువరకు అత్యవినాశ జేయుచుండిరి.

ప్రపంచమునకు సంబంధించిన విషయములందు యూరోపీయనుల ఎదుట హిందువులు శిశువులు వంటివారు. హిందువులు నిర్లక్ష్యము చేయువిషయములవై యూరోపీయనులు అత్యధికమగు శ్రద్ధ కనుపరచుట కొన్ని సమయములందు ఆశ్చర్యము కలుగజేయును. ఇట్టి సమయములందు హిందువులు తిట్లులే ఫలీతిమును గురించి అధికమగు శ్రద్ధ వహింపరు. యూరోపీయనులు ఇట్టి ప్రాపంచిక సమస్యలను చక్కగ గ్రహించి, ప్రపంచ భావినితీ ఆసమస్య పరిష్కారమువై ఆధారపడి యుండినట్లు దీర్ఘాలోచన చేయుదురు.

ఒక పర్యాయ మొకప్రదేశమునందు ఔషము సంభవించెను. అచ్చటి భారతీయోద్యోగి గావిండిశ ప్రభంసనీయుమగు కృషి గారనించుచు, ప్రభుత్వమువారికి ప్రత్యేకముగ కొంతమొత్తము గ్రాంటుగ నియ్యవలయునని, ఉన్నతాధికారి ప్రభుత్వమువారికి సలహా ఇచ్చెను. జిల్లా అధికారులకుడ ఈసలహాను ఆమోదించిరి. గవర్నరు కార్యనిర్వాహకసభయం దీవిషయమై చర్చ జరిగెను. ఇట్లు యీసమయమున గ్రాంటు కాంక్షను చేసిన దీనిని ఆధారముగైకొని ఔషము జరిగినపు డెల్ల అధికారు లిట్టి గ్రాంటుకేకోరుచుండెనని ప్రభుత్వసభ్యులు అభిప్రాయపడి గ్రాంటు ఇచ్చుట యుక్తము కాదని తీర్మానించిరి. ఇట్టి పరిస్థితులలో ఇదియొక స్వల్పవిషయ మనియు దీనివై అధికమగు శ్రద్ధ వహించి ఆలోచించుట అనవసరమని హిందువులు భావించెదరు.

ఇంగ్లీషు అధికారులు భారతదేశమునందు కొలదికాలము మాత్రమే యుండినవారు. అందు ఒక ప్రేరణదేశమునందు ఆతిస్థులుకాలము మాత్రమే యుందురు. ఆయినను ఆజిల్లాలోనే పుట్టి వెలిగి తిరుగ చచ్చెడి వారివలె ఆంగ్లేయాధికారులు అతిశ్రద్ధతో పని చేయుచుందురు. సర్ స్టూయర్టు హాగెనువారు కొంతకాలము కలకత్తా కార్యలేవన అధ్యక్షులుగ పనిచేయుచుండిరి. కలకత్తాలో ఒక ప్రదేశమునవీరుకొన్ని పిలకలను నాటించుచుండిరి. అసమయమున మిగుల సంతోషముతో "50 సంవత్సరములు అనంతరము యీవృక్షము లెంత అందముగ నుండగలవో" అనివారు చెప్పిరి. ప్రక్కనున్న వారిలో నొకరు చిరునవ్వుతో మీరపు డెంతవందలకో అనెను. రాబోవు తరము వారి యువయోగార్థ మిచ్చెట్లు నాటబడుచున్నవనియు తానాచెట్ల అందమును జూచిసంతోషించుటకు పిలువదనియు సర్ స్టూయర్టుగారికి చక్కగ తెలియును. అయిన నేమి. ఇందువలన అతని ఉత్సాహము పట్టుదల ఎంతమాత్రము తగలేదు.

ఈనృతతరగతులలో నుండు ఆంగ్లేయులు, ప్రతిగంట ప్రతిమిషము ప్రపంచవార్తలను తెలిసికొనుచుందు. చైనాయందు రాజకీయ పరిస్థితులు తెలుస్తున్నవి, యాచటమునందలి మూడవ సెక్షను ఆమోదింపబడిన ఎట్టి పరిస్థితు లేన్నదను, ఆఫ్ఘనిస్తానునందు బోల్షివిజము తమ ఉద్యమమును వ్యాపింపజేయుట యందేమిఉద్దేశము—ఎల్లప్పుడు శత్రువులనణచుట తనవిశ్వస్యము పలుకుబడిఅభివృద్ధి పరమకొనుటయే. కావున యూరోపీయనులెల్లప్పుడు మరుగునూత్తుబుద్ధిగలవారై క్షేత్రసామర్థ్యములతో పనిచేయుచుందురు. అందుచే హిందువులు నూత్నుమెరుగని మొద్దులనియు, తమకంటె తక్కువయనియు యూరోపీయనులు తల

చెదరు. నిజమగ, ప్రపంచవిషయములందు యూరోపీయనుల ఎదుట హిందువులు కొద్దివారను విషయము యదార్థము.

ఆయినను యూరోపీయనులు నిర్లక్ష్యము చేయుకొన్ని విషయములందు భారతీయులు అధికమగు శ్రద్ధ కనుపరచెదరు. ఈవిషయములందు యూరోపీయనులు హిందువులకు హితమొసగుటకు ప్రయత్నించుట హాస్యాస్పదము. గొప్ప నేలతో మందు సామగ్రితో మనభిరంగులతో యూరోపీయనులు యాదేశమునకువచ్చి, అహింసయే ఉత్తమమగు ధర్మమని నమ్మి మాంసాహారము చేయమని తలచు, హిందువులకు భూతదయబోధింప నెంచుట ఎంత వెట్టితనము.

వారు హిందువుల ననుకరించుట యుక్తమని మాత్రాప్రాయము. యూరోపీయనులు ఎన్ని సమయమునను మరణానంతర విషయముల గురించి వాదించుచు తెలియదు. మూఱడుగుల ఎత్తున ఇనుపకట్టెమున కోట్లకొలది నైరుతులు కాపలాకాయుచుండ, అందు యూరోపీయను లుండవచ్చును. అయినను మృత్యుదేవతవారిచుండి తప్పించుకొనుట అసాధ్యము. కావున మరణానంతర జీవితము గురించి తగు శ్రద్ధవహించువాడే నెలవి గలవాడు బుద్ధిహీనులగు యూరోపీయనులు చైనాదేశపు పరిస్థితులను ఆతురతతో గమనించుచు పిచ్చివారి వందమున ప్రవర్తించెదరు. మృత్యువు అసన్నమైతరి తా మేవిషయముల గురించి అధికమగు శ్రద్ధ వహించుచుండిరో అది కేవలమునిష్ప్రయోజనము అని తెలిసి కొందురు.

పరలోకమున్నదాదేదా అనునది చర్చనీయాంశముకాదు, జన్మాంతరజీవితము గురించి హిందువులకు యూరోపీయనుల కన్న అధికమగు శ్రద్ధ బాగ్యతగలదు. మానవకేబరమున కించించినను ఆత్మకు నాశము లేదనియు, పూర్వజన్మ వాసనలను గురించి జీవుని భావినితీ నిర్ణయమగునని హిందువులు నమ్మెదరు. మోక్షకాములకు పునర్జన్మములేమ ప్రాచ్యసమస్య. సరిహద్దులకట్టుదిట్టములు మున్నగు హేయమగు ప్రాపంచికవిషయములే ప్రాముఖ్యములనినమ్మి జీవుల తమపూర్వ జన్మవాసనా బలిమిచే తిరుగ నీ ప్రపంచముననే పుట్టవలసిన వారగుచున్నారు. ఒక పర్యాయము శ్రీకృష్ణుడొక నేతగానిని కైతంతమునకు పంపుచున్నట్లు చెను. ఆవృక్షములు ధర ఎట్లున్నదో ఆమూఢుడు శ్రీకృష్ణుని ప్రశ్నించెను. ప్రాచ్యసమస్యలతో సంక్లిష్టపడు యూరోపీయను రాజకీయజ్ఞులు పరలోకముగదిక్కు దరి గానక సంభ్రమచిత్తులయ్యెదరు.

ఏషియాటిక్ కార్పొరేషన్ లాటరీ నేరము

కలకత్తా, జూన్ 20:— శిక్షాస్పృతి వనునంది లాటరీ నేకమక్రంద తేబడిన నేరమునకు లెముటుగారిని విచారించుటకు ప్రధాన రాజధాని దండనాధికారి మరల ప్రారంభించెను. ఏషియాటిక్ కార్పొరేషన్ వారు చేసినపని లాటరీ అగునా కాదా యని బెంగాల్ అడ్వోకేటుజనరలు గారి యభిప్రాయమును ల్యాంగుఫర్మజేమ్సు గారి యభిప్రాయమును తెప్పించిరి. కంపెనీ స్వరహారమును ట్టి పెట్టుటకు సిద్ధమగునన్నది అట్టిసమయమున వీరు జేయుచున్న పని లాటరీ అగునా కాదా యని చెప్పించుట వలన ప్రయోజనము లేదని జేమ్సు గారు ముద్దయితిరవున జెప్పిరి. ఇదియుంగాక కలకత్తాలో పనిసాగించుటకే కంపెనీవారికి ఇష్టములేదని ను. ముద్దయితిరవున వాదము జరుగుచున్నది.

పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరును శిక్షించుట

లూథియానాజిల్లాలో పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుగ నున్న సయ్యద్ ఖాయిరు అలీసాగారికి 2 సంవత్సరముల కఠినశిక్షయు 400 రూప్యముల జరిమానాయు విధింపబడినది. దీనినిహిందూశిక్షాస్పృతి 484 నేకమక్రంద ఫిరోజ్ పురపు ఘోషిట్టిటు విచారించెను. ముద్దయి, మక్కువీరా జిల్లాలోజేసిన లూథియానాపోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు హోదాలో అగ్రామమందున్న లాలామీహారు చందును బాధించి 215 రూప్యములను గ్రహించెనని నేరము మోపబడినది. 1920 సంవత్సరము అక్టోబరు రెండవతేదీన చందుగారి కోడలు ఆకస్మికముగ నూతిలోబడి చనిపోయిన సందర్భమున ఈసంగతి జరిగెను. జరిమానా వసూలైనచో 250 రూప్యములను నష్టపరిహారముగ మీహారుచందుగారి కీయవలెను.

కలకత్తా కూలీల సమ్మె.

కలకత్తా, జూన్ 20:— కలకత్తాలో కూలీల ఆలజడి ఇంకను సాగుచునే యున్నది. 'ఇండియన్ సీమెంట్' ఇంకను పనిలో జేరలేదు. ఇత్తడిపనివారడు 10000 మంది ఎక్కువ జీతము నీయవలెనని గోరుచు పనికి రాకుండగ నిలిచిపోయిరి. ఇండియా జనపనారయంత్రాలయపు కూలీలుగూడ 8000 మంది నెరాంతరములో నేటి యుదయమున సమ్మెగట్టిరి. నూటికి 25 చొ. న ఎక్కువ జీతమును గోరిరి.

పోర్టు సెంటుజారి గెజెటు

జూన్ 20 మంగళవారము.

పబ్లికేషన్లు.

రావుబహదూరు సి. రామానుజాచార్యులగారు లా డిపార్టుమెంటు ప్రభుత్వసహాయకార్యదర్శి నియమింపబడిరి.

జే. సి. హెచ్. పోలరుగారు కర్నూలునుండి బందరుకు జిల్లాజడ్జి మార్పబడిరి.

ఎక్జిజియూటివ్ కలకాఫు.

నెల్లూరుజిల్లా పొదిలితాలూకా గార్లడీక్షలో నున్న రెవెన్యూ గంగవరపు యేలీసాగారికిని, పొదిలిలోనున్న జయలక్ష్మి గారికిని బందరుతాలూకా కాబ్రామములోనున్న దేవర పల్లియాలెనగారికిని, కాకినాడ తాలూకా రామరావుపేటలో నున్న రెవరెండు ఆదెలబోస్లెనగారికిని, వారివారి ప్రదేశము లలో మ్యారేజి సర్టిఫికేట్లు లిచ్చు సభికార మీయబడినది.

జ్యూడిషియల్ కలకాఫు

భానుబహదూరు మహమ్మదు కలీముల్లాసాహెబు చిదా సాహెబు బహదూరుగారు నార్తర్న్ రేంజి పోలీసు డెప్యూటీ కమిషనరుగ నియమింపబడిరి.

రావుసాహెబు ఏ. నుబ్బారెడ్డిగారు, గోదావరి జిల్లా రాజమండ్రి సబ్ డివిజను పోలీసు నూపరింటెండెంటుకు పెర్సనలు అసిస్టెంటుగ మార్పబడిరి.

రావుసాహెబు ఏ. కూచ్ చందు సర్కారుగారు కడప జిల్లా పోలీసు నూపరింటెండెంటుకు పెర్సనలు అసిస్టెంటుగ నియమింపబడిరి.

ఎరికరాలిన్సును వుడ్డుగారు మద్రాసులో (వెసిడెన్సీ) టవునుకు తప్ప మిగిలినభాగములకు పీసు జస్టిసుగ నియమింపబడిరి. వెర్సెయిన్సును వెయింటరుగారుగూడ నీపనికే నియమింపబడిరి.

ఆర్థిక కలకాఫు

ఏ. ఆర్. ఎల్. టాన్లూము, హెచ్. యస్. పీల్ గారలు మద్రాసు యిగోకంటామ్స్ కమిషనరుగ నియమింపబడిరి.

న్యాయ కలకాఫు

పోలూరి నుబ్బారావుపంతులుగారును, పేరుజలాలడ్డి నుసాహెబు బహదూరుగారును కాకినాడ బెంచిమేజిస్ట్రేట్లు లుగ నియమింపబడిరి.

తిరుమూరు నుబ్బారెడ్డిగారును, మహమ్మదు మేరీపుసాహెబు బహదూరుగారును, పేరునరెడ్డి వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారును నెల్లూరుజిల్లా గూడూరు బెంచిమేజిస్ట్రేట్లుగ నియమింపబడిరి.

జయంతి నుబ్బారాయప్పచెట్టిగారు బళ్ళారిజిల్లా రాజు దుర్గం బెంచిమేజిస్ట్రేట్లుగ నియమింపబడిరి.

కిల్లడిరాఘవాచారిగారు గూడూరు బెంచిమేజిస్ట్రేట్లుగ నియమింపబడిరి.

వాలెంటైను టోల్టాం స్టాగ్సుగారు కర్నూలు జిల్లా లో అసిస్టెంటు చెంచుకళీసరుగ నియమింపబడిరి.

హార్వీగులాం మహమ్మదు మదీసాహెబు గారు మద్రాసుజిల్లా పియాబాతికాజీగా నియమింపబడిరి.

ఇదివరలో కృష్ణాజిల్లా పాలకొల్లులో సబ్ రిజిస్ట్రార్ గా సుండిస్ యస్. వెంకట నారాయణగారు పనిలోనుండి తొలగింపబడిరి.

రెవిన్యూ కలకాఫు

తామనూరు రామచంద్ర అయ్యగారు బెల్లారిజెనరలు డ్యూటీకి నియమింపబడిరి. హాటినుంగాడి శంకరరావు గారు బెల్లారి జెనరలు డ్యూటీనుండి బెల్లారి స్పెషలు డ్యూటీకి మార్పబడిరి.

గుంటూరు జిల్లా తెనాలి స్పెషలు డెప్యూటీ తహసీలుదారు ఆఫీసులో గుమస్తాగా నున్న పులిపాక మానుమంతరావుగారు డిస్మిసు చేయబడిరి.

ఆభివృద్ధి కలకాఫు

సాలస మానుమానులుగారు సెంట్రలు సర్కిలు ఫ్యాక్టరీల ఇన్ స్పెక్టరుగ నియమింపబడిరి. కోడేటి రామమూర్తిగారు మద్రాసు రాజధానిలో ఫ్యాక్టరీల అసిస్టెంటు యిన్ స్పెక్టరుగ నియమింపబడిరి. వీరు నార్తర్న్ సర్కిలు ఫ్యాక్టరీల యిన్ స్పెక్టరు పని యిపుడు మాచెదరు. సాలస మానుమానులు గారు మద్రాసు హెడ్ క్వార్టర్సుకు సుండి, ఉత్తరార్కాటు,

దక్షిణార్కాటు, కడప, కర్నూరు, అనంతపురం, బెల్లారి, చిత్తూరు, తంజావూరు, నేలం, జిల్లాలు చేరిన సెంట్రలు సర్కిలు యిన్ స్పెక్టరుగ మందురు.

స్థానిక స్వపరిపాలన కలకాఫు

కావైన కృష్ణకృష్ణ, గోపినాథపాండలే వి. యం. యస్. మద్రాసు జెనరలు ఆసుపత్రిలో టెంపొరరీగా నియమింపబడిరి.

పరచూరు రంగనాథం చెట్టిగారు మద్రాసు కార్పొరేషను 22 డివిజను కాన్సిలరుగ నెన్నుకొనబడిరి.

మంగళగిరి వాస్తవ్యులు కోనూరి కోటయ్యగారు గుంటూరు జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

ఆర్ వెంకటసుబ్బయ్యగారు భగ్యవరం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

సామ్యూల్ పాలుగారు గుత్తితాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. కర్లకుంట వెంకట రాయుడుగారు కర్నూలు జిల్లా మార్కాపురం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

కర్నూలుజిల్లా మార్కాపురం తాలూకాబోర్డుక్రింద నున్న యెజ్జిగొండపాలెం, బేస్తవార్పేట యూనియనుబోర్డు లెత్తినేయబడినవి.

పటేలు కొండాచెడ్డి, రుమాళ్ళ కొట్టూరప్పచెడ్డిగారలు అనంతపురం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఆత్మకూరు తాలూకాబోర్డుక్రింద నున్న కలువాయి యూనియనుబోర్డు 4 వార్డులుగ విభజింపబడును.

జి. చెన్నారెడ్డి బొ. నుబ్బరాయుడు, బి. నుబ్బరాజు ఆర్. సాంబశివ రావు, నుబ్బిరెడ్డి, యం. చిన్న వెంకటపతి, సి. రామచంద్రయ్య చెట్టి, చినవేమారెడ్డి, వెద్దిరెడ్డి, ఓబులరెడ్డి, యెర్రంరెడ్డి, డి. వెంకటరెడ్డి, జి. నుబ్బకృష్ణ, యం. వెంకటరెడ్డిగారలు భగ్యవరం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

బెల్లారి క్రీనివాసరావు, గొడ వె కోట రావు, తామ్ర వాల్లి వెంకోటరావు, గంగవటి తిరుకప్పగారలు బెల్లారిజిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

క. కొండాచెడ్డిగారు జమీలమడుగు తాలూకాబోర్డు వైసు(వెసిడెంటు)గ నెన్నుకొనబడిరి.

హిల్ ఆర్. కేవలపుగారు వెమకొండ యూనియను బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

మాగంటి కృష్ణస్వామి అయ్యగారు బచ్చేలు యూనియను బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

గవునిపురం రామరాజు, మోడెం నారాయణస్వామి గారలు బచ్చేలు యూనియను బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

యం. బాలకృష్ణమ్మ నాయుడుగారు గోపాలపురం యూనియను బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

బల్లెల ఓబులరెడ్డి, బచ్చిచేని నాగిరెడ్డి, కట్టమాలి నరసింహయ్యచెట్టి, మద్ది రామస్వామి, నయబ్ రెనూలు సాహెబు, ఎనమలచిన్న చెంచయ్య, రావిమాతల నుబ్బారావు (ఆది కేవలయ్య కుమారుడు) రావిమాతల నుబ్బారావు (వెద్దప్పయ్య కుమారుడు) గారలు చిత్తూరు జిల్లా పోలూమామిళ్ళ యూనియను బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

పి.కోట లక్ష్మీనరసింహంపంతులుగారు, వై.వి. రంగయ్యనాయుడుగారు బెజవాడ మ్యునిసిపలు కాన్సిలరులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

విద్యా కలకాఫు

అన్నారెడ్డి రంగరాజకృష్ణగారు యెద్యుకేవనలు సర్కిసులోనే పనిచేయుచుందురు.

పరంగిమలై పార్థసారథి నాయకర్ గారు మద్రాసు యెద్యుకేవనలు సర్కిసులో పనిచేయుచుందురు.

కే. జి. మర్రిన సతీయణి మద్రాసు గరల్సురేంజిఅసిస్టెంటు యిన్ స్పెక్ట్రెసుగ నియమింపబడిరి. యం. బ్రహ్మాండు సతీయణి నెల్లూరు జిల్లా, యెద్యుకేవనలు కాన్సిలు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

పండ్లంగి శ్రేయంబక రావు పంతులుగారు మద్దిరాల ను బృహరావుగారు కృష్ణాజిల్లా యెద్యుకేవనలు కాన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కే. క్రీనివాసయ్యగారు మద్రాసు యూనివర్సిటీ వైసుచాన్సలరుగ మరల నియమింపబడిరి.

మిసలేనియను ప్రకటనలు

మాదిరెడ్డి రామచంద్రరావు నాయుడుగారు బందరుజిల్లా అవనిగడ్డ జిల్లామునసబుగ నియమింపబడిరి.

శాస్త్రీగారి గంతులు

తెల్ల ఆస్ట్రేలియాకు సలాములిడుట

‘కాపిటల్’ పత్రికలో డిచ్చరిట్లు వ్రాసెను.

“శ్వేతరాజ్యములకు” భారతదేశ రాయబారిగ వెనలిన తెల్ల ఆనబుల్ క్రీనివాసకృష్ణ అన్నిటియందును అనుభవజ్ఞునివలె నటించుటయందు నిపుణత్వము జెందెనను సభిప్రాయము విధిలేక నాకును గలుగుచున్నది. అతనివాగ్ధోరణి ఆస్ట్రేలియనులనుమోహపరచుటకేసెను. సామాన్య స్వత్వమునెడల భారతదేశమున కలిడు మహాపకారము గావించెను. “శ్వేత” విధానమును కత్తిసుగ నవలంబించవలసినదేయని ఆతడు పెద్ద, అడిలెయిడు, మెల్లొరను, నగరములందలి యువనా్యములలో నంగీకరించెను. ఎన్నికలలో పాల్గొను సందర్భమున ఆస్ట్రేలియాలో నిదివరకే చేయున్న హోదపులకు మాత్రము ఓటుచేయు సభికారము నొసగుదని ఆతడు పిరికిపందవలె ఆస్ట్రేలియనులను, నేడుకొనెను. అతని నీ కార్యములను సాధించుటకు పంపలేదు. సామాన్య సమావేశమునందు నిలచుకొనిన స్థానమునుండి, యీ యభిప్రాయ ప్రకటనచూలమున, ఆతడు ఒకమారు తటాలున వెనుకకు గంతులు వేయుటయొనెది. ఆస్ట్రేలియనుల దుభిమానమునకు దోసిలియొగ్గినాడు. ఆతడు పుచ్చుకొను చెడువందల పానులును, బల్లెత్తు ఖర్చును న్యాయ సమన్వితముగ నున్న దాకే తెలివిగల భారతీయు లివిషయమై న్యాయసమ్మతము కాదనియే తప్పక నిర్ణయింతురని నానమ్మిక.

మదరాసీ బడిపండితుని మధురపు పలుకులకు ఆస్ట్రేలియనులు మోసపోవువారు గారని మొట్టమొదట నుండియు అందరకును తెలిసిన విషయమే. బ్రిటిషు సామాన్యమునందు అందరవలె వలసరాజ్యములలోని భారతీయులకు సమానస్వత్వములు గలవని ఆస్ట్రేలియను లెప్పటికిని యంగీకరింపరు. భారతీయులనట్లు త్రోసిపుచ్చుట యక్రమ మనియు, ఘోరమనియు, వాదించుట సులభము; కాని స్వయం రక్షణోపాయముల బన్నుటయం దారితేరిన ఆస్ట్రేలియను శ్వేకజాతుల నీవాదము లించుకేనియు దగడవు. పరిస్థితులను శాస్త్రీగారును మొదటనే కనిపెట్టికొని తనకిచ్చుండు లు గలుగునని సం దేహించికాబోలు మొండిగొడవై తనశిరమును మూర్ఛముగ రాయుకొన సాహసించలేదు. ఆతడు వెన్నెముకగలవాడుగాదు అక్రమమును వెంటనే అక్రమముచే సాధించుట రాజనీతికాదను సిద్ధాంతము శాస్త్రీగారి హృదయమున రహస్యముగ దాగియున్నదని నేను నిస్సంకోచముగ తలంతును. కాని ఆతడు సింహాసన గుహలోనున్నంతకాలము, సిద్ధాంతములను మూలద్రోక్కి, సమయమును దప్పింప జూచుచుండును. అమెరికా ప్యూటనుకు వరకును, అచ్చట యువనా్యముల నిచ్చువరకును, వేచియుండును. భారతదేశపు ప్రాచీన, గొప్ప, నాకరకతను ఎవరైనను తూలనాడిన, అతడవరక సహించినీయాడుడు. అప్పుడు వారివై నతడు కత్తులు ఎట్లు దూయునో, నీవే గమనింపగలవు.

విరింజిపురం నుబ్బరాయ అయ్యగారు మార్కాపురం జిల్లా మునసబుగ నియమింపబడిరి.

ఏ. వెంకటస్వామి వాయుడుగారు ఆమలాపురంసర్కిలు సాల్లు అసిస్టెంటుయిన్ స్పెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

యం. రాబర్టుసనుగారు కడప సర్కిలు సాల్లు అసిస్టెంటు యిన్ స్పెక్టరుగ మార్పబడిరి.

యం. గోవిందపెట్టేగారు విశాఖపట్నంజిల్లా హెల్తుఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

ఆర్. కనకసభాశతిగారు కర్నూలుజిల్లా హెల్తుఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

టి. లక్ష్మీనారాయణగారు కృష్ణాజిల్లా హెల్తుఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

ఆర్. గోపాలకృష్ణప్రభువుగారు ఏ. కలరాపాట్రికిని, ఆర్. నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు బి. కలరాపాట్రికిని నియమింపబడిరి.

జి. శివరాంగారు మద్రాసు జెనరలు ఆసుపత్రిలో రిజిస్ట్రు డ్యూటీమీద నియమింపబడిరి.

టి. సి. జోసెపుగారు జెనరలు ఆసుపత్రిలో రిజిస్ట్రు డ్యూటీమీద నియమింపబడిరి.

ఎం. నుబ్రహ్మణ్యంగారు జెనరలు ఆసుపత్రిలో రిజిస్ట్రు డ్యూటీమీద నియమింపబడిరి.

కావైన డి. కనకసభాశతిగారు గవర్నమెంటు జెనరలు ఆసుపత్రిలో రిజిస్ట్రు డ్యూటీమీద నియమింపబడిరి.

ఏ. జే. బొకాగారు మద్రాసు గవర్నమెంటు రాయశేట ఆసుపత్రిలో రెసిడెంటు మెడికలు ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

దేశీయ వార్తలు

నూలుపడకుటయే తపశ్చర్య - త్యాగ మొనరింపుడు

చెరసాలల కేగుడు - స్వరాజ్యమును గడింపుడు

శ్రీమతి మాతా కస్తూరీబాయి (గాంధీదేవి) గారు భారతాంగనలకు సంపిన హెచ్చరిక

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు - ఉద్యమ ప్రచారము

మోటారు ప్రమాదము - గండముదస్పట - కొద్దిగా రాపిడితగులుట

బొంబాయి హైకోర్టులో మాలానా హజరతు మోహనిగారి కేసువిచారణ

మహాజనులను ఆప్తును దొరతనమువారు పాఠశాలమునకు తరముట

నౌకపాలిలో పోలీసుల ఒహిష్కరించుట - ముగ్గురిపై కేసు

బలవదానువారు మండలసభ - పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి అధ్యక్షత

తప మొనరింపుడు.

తప మొనర్చినగాని స్వరాజ్యము లభింపదు.

శ్రీమతి మాతా కస్తూరీబాయి గాంధీగారు.

నవరీతము

ఈసారి గాంధీ మహాత్ముని శతవర్షదినమున నవరీతము ప్రతికట ప్రత్యేకముగ నొక శ్రీల సంపిక (శ్రీ ఆంకము) ప్రకటింపబడవలసి నేను నిశ్చయించితిని. గాంధీ మహాత్ముని నకు శ్రీలయంద తత్వవిక గౌరవము కలదు. మహాత్ముడు శ్రీల నత్యధికముగ ప్రశంసించు చుండును. వారి నత్యధికముగ కొని యాడును.

మూడు నెలలక్రితము జరిగిన మహాత్ముని విచారణను మాయలుకు నేను వ్యాయస్థానమున కేగితిని. ఆచట నెల్ల కడల ప్రకాంత గంభీరత నెలకొనెను. నేడు నలుగురు యువకుల విచారణను మరల చూడబోతిని. విచారణ జరుగుచుండ నాయవకులు వివోదముగ నవుచుండిరి. విచారణదోషములు వారి వదనములయందొకరియొక్కరినింపలేదు వారిముఖ మండలములు మందహాసభాసురములుగా నుండెను.

ఈ సోదరులకు నలుగురికినిగూడ కొంచెమైన విచారము కలుగనేలేదు. శిక్ష విధింపబడగా వారధికోర్కెనామయితో నగు మొగములతో నాలకించిరి. నాకుమాత్ర ముద్యమము కడు దుష్పరముగ కనబడెను. నా కధికసంతాపము కలిగెను. నా ప్రయత్నముగూడ నేను కార్యాచరణమున కేగినపుడైన నా కింత చింతకలుగలేదు.

ధీరులగు సోదరులను మనమందర మనుకరింపదగును. మనదేశము కొరకు మనము కష్టములకు పాలుగుట నేర్వకొనవలెను. దేశమాత దేశమున తత్పర పితృతికమున మనము సర్వ సమర్పణ మొనరింపవలెను. దేశమాతకు మన ఆత్మల నర్పించి జేయవలెను.

దక్షిణాఫ్రికాలో భారత శ్రీలుగూడ చెరసాలలకేరి భారతాంగన లండను అన్ని మతముల వామను భర్తలతో గూడ కారాగృహముల వసించిరి. ఇట్లు భరతఖండమున గూడ మనము (భారతాంగనలు) మన సోదరులతోపాటు కారాగృహములకేగ సంసిద్ధము కావలెను.

మీరా నలుగురు సోదరులను చూచితిరిగా! వారత ఘనమగు త్యాగమును చేసిరి? ఎట్టి నిశ్చయిత్యముతో వారు చెరసాల కేగిరి? వారికిమాత్రమే హింసాసాక్షాత్తులైందా? ఇహ లోక సౌఖ్యముల ననుభవించవలెనని వారుమాత్రము కోరరా? చెరసాలకు పోవంద వారు తప్పించుకొనవలరా? అట్లునైన నిట్టి నిండు జన్మమున తపభోగముల సౌఖ్యములన్నిటిని పరిత్యజించి చెరసాలకు పోవుట వారిని ప్రేరేపించిన దేది? స్వరాజ్యము - మన భరతదేశ స్వాతంత్ర్యము.

కాన దో ప్రేమసోదరీమణులారా! స్వరాజ్యముకొరకు పాలుపడుదు. దీక్షతోపట్టుట వడలకుండ ఏకాగ్రతతో పనిచేయుదు. క్రమశిక్షిత జంతుకుండునట్టి జంతు సభ్యులైంపుడు. మీచేతులు సోమరిగా నుండగూడదు. రాట్టమును తీసుకొని చూలువడకుడు. మీకు గృహకృత్యము లన్నియున్నను తెంపి

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు

మోటారు కారు ప్రమాదము

గండము తస్పట

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు 18 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మోటారుకారుల దెవోరియానుండి బయలుదేరి రాంపూరు కాన్యావా, కాసియా, పనరానా గ్రామములందు పర్యవసించిరి. తిరిగి రాత్రి 9 గంటలకు పదరానానుండి బయలుదేరి వెళ్ళుచుండ 15 మైళ్ళు దూరమైన పిక్చుర కారు సంపూర్ణ వేగముతో పోవుచున్న సమయమున ఆకస్మికముగ రెండు ఎడ్ల బుడ్లెదురుపడెను. వానిని కిప్పించుటకు తటాలున మోటారుకారును ప్రక్కకు మారుచుటలో కారు శోధించుచుండ క్రిందకు జారిపోయెను. కష్టమరకము క్రింద ఆఘాతముండెను. కారు ఆఘాతమునబడిన కారులొని వారందరును తునుకుతుకలు కావలసినదే గాని దైవానుగ్రహమున నొకగట్టు కారును మధ్యలో నావెను. అందువలన మాలవ్యాగారికి స్వల్పమైన రాపిడితగిలివడగాని అపాయకరమైన గాయము లేవియును తగులలేదు. మాలవ్యాగారు ఏనుగు నెక్కి 20 వ తేదీ వుదయమునకు చారీచారా రైలుస్టేషనుకువచ్చిరి. మధ్యాహ్నముకు ఘోరపురపుర చేరిరి. సాయంకాలమునకు ఖాల్ అలాబాదుకు కెల్లిరి గాని ఆచట సభజనుగూడదని ఆజ్ఞాపించిరిని విని 20 వ తేదీ రాత్రి వరల ఘోరపురపురకువచ్చి 21 వ తేదీ వుదయమున బాలియాకు వెల్లిరిని ఘోరపురపురనుండి తంతివార్త వచ్చినదని 21 వ తేదీని అలహాబాదునుండి తెలుపబడెను.

మాలానా హజరతు మోహనిగారి కేసు

బొంబాయి హైకోర్టులో విచారణ

మాలానాగారు స్వయముగా కోర్టుకువచ్చుటకు న్యాయమూర్తు లనుమతించుట

మాలానా హజరతు మోహనిగారు రాజువై యుద్ధమును ప్రకటించెనను నేరము బొంబాయి హైకోర్టులో విచారణ జరుగవలెనని అనామదాబాదు సెషన్సు జడ్జి తీర్పు చెప్పి నందున ఈనెల 28 వ తేదీని ఆకేసు విచారణ జరుగును. ఆ విచారణ సమయమున స్వయముగ హైకోర్టులో హజరుట కనుమతింప వలెనని మాలానాగారు విజ్ఞప్తి పంపగా హైకోర్టు న్యాయమూర్తు లందుల కంగీకరించిరి.

చేసికొని నూలువడకుడు. ఇదియే తపశ్చర్య. నూలువడకుడు - వడకుడు - వడకుడు.

నా ప్రేమ సోదరీయ తల్లులారా! మీ ప్రేమసోదరులు యువకులను వృద్ధులనుగూడ చెరసాలలందున్నారు. మీరు గూడ చెరసాలల కేగుటకు నన్న తన గడింపుడు. అందులకు మీరు తపశ్చర్య నొనరింపవలెను. తపశ్చర్య లేకుండ స్వరాజ్యము లభింపదని శ్రీమతి మాతా కస్తూరీబాయి (గాంధీదేవి) గారు వ్రాసిరి.

ఆప్తును ప్రభుత్వము

మహాజనులను పాఠశాలమునకు తరముట

భారతపాపామృదీయల కాగ్రహ కారణము

భిలాఫతునియమున లాయడుజార్జిగారు వాదనమును భంగపరిచిన దులకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును ఒహిష్కరించి హిందూదేశమునుండి ఆప్తును దోరతనము వారు పాఠశాలము కంటకు కరుముచున్నారని తెలిసినది. ఈవార్త నిజమైనచో భరతఖండమునందలి వెళ్ళు కటుంజములు చితాకుంజము లగును. ఇదివరకు ఆప్తును దోరతనమువై భారత పాపామృదీయులకు కలిగిన లేక కలిగినట్లు ఆప్తునులు చెప్పుకొనుచున్న గౌరవ ప్రతిష్ఠ లంతరించునని లాహోరులోని యొక మహామృదీయు పత్రిక ప్రకటించినది.

* * *

పోలీసులను చోకిదారులను

ఉద్యోగములను మానుడనుట

అంగీకరింపనివానిని ఒహిష్కరించుట

నౌక పాలిలో కేసు

ఒక తాలూకా దాడును ఒక పంచాయితీ కల్యణును మరి కొందరును నౌక పాలిలో పనులు మానివేయు డని పోలీసులకు చాకిరాలకు బోధించి నత్తిడి చేయుచున్నార. అందులకంగీకరింపని వారిని ఒహిష్కరించుచున్నార అని వారి మీద కేసుచేయబడెను. తాలూకాదారును పంచాయితీ కల్యణును మరియొకడును రెండు నెలలవరకు సక్రమరక్షకు జామి నియ్యవలెనని మేంస్టేటు ఆజ్ఞాపించి కెక్కినవారిని వదలి వేసెను.

* * *

బులవదానువారు మండలసభ

ఖూర్జాలో 28 వ తేదీని జరుగుట

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి అధ్యక్షత

బులవదానువారు (సంయుక్త రాష్ట్రములు) మండల రాజకీయ సభ యీ నెల 28 వ తేదీని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి అధ్యక్షతక్రింద ఖూర్జాలో జరుగును.

* * *

సహాయ నిరాకరణము.

వంగకళాశాలలు, పాఠశాలలకు దెబ్బ తగులుట

ప్రభుత్వ నివేదిక.

కలకత్తా, జూలై 21:— వంగరాష్ట్రపు విద్యాధికారి 1920-21 వ సం॥ త్వరపు నివేదికను ప్రకటించెను. పాఠశాలలు తత్సూక్ష్మము కంటె 1089 హెచ్చుగా నుండెను. మొత్తము 53968 విద్యాలయము లుండెను గాని విద్యార్థుల సంఖ్య 8764 మంది కెక్కిరి సంకల్పరాంత్వమున 194514 మంది విద్యార్థులు మాత్రమే పాఠశాలలందుండిరి. ఫరీదుగు సార్కిడుస్థితిగలన ఆకేసులు భరించలేక చదువు చాలించుకొనిరి అనియు, సహాయ నిరాకరణము ఫలితమున కళాశాలలందును, పాఠశాలలందును విద్యార్థుల సంఖ్య ఇంక తగ్గెననియు నివేదికయందు గలదు. 1921 వ సంవత్సరాంత్యమున వంగరాష్ట్రమున దు సహాయనిరాకరణోద్యమ ఫలితముగ నశాంతి ప్రబలెను. తాత్కాలికముగ కళాశాలలన్నియు మూయబడెను. పాఠశాలలలోగూడ నశాంతి బయలుదేరెనుగాని విద్యార్థులు తల్లిదండ్రులు, సోమకకర్తలు తమపిల్లల కేలాటిప్రోత్సాహ మియ్యవలెనని ఈ ఉత్సాహము సహజముగ క్షీణించెను ఇట్లు చాలించుకొన్న విద్యార్థులకేటు తిరిగి పాఠశాలల కకడె చిరిగిని కొందరు మాత్రము కాళ్ళోముగ విద్యను మానివేసిరి. వ్రైటేలు పాఠశాలల రాబడి విశేషముగ తగ్గిపోయెను. తిరిగి సామాన్యపరిస్థితి లేనందున ప్రభుత్వమువారిట్టి పాఠశాలల కెక్కున గ్రాంటుల నివ్వచుండిరి. ఈ ఉద్యమము విద్యాలయముల రాబడిని కెక్కించి, మరికొన్ని భముల హానికరముగ నుండినను, కృత్రిమదగ్ధము నేర్పుట కార్యముగ నుండెనని స్పష్టపటచెను. దీనిని గురించి ఇప్పుడు ప్రభుత్వము వారును, విశ్వవిద్యాలయమువారును యోచించుచున్నారు. మే ప్రీవ్యులేషన్ కంటె తక్కువ విద్యను ఎక్కువ చేతివలను నేర్పు తగగతులలో విద్యార్థులు కొలది మాత్రమే చేరిరి. ప్రాథమిక పాఠశాలలలో సామాన్యపరిస్థితులు విశేషముగ మారలేదు. ప్రాథమిక పాఠశాల ఉపాధ్యాయుని రాబడి సగటుకు దిగుము కూలి పని చేసి జీవించుచుండువాని రాబడికంటె తక్కువగా నుండెను. ఇట్టిస్థితిలో ప్రాథమికవిద్యాభివృద్ధి ఉండకల్యముగాదు. విద్యలేని బాలుర నేకకోట్లమంది గలరు. అన్ని పాఠశాలలందలి కెర. తులలో శ్రీవిద్యార్థినులు 18544 మంది హెచ్చిరి. మొత్తము వంగ త్వరాంత్యమున 340586 మంది ఉండిరి.

సమకాలి కాభిప్రాయములు

పత్రికా నిర్వహణము

పత్రికానిర్వహణకార్య మెంత దుర్లభమో సాధనములకు దెలియదు. అది పత్రికా నిర్వహకులకే యెరుక. పత్రిక యొక్క యాజీయముల ననుసరించి వ్యాసములను వ్రాయుట, వ్యాసబుద్ధితో విమర్శించుట విశేషములు లేఖలలోని నిజాని జంబుల గ్రహించుటలను కష్టమేమియు లేదు. కాని దేశభరితీ తులబట్టి యది దుష్కర మగుచున్నది.

భారతదేశముం దిప్పటివరకును ముద్రణాశాస్త్రమును నంతుకము వైన ప్రేరణను పత్రి నిమిషమునందును మీదపడుటలు భయపెట్టుచుండెను. ఇప్పుడా శాస్త్రము నామకః పోయినను పూర్వమున కంటె నెక్కుడు భీకరములు దాల్చినది. ఇంతవరకు పత్రికలోని వ్యాసములు రాజ్యదోహము లని తోచినపుడు సామాన్యముగా ముద్రణాలయాధికారులవద్ద ధరావతు దీక్షింపించుచుండెడివారు. అందుగా సంపాదకులను రాజ్యదోహ శాస్త్రములకింద శిక్షింపుచుండెడి వారు. ఇప్పుడు ధరావతులు పోవుటచే ప్రతిదిన ప్రాంతవ్యాసమునకును సంపాదకునకు కారాగృహ ప్రాప్తియే. కాని అట్టివానికి వారు వెలనక దేశసేవయే ప్రధానముగ నెంచి పత్రికలు నిర్వహించుచున్నాడు. కాని వారి మహాత్మాగమునకు కృషికిని ఫలితమేమో తెలియునా?

మై వివరించిన కారాగృహప్రాప్తియే గాక ఆతడు దివాళాలోగుట యాతని త్యాగమునకు రెండవ ఫలితము. దీనికి కారణమేమో విచారింపము. భారతదేశమున మహాత్మాగ్రాసరికి మృత్యును ఇరువదివేల మంది చందాదారులు గలరు. తక్కిన దినపత్రికలకు పదిహేనువేలకు మించిన చందాదారులు లేరు.

ఆంధ్రదేశమున వెలువడుచున్న సుమారు ఏబది తెలుగు పత్రికలలో ఆంధ్ర కృష్ణా పత్రికలకు దగ్గర తక్కిన పత్రిక లొక్కదానికిని వెయ్యికి మించిన చందాదారులు లేరు. వర్తక వ్యాపారము తక్కువగుటచే అడ్వర్టైజుమెంటులు తక్కువ. కొన్ని పత్రికలు వర్తకుల అడ్వర్టైజుమెంటులు మూలమునను కొన్ని కొద్దులలోని వేలముల ప్రకటనములచేతను పొట్టబోసి కొనుచు తమ కేక్కిలది దేశసేవ జేయుచున్నది. కాని యన హామోద్యమము వచ్చిన తరువాత బాలాజీరావు నాయుడు గారు చెప్పెను కాననభయో అసహాయోద్యమములో పాల్గొనచున్న పత్రికలకు కొద్ది ప్రకటన లీకుకూడదనియు, ముద్రాక్షరకాలలకు ప్రభుత్వమువారి ఆచ్యుపను లీకుకూడద నియు సుపపాదించిన తీర్మాన ఫలితముగా కృష్ణాపత్రికలలో కొద్ది ప్రకటనలు ప్రకటింపరాదని వెలకనే యుత్తరవైది ఇప్పుడు మాపత్రికలో ప్రకటనలు వేయరాదని యుత్తరవైది. ప్రభుత్వముయొక్క చర్యలు దినదినము వింతరూపములు దాల్చుచున్నవి.

ఇప్పుడైనను ప్రజలు మేల్కొంచి దేశముపత్రికలకు విరివిగా చందాదారై సహాయము జేసినకాని దేశీయపత్రికలు నిల్పుట దుర్లభ మగును.

ప్రజలయొక్క ప్రాంతానము సహాయము లేకయే ప్రభమున చెన్నపురిలో ప్రారంభమైన శశిరేఖ గడలేదని. దేశమున కెక్కుడు సేవచేసిన దేశమాత, దేశాభిమాని, సువర్ణరేఖ పత్రిక లాగిపోయినవి. శ్రీ వెంకటేశపత్రిక యేమైదో దెలియదులేదు ప్రజలయందలి యలసభావము పోయి పత్రికలకు విరివిగ సహాయము జేయకున్న వరికొన్ని పత్రిక లామాన్యము బట్టకమానవు (సుదర్శని)

నోటీసు

లేటు మాడపాటి వెంకటేశ్వరరావు గారి కుమారుడు సూర్యనారాయణరావుగారి తొలూకు నందిగామతొలూకా రామిరెడ్డిపల్లి అగ్రహారం లోని నాలుగోవంతు భాగమును 1922 సం॥రము జూలయి 10 తేదీని బహిరంగమైన వేలంలో నంది గామ మకాంలో విక్రయించబడు నని యిందు మూలముగా తెలియపర్చడమైనది. క్రయపువరతులు వేలం కాలమును తెలియపర్చడమవును.

చచిరీప్టం } కె. కృష్ణానందం,
20-6-22 } టిమరు

వాతావరణ నితి

1922-వ సంవత్సరం జూలై నెల 22-వ గురువారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అక్టోబర్ 24 గంటలలో	అక్టోబర్ 24 గంటలలో	అక్టోబర్ 24 గంటలలో	అక్టోబర్ 24 గంటలలో	అక్టోబర్ 24 గంటలలో
విజ్ఞాపితము	83.5	75.2	...	0.62	21.15
బొబ్బిలేరు	86.4	77.7	0.18	16.27	1.21
నీపురు ద్వీపము
దైమందు ద్వీపము	87.4	81.1	...	10.20	7.18
సాగరు ద్వీపము	84.2	78.9	0.22	20.58	13.05
గోపాలపురి	92.5	79.0	...	4.00	0.49
గోరాపుల్	81.2	69.4	0.40	2.81	2.34
విశాఖపట్నము	99.0	88.6	...	0.94	2.76
కాకినాడ	95.1	79.1	0.01	1.11	1.27
చచిరీపట్నము	90.3	78.1	...	2.16	1.27
గుంటూరు	91.3	77.8	...	3.10	0.25
వెలూరు	93.8	80.7	...	1.53	0.53
కుర్నాకు	97.3	82.4	...	1.77	0.40
కడప	97.9	81.5	...	0.59	0.18
నాగపట్నము	99.3	79.7	...	1.67	0.80
పాంబట్	92.3	80.5	...	0.03	0.07
ట్రెంకోమలి	93.4	78.6	...	2.27	...
కొల్లూరు	86.7	76.6	...	5.84	1.15
తిరువేలూరు	83.8	78.2	0.27	6.02	4.18
కొచ్చిన్	85.6	72.0	2.15	12.72	91.6
కాలిక్టు	84.8	74.1	0.88	9.17	13.00
కుంగూరు	82.5	73.6	0.63	13.84	12.01
మిర్జాపూర్	99.8	62.0	0.60	9.62	0.07
కార్వార్
రత్నగిరి	83.4	73.9	0.37	16.88	...
బొంబాయి	86.2	77.4	1.48	14.12	1.05
వైద్యారాజ్	85.7	74.0	...	1.84	1.62
రైచూరు	87.8	70.3	0.07	1.81	0.78
అనంతపురం	97.3	77.1	...	1.23	0.17
బళ్లారి	91.5	76.5	...	0.09	1.45
కర్నూలు	89.9	77.4	...	0.61	1.86
కడప	92.4	79.0	...	1.88	0.80
చాన్సాన్	78.4	66.9	0.03	0.26	3.14
రెంగుళూరు	80.6	66.6	...	2.67	0.20
కొడైకనూర్	66.4	52.3	...	3.07	0.05
ఉదకమండలము	64.9	53.4	...	2.34	3.27
కొయంబట్టూరు	90.6	70.1	...	0.26	1.14
యెలూరు	95.6	80.0	...	3.98	1.85
నీలము	91.5	73.8	...	4.32	1.98
తిరుచనాపల్లి	100.8	78.8	...	0.60	04.2
మరకాపల్లి	9.78	78.8	...	0.82	0.20
మధురి	95.4	77.8	...	2.77	1.84
తిరునల్వేలి	0	0.56

పశ్చిమతీరము, మైసూరు, పశ్చిమోత్తరములందు వర్షము లొకమాదిరిగ గలవు. మిగిలిన ప్రదేశములలో అధికముగ గలవు. దక్కను మైసూరులందు అర్ధిక సాధారణముగ నుండెను. కర్ణాటకము నందు తగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు హెచ్చెను. దక్షిణము, మైసూరు, పశ్చిమోత్తరములందు వేడిమి యందు మార్పులు లేవు. సర్కారులు హైదరాబాదులందు తగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు హెచ్చెను.

పశ్చిమ తీరమున వర్షము గురియును.
ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాట్.
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

లాహోరులో కింగు అండు జౌహరు గారలు అగారీ వార్తాపత్రికమీద ముసగ రు 25000 లు రు 15000 లకు చెడు మానవ్యపు దానాలను చేసిరి. ముద్దాయిలపక్షమున గురుద్వార ప్రధాంధక కమిటీ సభ్యుడును, శుక్రపురమందలి న్యాయవాది యు నగు శివదాస్ బుధేసింగుగారు విచారింపబడిరి. పోలీసు వారి మాటలమీద అధికారులు సకాలములో చర్య తీర్చి కొని యుండిరి. పక్షమున నాల్గూసాహిత్యము జరిగియుండెననియు, జరింగుగారి విచారణ అసంతృప్తికరముగ నున్నట్లు ప్రధాంధక కమిటీవారి అభిప్రాయమనియు సాక్షి చెప్పెను. లాహోరు నీనియు సబ్-డివిజన్లో తిరిగి 26వ తేదీని విచారణ జరుగును.

అందమాన్ కష్టములు

శ్రీయుత గోపేంద్రలాలురాయిగారి అనుభవములు

(సర్వోపాధ్యక్షులకు)

ఇటీవల ఆలిపూరు చెరసాలనుండి విడిచిపెట్టబడిన శ్రీ యుత గోపేంద్రలాలు రాయిగారు ప్రాచ్యుర-భారతీయ బందిపోటు కేసులో 1915 వ సంవత్సరమునందు ఆ డమాన్ దీవులకు పంపివేయబడిరి. ఆతడు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునందు బి. ఎస్. సి. పరీక్షయందు తీర్గుడై, ప్రాచ్య పాశ్చాత్య తత్వశాస్త్రమునం దపాఠ్యమైన పాండిత్యమును సంపాదించెను. అతని కవిత మహాసాహిత్యము గాంచినది అతని పద్యములను ప్రకటించిన యెడల మంవిద్యాసమువిశేషముగ హెచ్చిపోగలడు. ఒకభారత వార్తాపత్రికాధికారి ఇటీవల శ్రీయుత గోపేంద్రలాలు రాయిగారితో అందమాన్ దీవులందలి జీవితమును గురించి సంభాషించిరి. ఆ సంభాషణ యొక్క వివరములను మేమిచ్చట ప్రకటింపుచున్నాము:—

ప్రశ్న:—అందమాన్ దీవులందు మీ రేలాగు కాలము గడపుచుండిరి?

జవాబు:— శిక్ష చెప్పిన కొలదిదినములలో నే నింకము గురితోకూడ లేరనిపొద్దుకు పంపబడితిని. మేమారు ద్రవ్యమున్న చెరసాలలో ప్రవేశించి నపుడచ్చట 10 మంది రాజకీయ ఖైదీలుండిరి. మొదట మాకు వారికి కలిసిపట్టాడుటకు వీలులుగాకుం దెను. మాకందఃకు కఠినమైనపనిఇవ్వబడెను. ముగ్గురు తెంకాయ నారను ఊడదీయుట, ఒకడు నూనెగానగును త్రిప్పట చేయ వలసి వచ్చెను. కొలదిమాసముల పిచ్చట లాహోరు కుట్రకేసు లో దండింప బడినవారు వరుసగ రాజొచ్చిరి. వారివెనుక వం గజైవెలు, బర్మాకుట్రకేసులో శిక్షించ బడినవారు అందమాన్ దీవులచేరిరి. రాజకీయ ఖైదీలసంఖ్య 87వరకు హెచ్చెను. అందమాన్ రముగ వాదరింపబడినాని చెప్పుట నిర్ధకము. నాకు మాకు నెట్టి భోజనము మానవులకు తగినది కాదు. బలవంతముతో ఆయా హారమును వారు మాగొంతులలోకి త్రోయుచుండిరి. ఒకటి భవనములో నన్ను మేమొందురులతో మాట్లాడునాడదని ఆ జ్ఞాపింపబడెను. నాకు మమ్మనెట్టి హింసలు, మాకు గలిగించిన అవమానము మానవమును కలిగించెను. చె ఆ సాలాధికారులకును, అచ్చటి ఖైదీలకును కలనాములు జరుగుచున్నట్లు “బెంగాలీ” పత్రిక ప్రతిదినము వెల్లడిచేయసాగెను. అచ్చటి రహస్యములు బయల్పడెను. ఇచ్చటి కాననభయోకూడ దీనిని గురించి ప్రశ్న లడుగబడెను. అధికారులు వెట్టుచున్న హింసలను తాళజాలక ఖయిదీలలో కొందరు కొన్నాళ్లకు మడసిరి. తత్ఫలితముగ వారిబాధలు కొంతకడి తగ్గెను. మాకు పరిమలుకు కొన్ని గ్రంథము లియ్యబడెను. వార్తాపత్రికలనునూడ మాకు చేరుచుండెను. పని మార్పుబడెను. నిర్భయముగ మేమన్యోన్యతలో మాట్లాడుచుంటిమి.

ప్రశ్న:—హింస లెట్టిది?

జవాబు:—నా సోదర దేశీయు లకి వివరములను తెలుపుటకు చాల కాలము పట్టెను. ఇతరులకు తెలియనివియు ములనన్నిటిని చేర్చిన కొక గ్రంథమును వ్రాయ నెంచుచున్నాను. రామరత్న, భాగ్యసింగు, ఛల్తారుసింగు, త్రిలోకచక్రవర్తి మున్నగునా గన్నిరకముల హింసలకు లోనై, వారిలో కొందరు తమ సహజాంభీర్యముతో మృతినొందెరి.

ప్రశ్న:—చెరసాలలో నుండగా మీకు సహాయ నిరాకరణోద్యమమునుగురించి ఏమైనా తెలియుచుండెనా? మీరు, మీ సోదరభైదీలు ఈ ఉద్యమమునుగురించి ఏమి తలచుచుండిరి?

జవాబు:—చెరసాలలో మతసంబంధమైన గ్రంథములను మేము విశేషముగ చదువుచుంటిమి గాన దౌర్జన్యరాహిత్యమను నీసందేశము మాఅంగీకారమును బడసెను. నాసోదర భైదీలందరు తమ ఆధ్యాత్మికజ్ఞానాతికయములను దౌర్జన్యరాహిత్యులై యున్నారు.

ప్రశ్న:—మీ రిప్పుడేమి చేయదలచినారు?

జవాబు:—రాట్నముల నన్నిగృహములలో ప్రవేశ పెట్టుట, నిమ్మజాత్యుద్ధాణము, హిందూ-మహమ్మదీయ మైత్రిని బలపఱచుట మున్నగు సాంఘిక సేవకు సంబంధించిన కృత్యముల నొనర్చదను.

20 వ తేదీని సిద్ధాగరమునందు రాజ్యప్రతినిధి రా. బ. సు. రంగాచారియగుగారితో సంభాషించెను.

కావలెను

కృష్ణాజిల్లా, గుడివాడతాలూకా, యలకుర్రు అగ్రహారమునందు గల మధ్యమతరగతి జాతీయ పాఠశాలకు ఆంధ్రాంగ భాషలందు మంచి ప్రవేశము గలిగి జాతీయవిద్యాభిమానముగల ప్రధానోపాధ్యాయుడు గావలయును. దరఖాస్తులను గుణగణములను వేతనమును దెలుపుచు స్వీకరించి చిరునామాకు నెంటనే పంపవలయును.

కా. నాగేశ్వరరావు,
7. తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం. జూన్ నెల 22-వ తేది

గురువారము

చెన్న పట్టణపు

ఆరోగ్యము

1920 సంవత్సరపు మద్రాసు కార్పరేషను ఆరోగ్యనివేదికము ఏమాత్రము ప్రోత్సాహకరముగ గనుపింపదు. డాక్టరు శింగారువేలు గారు వ్రాసిన పీఠికయందు, ఆరోగ్యరక్షణికి కారణముల దెలుపుబయల్పించిరి. మామూలుగ ఆరోగ్యము ప్రబలునని, వేయింటికి 20 మరణములుండును. యూరపియను పట్టణములనేకములలో వేయింటికి 15 మంది చనిపోవుచున్నట్లు దెలియుచున్నది. చెన్నపురిలో మాత్రము వేయింటికి 41 మంది చనిపోవుట తటస్థమైనది. ఆటంకపరుపదగిన రోగములను మరణములను గూర్చి, తగుశ్రద్ధ వహింపక బోవుట ఇందుకు కారణమని శింగారువేలుగారు గీతకరించిరి. కార్పరేషనుకు చెందియున్న ఆరోగ్య శాఖవా రీదుస్థితికి కొంత బాధ్యతను వహింపక తీరదని, వీరు దెలుపుచున్నారు. చెన్నపురిలో పరిశుభ్రోదకము దొరకుట దుర్లభమగుచున్నది. డ్రైయనేజి ఏర్పాటులు హీనస్థితియందున్నవి. పెంటను తొలగించుపద్ధతియు, అసహ్యకరముగ నున్నది. ఇంటియగాక ఇండ్లమీద ఇండ్లుగట్టుటయు, వానియందు గాలిగాని వెలుతురుగాని తగినంత జొరకబోవుటయు, అద్దెలకొరకు ఇండ్లలో మితిమీరిన కాపురములను ప్రవేశపెట్టి అనేకవిభాగముల గావించుటయు, మరుగుదొడ్లు చాలినన్ని లేక బోవుటయు, మొదలగు కారణములనేకములు గలసి, వ్యాధులను ప్రబలము జేయుచున్నవి. ప్రాచీనపట్టణనిర్మాణమార్గములు, తొలగిపోయినవి. ఇప్పటి పెద్దపట్టణములందు లెక్కకుమీరినప్రజలు గుమిగుడుటచేతను, ఊపిరి సలుపుటకు వీలులేకుండ పట్టణముల నన్ని ప్రక్కలను విగించుటచేతను, స్వాభావికములగు పంచభూతములవలన సౌఖ్యము అనుభవించుట కవకాశము లేకున్నది. ఇట్టిస్థితిలో, మరణములసంఖ్య విశేషముగ నున్న నాశ్చర్యమేమి? ఆరోగ్యశాఖలను, వెళ్ళేరు స్త్రీములను ఎన్నిటిని బెట్టినను, ఎన్నదగిన యభివృద్ధి గనుపించుట లేదు. పసిపిల్లలు వేయింటికి 279 మంది చనిపోవుటబట్టి, పరిస్థితు లెంత విషమముగ నున్నవో, యూహింపవచ్చును.

అనారోగ్యమునకు అన్నిటికన్నను ముఖ్య కారణ మింకొకటిగలదు. ఆకారణమును డాక్టరు శింగారువేలుగారు గుర్తించిరి. అదియే దారిద్ర్యము. హిందూదేశమున దారిద్ర్యము మిన్నంటినది.

అందుకు కారణముల నిట వివరింపబనిలేదు. ఒక్క పూటకయినను గంజిదొరకక అల్లాడుచున్నవారు పలువురుగలరు. ఆహారసమృద్ధి లేకబోవుటచే, ప్రజల శరీరములు సామాన్యరోగముల సంఘాతమునకు సయితము తాళజాలకున్నవి. ఇక సాంక్రమిక వ్యాధులు చెలరేగిన యెడల, జనులు ఆకులవలె రాలిపోవుచున్నారు. యూరపియను పట్టణములలోని తక్కువ మరణములకును, ఇండియను పట్టణములలోని హెచ్చు మరణములకును గల కారణము సువిదితమే. అందుచే ప్రజల దారిద్ర్యమును నివారించుకొని ఆరోగ్య ప్రవర్ధనము కొరకు వైద్యమెరుగుల నెన్ని బ్రవేశపెట్టినను, ఎంతసామ్యు వెచ్చించినను, తాత్కాలికోపశాంతి గలిగిన గలుగవచ్చును గాని, శాశ్వత ప్రయోజనముండజాలదు. మ్యూనిసిపలు కార్పరేషనుకు, విశేషాదాయము లేకున్నను, సంకల్పమున్నచో నది దారిద్ర్యనివారణ విషయమై కొంత పనిజేయగలుగును. మహాత్ముడు మదేశించినవిధమున, రాటపు పరిశ్రమను ప్రోత్సహపరుచుట కంతగ కష్టములేదు. కాని, రాటమును చేపట్టినయెడల, నవనాగరికమున కెక్కడ భంగమువాటిల్లునో యని భయపడెడి సభ్యుల కిట్టి హితవు రుచింపదనుట, తథ్యము. చెన్నపురిలో 1920 సంవత్సరమునందు, టీకాలు అంతగ జయము గాంచలేదు. 100 కి 78 వంతున మాత్రమే జయముగలిగెను. ఇట్టి ఖీణతకు, కింగు ఇన్ ఫ్ల్యూట్యునుండి సప్లయచేయబడెడి టీకాల రసమే కారణమని, నివేదికము దెలుపుచున్నది. టీకాలలో సంవత్సరపులోపునపిల్లలకు వైచిన టీకాలే విశేషముగ గలవు. వీనిలో 100 కి 74 వంతున మాత్రమే విజయము గాంచెను. రెండవమారు టీకాలనువైచుటకు కార్పరేషనువారు తగు శ్రద్ధ వహింపలేదనియు, ఈయశ్రద్ధయే, 1922 సంవత్సరారంభమునందు మహాదీకము చెలరేగి చెన్నపురియందు బీభత్సము కలిగించుటకు కారణమయ్యెననియు, ప్రభుత్వమువారు తమ విమర్శమునందు సూచించిరి.

1920సంవత్సరమునందు చెన్నపురిలో 213,96 జననములును, 21418 మరణములును రిజిస్టరు చేయబడెను. మొగవారు 10910 మంది చనిపోయిరి. స్త్రీలలో 10508మంది చనిపోయిరి. మరణములను జనసంఖ్యతో బోల్చిజూచిన, మహమ్మదీయులలో మరణము లధికముగ గనుపట్టును. వారికి పిమ్మట, హిందువులలో చనిపోయినవారెక్కుడుగలరు. సంవత్సరములోపు వారిలో చనిపోయినవారిసంఖ్య యధికముగ నున్నది. పిమ్మట, అరువదిసంవత్సరములు అందుకు పై బడినవారిసంఖ్య విస్తారముగ నున్నది. వీరికి పిమ్మట, సంవత్సరము మొదలు అయిదుసంవత్సరముల మధ్య వయస్సు గలవారు వచ్చెదరు ఇరువది మొదలు అరువదిసంవత్సరములమధ్య మరణములు తక్కువుగ నున్నవి. 5 మొదలు 20 సంవత్సరములమధ్య తటస్థించినమరణములంతకన్నను తక్కువ. జననముల రేటునందు, మహమ్మదీయులు మొదటిస్థానమును, యూరపియనులు కడపటిస్థానమును ఆక్రమించుచున్నారు. నెప్టెంబరు నెలలో జననముల ధికముగ గలిగెనట. పిమ్మట, ఆగస్టు అక్టోబరు మాసములలోని సంఖ్య యధికముగ నున్నది. జననముల సంఖ్యలో మొగవారిసంఖ్య 11063. స్త్రీలసంఖ్య 10,333. 1920 సంవత్సరమునందు, అక్రమజననములు 712 రిజిస్టరయ్యెను. 1919 సంవత్సరమునందు డిట్టిజననములు 667 మాత్రముగలవు. 1920 సంవత్సరమునందు పుట్టుకతోనే చనిపోయిన శిశువుల సంఖ్య 1172. 1919 సంవత్సరమునందు ఈసంఖ్య 837 ఉండెను. 1918 సంవత్సరమునందు 834

మాత్రముండెను. మన్యజ్వరము, కాలాలజ్వరు, ఎంటెరిక్ జ్వరము, కొన్నిమరణములకు కారణమయ్యెను. కలరా, మసూచి, విషజ్వరము, మొదలగు అంటుజాడ్యములు ప్రబలియుండెను. ప్లేగు 11 మందికి తగిలి, 8 మంది చనిపోయిరి. వీరు వెలుపలి నుండి వచ్చినవారే. విరేచనములు, ఊపిరితిత్తుల వ్యాధులు, ఊయ, మొదలగుజాడ్యములు కొన్ని మరణములకు కారణమయ్యెను. ఈ వ్యాధులలో కొన్నింటియందు, చెన్నపురి స్థితి ఇతర పట్టణములకన్న చాల వెనుక పడియున్నదని ప్రభుత్వమువారు తమ విమర్శనమునందు సూచించియుండిరి. 1920 సంవత్సరమునందు బీదవారలు కాపురముండెడి భాగములలో శరిశుభ్రము జేయుపద్ధతి యందుగాని, పట్టణమును విస్తరింపజేసి ఇరుకులేకుండ జేయుటయందుగాని, కార్పరేషనువారు శ్రద్ధవహింపలేదని ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము. పిమ్మట నయినను, అందు నిమిత్తము శ్రద్ధవహించినట్లు దోచదు. ఈ వ్యవహారము గడడన పిమ్మట రెండు సంవత్సరములకు ప్రభుత్వమువారి మందలింపు వెలువడుటవలన, మామూలులెంత జరుగుటదప్ప వేరులాభము గలుగనేరదు.

కన్య ర్వేటిపుపక్షము.

ఇంగ్లండులో, కన్య ర్వేటిపు పక్షమునకుగాని, లిబరలు పక్షమునకుగాని, ప్రత్యేకముగ జూచిన ఎక్కుడు పలుకుబడిలేదు. వీరిలో నేపక్షమువారికిని తామెక్కురమే పాలనాధికారమును సంపాదించగలమను విశ్వాసము లేదు. ఆకారణముచేతనే రెండుపక్షములును కొయలిషను పక్షమునందు మిళితమై ఎన్ని యవాంతరములు తటస్థించినను, తమస్థానములను విడువకున్నవి. కొయలిషను పక్షము భగ్గుమై మరల రెండుపక్షములును వేరుపడవలయునని చిన్నవారిలో నెంత యుత్సాహమున్నను, అనుభవజ్ఞులగు చేబర్లేను బాల్ఫూరు ప్రభృతులుగాని, లాయడుజార్జి చర్చిల్ ప్రభృతులుగాని, ఇందుల కంగీకరించుటలేదు. తాము విడిపోయిన, ఉభయపక్షములకును అధికారము తొలగిపోవుననియు, లేబరుపక్షమువారు విజయము గాంచెదరనియు వారికి భయముగలదు. ఈభయమునే సర్ జార్జి యంగరసు కన్య ర్వేటిపు నాయకుడు, ఇటీవల వ్యక్తపరచెను. కన్య ర్వేటిపు లొక్కరుగలసి ప్రభుత్వమును కొనసాగించుటకు శక్తులుగారనియు, తమస్నేహితులగు లిబరలు పక్షమువారితో పోరాడుటవలన లేబరు పక్షమునకు విజయము గలుగుటదప్ప వేరులాభము లేదనియు, మరియొకపక్షమువారితో జేరిన గాని, తాము నిలువబడుటకు వీలుండదనియు, యంగరుగారు తమ పార్టీ వారికి బోధించిరి. కొయలిషనుపక్షము ఏర్పడినపిమ్మట, లిబరలు పక్షమువారికిని, కన్య ర్వేటిపుపక్షమువారికిని భేద మంతరించుచున్నది. ఉభయములును, స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నములకు సమాన విముఖత జూపుచున్నారు. లాయడుజార్జి చర్చిల్ గార్ల యభిప్రాయముల కొకవంకను, బాల్ఫూరుగారి యభిప్రాయమున కింకొకవంకను భేదమేమియో తెలియుటలేదు. ఉభయపక్షములకును, ఎంతకాలమీ కృత్రిమస్నేహము నిలువగలదో, చూడవలయును. ఉభయములు సమానోపద్రవము నెదుర్కొనుటకు కలసియున్నారు. లేబరుపక్షముననిన, వీరిరువురకునుగూడ భయమే. లేబరుపక్షమును ప్రత్యేకముగ నెదుర్కొనుటకు తమచేతగాదని, వారికి దెలియదు. లిబరలు పక్షమువారి సంకుచితప్రవర్తనము గాంచి, ఆస్విత్తుప్రభృతులు స్వతంత్ర లిబ

రలు పక్షమును ప్రత్యేకముగ నిర్ణయించిరి. ఈ పక్షమువారు లేబరుపక్షమువారికి కొంతవరకు తోడ్పడుచున్నారు. కాని, ఇతరదేశములందువలె ఇంగ్లండునందలి లేబరుపక్షము, తనబలముల నేకముఖమునకు దీసికొని రాజులకున్నది. తుద కొక పత్రిక నయినను తిన్నగ పోషించుకొనజాలకున్నది. లేబరు పక్షమును నడిపెడి నాయకు లింకను, తమ సిద్ధాంతములను ధైర్యముతో ప్రతిపాదించుటకు వెనుకానుచున్నారు. స్వాతంత్ర్యసూత్రములను ధైర్యముగ బోధించుటకు ముందుకు వచ్చుటలేదు. లిబరలు పక్షమునుండి లేబరుపక్షమునకు బోయిన కలనల్ వెడ్జిపుడ్డుగారిని ప్రాతవాసన లింకను విడువలేదు. హెడ్డరుసను, మాక్డనాల్డు, క్లిన్సు, బార్ నున్ ప్రభృతుల దృష్టి వైమంకకు బ్రసరించునే గాని, యవకుల యభిప్రాయములను గ్రహించి వారిని కూడ గట్టుకొనివచ్చుటకు యుపయోగపడుటలేదు. ఎరుహార్జీ గారు మరణించిన పిమ్మట, బలమగునాయకుడు లేబరుపక్షమునందు జనింపలేదు. అందుచే, లేబరుపక్షమునం దెన్నియో సంతర్భాగములు గలవు. ఒక రొకత్రోవదొక్కిన, మరియొక రొకత్రోవదొక్కుదురు. పరిస్థితు లనుకూలముగ నున్నను, లేబరుపక్ష ముందుచే ముందుకు రాజాలకున్నది. సంఘభావముతో ముందుకు బోజాలకున్నది. కాని, ఎన్నటికయినను, లేబరు పక్షము ప్రాబల్యము వహింపకతీర దని, లిబరలు కన్నర్వేటిపు పక్షములవారికి భయము గలదు. ఇట్టి విపత్తులభింపకుండుటకు, వారు తమ చేతులను గలుపుచున్నారు. ఎంతకాల మీ సంయోగము సాధ్యపడునో, ఎంతకాలము పక్షప్రభుత్వమునకు ఇంగ్లండు దేశము మరలకుండునో, కాలమే తెలుపగలదు.

ఫిజీ యూరపియనులు

ఫిజీకిని, బ్రిటీషు గ్వయానాకును హైందవ రాయబారు లిటీవల వెడలియుండిరి. వీరిలో బ్రిటీషు గ్వయానాకు వెడలినవారు మాతృభూమికి ఇటీవల నే యరుదెంచియుండిరి. అక్కడి సరిస్థితులనుగూర్చి వీరు ఇకమిద రిపోర్టును తయారుచేసి ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి సమర్పించెదరు. ఫిజీయందును, బ్రిటీషు గ్వయానాయందును, భారతీయులు కూలీకి వచ్చుటకు, అనుకూలపరిస్థితులు గలవని చెలుపుటకు, వెనుకకొందరు యూరపియను రాయబారు లీ దేశమునకువచ్చియుండిరి. ఇతర రాజ్యములందువలె, తమ రాజ్యములలో భారతీయులను సేవముగ జూడరని, వారు సూచించియుండిరి. కాని, అది సమర్థనగిన సంగతిగ గనుపింపక బోవుటచేతనే, హిందూదేశము నుండి రాయబారులు కొందరు వెడలుట తటస్థించెను. అక్కడి సందర్భములబట్టి, భారతీయుల స్థితి, చాల హీనముగ నున్నదని వెల్లడియయ్యెను. యూరపియనులు, హైందవులను కూలీలుగ గైకొనుట కెట్టి యభ్యంతరము జూపరు కాని, వారక్కడ కాపురముండుటయు, పౌరస్త్వపు హక్కులను సంపాదించుటయు, యూరపియనులకు గిట్టదు. యూరపియనులు నివసించెడి రాజ్యము లన్నిటి నుండియు ఒక్కచుక్క వివరవచ్చుచున్నది. ఆకథయే ఇప్పుడు ఫిజీదీవులనుండి గూడ వినిపించుచున్నది. ఫిజీదీవులందలి యూరపియనులు గలసి యొకసభజేసి, ఫిజీదీవులలో ఆసియావాసులు నివాస మేర్పరుచుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సాహ మొసంగగూడదనియు, భారతీయులను యూరపియనులతో పాటు సమానమగు హక్కులను ప్రసాదించగూడదనియు, తీర్మానముల గావించినటులు, విదేశవార్తలందు గనుపించును. ఇప్పటికియినను, ఫిజీయూరపియనులు తమ యభిప్రాయములను స్పష్టముగ వెల్లడిజేసినందులకు సంతసింపవలయును. భార

తీయులు వలసరాజ్యములలో నిడివర కనుభవించుచున్న హైన్యము చాలును. మరల క్రొత్తవారిని ఆ ప్రాంతములకు బంపి, హిందూదేశము తన ఆత్మకారవము బోగొట్టుకొన నవసరములేదు. హిందూదేశము స్వరాజ్యముబడసి, భారతీయు లెక్కడకు బోయినను స్వతంత్రదేశవాసులుగ పరిగణింపబడెడి స్థితి చేకూరువరకు, భారతీయు లెల్లరును స్వదేశమునందే నిలచి, మాతృవిమోచనముకై యావచ్చుక్కిని భారబోయుట అత్యంతావశ్యకము. స్వరాజ్యసిద్ధితో, అధినివేశ రాజ్య భారతీయసమస్యయు సంతృప్తికరముగపరిష్కార మగుననుటకు సందియములేదు.

బెంగాలు విద్యావిధానము

రిపోర్టులను ఆలస్యముగ ప్రకటించుటలో, బెంగాలు చెన్నరాష్ట్రమునకు దీసిపోవుట లేదు. 1920-21 సంవత్సరపు బెంగాలు విద్యానివేదిక ఇప్పుడు వెలువడినటులు, అసానియే తెనుప్రెస్సువార్తలు చెలుపుచున్నవి. విద్యార్థులసంఖ్య తగ్గిపోవుటకు, ఆర్థికదౌర్బిణ్యము, సహాయనిరాకరణోద్యమమును కారణములుగ సూచింపబడినవి. విద్యాప్రతిష్ఠాపనల బహిష్కారమునకు సంబంధించిన యుద్ధేకము పిమ్మట దగ్గినను, పలువురు విద్యార్థులు శాశ్వతముగ బడులను చాలించికొనిరని, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. విద్యార్థులు తగ్గువలన, ప్రైవేటు ప్రతిష్ఠాపనలకు జీతములవలన వచ్చెడి రాబడి చాలవరకు తగ్గిపోయెను. ప్రభుత్వమువారు కొన్నింటికి ధన సహాయము జేసిరి. నిరాకరణాదోళనము వలన, విద్యాప్రతిష్ఠాపనల రాబడి తగ్గినను, సాహిత్యవిద్యతోబాటు వృత్తి విద్య గూడ యవసర మనుసంగతిని, ప్రజలు గుర్తించిరని, నివేదిక సూచించినది. ఇందునుబట్టి నిరాకరణాదోళనమువలన, లాభము గలిగినది, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు గూడ అంగీకరింపవలసివచ్చెను. ప్రభుత్వమువారును, విశ్వవిద్యాలయమువారును గూడ, నూతనవిద్యావిధానము గూర్చి యోచించుచున్నారు. కాని, వారి విషయమై జేయుచున్న ప్రయత్నములు ప్రజల యాదరణ బడయలేదని, రిపోర్టునందు గలదు. వంగదేశము, విద్యాప్రతిష్ఠాపనల బహిష్కారమునందు ఇతరరాష్ట్రములకన్న ముందడుగువైచి, మార్గదర్శకమయ్యె ననుటకు సందియములేదు. జాతీయవిద్యను వ్యాపింపజేయుటకు, దేశ మిప్పుడు ప్రత్యేక ప్రయత్నముల గావించవలయును. నిర్మాణకార్యక్రమమునం దిదియొక ముఖ్యశక్తి. ఈ యంత్రమును ఎంత చక్కగ నిర్వహించిన, భావ్యభివృద్ధి కంత ప్రోద్బలకరము.

మోటారు ప్రమాదము

పండిత మదనమోహన మాలవ్యా గారు మోటారుబండి ప్రమాదమునకు లోనయినదియు, దెబ్బలు మాత్రము బలముగ దగలలేదనియు, తంలివార్తయొకటి చెలుపుచున్నది. మాలవ్యాగారెక్కోన బండి వేగముగ బోవుచుండగ, ప్రక్కకు బోనలసి ప్రమాదమునకు లోనయ్యెను. కొంచెము దప్పిన, బండినెక్కినవారందరకును తీవ్రాపాయము సంభవించియుండెడిది. మాలవ్యాగారి కీ యపాయము తప్పిపోయినందులకు, దేశ మెంతయు సంతసింపకమానదు. మాలవ్యాగారు మాత్రము తమకు తగిన గాయములను లెక్కవెట్టక, నెడలదలచినచోటికి వెడలిరి. కాని వారు ఉపన్యసింపకుండు, అధికారులు క్రిమినలు ప్రాసీజరు 144 కెక్కును క్రొంద నిషేధించిరి. దేశభక్తులకు అధికార నిరోధము లొకవంకను, ప్రమాదవశమున తటస్థించెడి యాపద లింకొకవంకను తటస్థించినను, వారు వీనిని లెక్కజేయుట లేదు. స్వరాజ్యసిద్ధియే వారి ఆశ

యము. గమ్యస్థానము జేరువరకు వారు తమపట్టుదలను విడువజాలరు. పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు, వృద్ధదశలో, దేశమునకు చేసెడి సేవ యవకు లెల్లరకు మార్గదర్శకముగ నుండగలదు. మాలవ్యా, నైహూవంటినాయకుల గలిగిన సంయుక్తరాష్ట్రములు, ధన్యములనుటకు సందియములేదు. వీరు తమ రాష్ట్రములకే గాక, హిందూదేశమున కంతకును, తరణోపాయము గనుబటచుచున్నారనుట సత్యము.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర యసంఘము

ఆంధ్ర రాష్ట్ర యసంఘము విజయవాడలో, 28 వ తేది బుధవారమునాడు జరుగునని ఇదివరకు ప్రకటించి యుంటిమి. సభ్యులందరి ఆదేశములు తిన్నగ తెలియక బోవుటచేతను, బాబులు అందరకును చేరుటకు తగిన వ్యవధిలేక బోవుటచేతను, సభలో చర్చింప వలసిన విషయములు, చాల ముఖ్యము లగుటచేతను, సభ్యు లెల్లరును ఈ ఘట్టిలో జేసిన ప్రకటనమునే ఆచక్షునముగ నంగీకరించి సభకు తప్పక హాజరు గావలయునని, కార్యదర్శులు కోరుచున్నారు.

స్థానికవార్తలు

పానుగల్లురాజా:— గౌరవనీయు లగు పి. రామరాయణింగారు యికమిద పానుగల్లురాజా అని విలపబడుదురు.

కరపత్ర స్వాధీనము:—“ది కమ్యూనిస్టు ఛెడరలు లీక్ ఆఫ్ యిండియా-ఎ ఛాలెంజి” అను ఆంగ్లకరపత్రమునున్నదని తథ్యమాయు ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనము జేసికొనిరి.

హరికథాకాలక్షేపము:— 1922-23 సం॥ జూన్ నెల 24-వ తేది శనివారం సాయంత్రం 5 గంటలకు గాలవబుష్ చరిత్రము 25 వ తేది ఆదివారం సాయంత్రము 4 గంటలకు నందవార్ చరిత్రము, అను కాలక్షేపములు తొండమండలము స్కూలు హాలులో బ్రహ్మశ్రీ సూలయంగలం సోదరరాజభాగవతుల వారివలన జరిపించబడును.

ఒకరాజకీయ ఖైదీ మరణము-వదంతి:—కాంగ్రెసుప్రచారకడకు రాధాకాంత పాధిగారు ఇటీవల కడలూరు చెరసాలలో మరణించెనని గంజాంనుండల మంతటను వదంతులు ప్రచురుచున్నట్లు ప్రమాతృపురంబిలేఖకుడు పంపినవార్త జూన్ 19 వ తేది స్వరాజ్య పత్రికలో ప్రకటింపబడెను. ఈవార్తయం దే లాటిసత్యములేదు. అతడిప్పుడు చెరసాలయందలి వైద్యశాలలో నొవధసేవ చేయుచున్నాడని ప్రచురణసంఘాధికారికి దెలియచున్నది. అతడిప్పుడు కొలది దినములలో వదిలి పెట్టబడును. —(ప్రచురణ సంఘాధికారి.)

మదరాసు కార్పొరేషన్ కమిషనరు:— ఖాక్ బహదూరు మహమ్మదు బజుల్లాసాహేబు బహదూరుగారు మూడుమాసముల నెలవు దీసికొనబోవుచున్నారు. అతనిస్థానమును మరియొకరిని నియమించుటను గురించి ప్రభుత్వమువారితో యోచించుట కతడిప్పుడు ఉదకనుండలమునకు వెళ్లెను. నగరపాలక సంఘ సభ్యులలో నొకరి పనికి తాత్కాలికముగ నియమింపబడవచ్చును. బహుశః ఖాక్ బహదూరు మహమ్మదు ఉస్మాన్సాహేబు బహదూరు గారిపనికి ఈమూడుమాసములకు నియమించబడుదురు. ఇటీవల కలకత్తాలో నొకసభ్యుడు పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడుగ బదులొందుటకు నియమించబడెను.

ఒక్క ముద్రాపకుడు తుమాపణగోరుట

ఈ నగరమునందు ముద్రాపకుడు ముద్రాపకుడు, ప్రయత్నమునందు. ఎ. సాహుజీహామీదుగారిమీద ప్రధానరాజధాని దండనాధికారి కోర్టులో పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు ఖాక్సాహేబు సయ్యదు కాకింగారికే నేను బెట్టిరి. వేల్పు యువరాజుగారి రాక సందర్భమున పాటర్ను గోడులో నొక మహమ్మదీయుడు తుపాకితో కాల్పుబడెను. దీనినిగురించి పోలీసులకు పించువులు, మహమ్మదీయులతో వై:ము కలుగుటలు నిందితుడు తమిళ, ఉర్దూవ్యాసములను ప్రకటించి జనులకు పంచివెట్టెనని కెమిస్ట్రీ 153 ఏ కెక్కును క్రొంద ఆతని మీద నేరము మోపబడెను. నిందితుడు తుమాపణజేడెను. ప్రభుత్వమువారు ఇందుకుఅంగీకరించినిందితుని విడిచివెట్టిరి. (హిందూ

విదేశ వార్తలు

అయిర్లండు ఎన్నికలు

ప్రజాస్వామ్యవాదుల పరాజయము

సంధి యొడంబడిక పతనవిజయము

లండను, జూన్ 20:—అయిర్లండు యొక్క ఎన్నికల ఫలితమును తీవ్రముగ జరుగుచున్నది ఎన్నికల దశిక సంఖ్యలు సంధి యొడంబడికపతనమునకు విజయము లైరి. ఈ దినము రాత్రివరకు ప్రజాస్వామ్యవాదుల పరాజయమును నిశ్చయముగా నిర్ణయించుకొనబడినది. ప్రజాస్వామ్యవాదులు 51, ప్రజాస్వామ్యవాదులు 51, కాన్జర్వేటివ్ వారు 14, ఇండిపెండెంటులు 18, ఫార్మర్స్, రి, బాయింట్లు పార్టీలు నామినీలు 1 ఈ ఎన్నికలందు విజయము లైరి. ఇంకను కొన్ని ప్రదేశములందు ఫలితముల వెలువడలేదు.

డబ్లిను నందు జరిగిన యొన్ని కలలో ప్రజాస్వామ్యవాదులలో సీట్ ఓక్కటి గాను మాత్రము విజయ మందిరి. వీరిదివరకు పార్టీలందు సీట్ ఓక్కటి రానుబాధి నుండెను. విజయములైన మిగిలిన 11 గురు అభ్యర్థులలోను 7 గురు కొయిలివనిపట్టు, 3 ఇండిపెండెంటులు, ఒక కాన్జర్వేటివ్. వీరిందరను సంధియొడంబడిక కనుకూలము. ఎన్నికలందు విజయము లైనవారిలో కెల్లి గారికి కనీసము ఓట్లు వచ్చెను.

డెయిలు ఈ రాను అభ్యర్థులను గ్రీన్ ఫీల్డ్ గారికి కాంట్రీ కాన్జర్వేటివ్ యొన్ని కలలో నందరికన్న చాల అధికముగ సమర్థులు లెవలడెను. కాన్జర్వేటివ్, కల్యాణిలలో ఒక కాన్జర్వేటివ్ ఒక కొయిలివనిపట్టు, ఒక ఫార్మర్స్ లపక్ష అభ్యర్థి విజయ మందెను. ప్రజాస్వామ్యవాదులను జెందిన వారిరువురును పరాజయము లైరి. గార్వేయందు నల్లరు సంధి యొడంబడిక కనుకూలముగ కొయిలివనిపట్టు పక్షములవారును, ఇరువురు కొయిలివనిపట్టు ప్రజాస్వామ్యవాదులను ఒక కాన్జర్వేటివ్ విజయము లైరి.

డబ్లిను ఎన్నికలందు యొన్ని కలలో, సంధియొడంబడిక కనుకూలముగ లార్డ్ మేయరు ఒక నెయిలు, ఆల్బర్ట్ లైరెను గార్వే సమర్థులు లెవలడెను గీయబడెను. ఇతరవరు ఇరువురు స్త్రీలు మాత్రమే యొన్ని కలందు విజయ మందిరి. కాన్జర్వేటివ్ యొన్ని కలందు ఇరువురు సంధియొడంబడికపక్ష అభ్యర్థులకు అందరికన్న సమర్థులు వచ్చెను. కాన్జర్వేటివ్ గుడ నిది ప్రజాస్వామ్యవాదుల నిలయను ప్రశ్నించి. లాంగు ఫర్మందు యొడంబడిక పక్షములవారు డగ్లస్ మెక్ కిన్ గారికి అందరికన్న అధికముగ సమర్థులు నిచ్చిరి.

ప్రపార్ల నలు ప్రాతినిధ్యము

అయిర్లండు యొన్ని కలందు ప్రపార్ల నలు ప్రాతినిధ్య విధాన మంగీకరింపబడినది. అందుచే గ్రీన్ ఫీల్డ్ గారి అధికముగ వచ్చిన వోట్లకు, ఆయన కొల మిల్ రాయి ఆను మరి ఇరువురు అభ్యర్థులకు ట్రాన్స్ ఫర్ చేయుటచే వారిరువురును గుడ విజయము లైరి. వీరువురును సంధి యొడంబడిక కనుకూలము.

గారెన్ డబ్లిన్ గార్లొకవో ప్రసంగించుచు అయిర్లండు నందు ప్రపార్ల నలు రిప్రజెంటేషను విధానము స్థిరపడి పోయెనని నడిపిరి.

డబ్లిను నందు జరిగిన యొన్ని కలలో 10921 వోట్లు యొడంబడికకు ప్రతిపాదముగను 72285 వోట్లు అనుకూలముగను నొసగబడెను. ఎన్నికల ఫలితములవలన ఇండిపెండెంటు, లేబరు పక్షముల అభ్యర్థులు చాల నష్టమునకు పురితులైరి. ఒక జిల్లాయం దొక కాన్జర్వేటివ్ పక్ష అభ్యర్థికి రెండు కోటలకంటె అధికముగ వోట్లు వచ్చెను. ప్రపార్ల నలు ప్రాతినిధ్యము ననుసరించి ఇందువలన ఇరువురు కాన్జర్వేటివ్ ప్రతినిధులు విజయ మందెదరు.

పార్ల మెంటునందు చర్చ.

అయిర్లండు పరిశితులను గురించి గురువారమునాడు ప్రభుత్వమువారి తరపున చర్చిలు గారు కామన్స్ లో ప్రసంగించుచు రెండు ఇదివరకు ప్రకటించబడెను. ప్రస్తుత పరిశితులందు అవిషయమును గురించి ప్రసంగించుట ప్రజాక్షేమమునకు యుక్తముగాదు గాన ఇంకొక తరుణమున ప్రసంగించెదమని చర్చిలు గారు వెలిపిరి.

మాక్రొము చార్జ్స్ ములు.

మాక్రొముం దివివరకు, ప్రజాస్వామ్యవాదులచే దాచబడిన యెంచబడినట్టియు, నాల్గొక వింపబడిన తరువాత యెంచబడినట్టియు ముగ్గురు అంగ్ల సైనికోద్యోగుల హత్యలను గురించియు ఆపోకితములకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారు చాల

ప్రయత్నించిరి. కాని లాభము లేకపోయెనని చర్చిలు గారు కామన్స్ లో ప్రసంగించుచు నడిపిరి. ఈ హత్యలకు కాణము గువారిని గనిపెట్టి శిక్షించువరకు ప్రభుత్వమువారు సంతృప్తి పడలేనని చర్చిలు గారు వెలిపిరి. ఈ హత్యలకు కనుగొని శిక్షించువరకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వమునకు కళంక ముట్టె యుండును.

ఆంగ్ల పరాసు సంబంధములు-లండను సమావేశము

లండను, జూన్ 20:—పాయింట్స్ లాయరు జార్జి గార్ల సమావేశము మూడు గంటల పాటు పట్టెను. ఇదివరకు 9 ల భేదాభిప్రాయములు తొలగి కొంతవరకు సమాధానము కుదిరెనని వెలియుచున్నది.

ఆంగ్ల పరాసు యొడంబడికను గురించి పాయింట్స్ గారు ప్రసంగింపలేదు. సమావేశము మొదలగు సమస్యలు పరిష్కరింపబడక పూర్వము ఇట్టి యొడంబడికను గావించు కొనుటకున లాభము లేదని పాయింట్స్ గారు తలచిరి. నష్టపరిహార సంఘమువారిచే నియమింపబడు సంఘమువారు జర్మనీయార్థి పరిశితులను గురించి విచారించెదరు. అవిషయ మట్లుంచి, ఆనలోలి మాయందలి తురుష్కుల దురంతములను విచారించుటకు నియమింపబడు సంఘమును త్వరలో నియమించి అవిషయమును విచారించుటలెనియు నా సంఘమువారి నిశ్చయ కచ్చితమునాత ప్రాచ్య సమగ్ర తిరిగి విచారించవలసి యుండుననియు నిగురు ప్రధానామాత్యులను అంగీకరించిరి. ఎట్టివరకులును నియమములను లేకుండ, నిరుత్తుల ప్రభుత్వములను ఒక ప్రదేశము నకు తీసికొనవచ్చి రాయబారముల జరిపింపవలెనని పరాసువారి యాశయము.

ప్రధాన కార్యదర్శి తిరిగి జూలై మాసమున సమావేశము గావచ్చును. పాయింట్స్ గారు ఈ సాయంతము పారిసునకు ప్రయాణమై వెడలిరి. లాయరు జార్జి మొదలగు ప్రముఖులు వారిని సాగనిపిరి. ఆంగ్ల పరాసు స్నేహమున కనుకూలముగ పత్రము వ్యాఖ్యానము లొనర్చుచుండెను.

హేగు సమావేశము

హేగు, జూన్ 20:—రష్యను క్యవహారములను చర్చించుటకు హేగు నందు సమావేశమైన ప్రభుత్వమువారు తమ కార్యక్రమమును ముగించిరి. పరస్పర స్నేహభావములకు భంగము లేకుండనే కార్యక్రమము ముగిసెను. పరాసువారు గుడ రష్యనులతో కలసి సంధినించుచు రెండవ సంఘమున పాల్గొనుట కంగీకరించిరి. ఈ సంఘమువారి పరిష్కారమును ఆయా ప్రభుత్వము లంగీకరించి తీరువలెనని నియమము లేకపోవుటయే ఇందులకు కారణము.

ఈ యందయమున బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రతినిధు లందరు సమావేశమైరి. అధినివేశముల ప్రతినిధులు తమ వ్యవహారములను బ్రిటిషు ప్రతినిధుల చేతులలో విడచి స్వదేశములకు రెండు మూడు దినములలో బయలుదేరి వెళ్లెవరు.

డబ్లిన్ విదేశాంగ మంత్రియగు డాక్టరు వాన్ కర్నె బెక్కు గారు, రష్యనులతో చర్చించు సంఘ నిర్మాణమును గురించి ఈ దినమున వ్యవహారము వెలిపిరి. ఈ సంఘమున 25 రాష్ట్రముల ప్రతినిధులుందురు. ఆంగ్ల అధినివేశములు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము క్రిందనే పరిగణింపబడును. ప్రతి రాష్ట్రమునకును ఇద్దరు ప్రతినిధులుందురు. బ్రిటిషు పక్షమున 50 ఫిలిప్స్ లాయిడు గ్రీము, కమాండరు హిల్టనుయంగు గార్లను, ఇటలీ తరపున బార్న్ అవజెనా డాక్టరు డియాన్నిని గార్లను బెల్జియము పక్షమున బార్న్ కార్మియరు, గోలోపితు గార్లను. జపాను పక్షమున సాయి, కెకి గార్లను పాల్గొనెదరు. పరాసు ప్రతినిధుల పేర్లెంకను వెలుపబడలేదు.

కాన్ఫ్రెస్ గారి కర్వటనము

బ్రిస్టల్, జూన్ 20:—కాన్ఫ్రెస్ గారి నొకరు దర్శించి ప్రశ్నింపగా నట్లు వెలిపిరి:—నాకు అక్టోబరు యందు జరిగిన అదృష్టము అహమ్మదు నగరునా పూర్తి పూర్తిగా నైతిని. నా ప్రయత్నములు జయపడదు గుననియు నేను అక్టోబరులోని నా సోదర దేశియుల స్థితి నభివృద్ధి పరుపగలననియు నమ్మకముగలను క్విస్సు లాండు నందు 4, 5 వందల భూమియులు గలరు. వీరిదివరకు పంచదార బహువిధములలో పనిచేయుచుండిరి. కాని కొంతకాలము క్రింద, క్వెత్ కార్మికులను దప్ప ఇతరులను నియోగింప రాదని ఈ ప్రభుత్వము వారు రెండు చట్టముల నొసర్పిరి. భారతీయులను వారి పూర్వ పరిశ్రమలలోనికి ప్రవేశింపనియకపోవుట అన్యాయము. నేను గోరువదియముల కంగీకరించుటలు అభివృద్ధిచిహ్నముల నొనర్చుకపోయినను నా ప్రయత్నములు సఫలములగునని నమ్ముచున్నాను.

భారతీయులకు సమాన హక్కు లీ య రాదు

ఫిజీ శ్వేతజాతుల ప్రయత్నములు

లండను, జూన్ 20:—నూవానుండి బ్రెయిన్ ఫ్రెజర్ ప్రతినిధి ఇట్లు వాయుమండెను:—ఫిజీలోని శ్వేతజాతుల ప్రతినిధుల సమావేశము దేశమునందెత్త తోత్సాహముతో జరిగెను. ఫిజీ యభివృద్ధికి శ్వేతజాతీయు లభివృద్ధి కుటటుముఖ్యమనియు, ప్రభుత్వమువారి కిమిద ఫిజీలోనికి ఆసియా దేశములను రానియరాదనియు నీ సమావేశమువారు తీర్మానించిరి.

యూరపీయనులు నికసింపు వలన ప్రదేశములందు భారతీయులకు సమాన హక్కు లీ య రాదని ఏక తీర్మానించి ఇందుకు ప్రయత్నించుటకు గాను ఒక సంఘము నియమింపబడెను.

భారత వైద్యోగ్యములు

లండను, జూన్ 20:—కామన్స్ లో సమావేశమున వాగ్గి గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు విటర్బు ప్రభు విట్లు వెలిపెను. సివిలు ఉద్యోగములందు మెడికలు సర్కిసునకు జెందిన యుద్యోగులు తమను సైనిక కాఫలోనికి దీసుకొనుటకు వీలులేని యెడల ప్రపార్ల నలు పింఛమునాద విరమించుకొనుటకు హక్కు గలదు.

భారత ఆర్థిక స్థితి

నర్. చార్లెస్ యేటు గారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు భారత రాష్ట్రమున కే ప్రభుత్వముల వ్యయమును గురించి విటర్బు ప్రభు విట్లు వెలిపెను. మార్చి మాసమున భారత ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయ కేంద్ర ప్రభుత్వముల వ్యయమును గురించి లెక్కల నందిరి. కాని అవి సరిగా లేకపోవుటచే సరియగు లెక్కల సంపాదనని తిరిగి తిండి నందిరి.

భారత రైల్వే ఋణము

లండను నందు భారత రైల్వే ఋణము అసంతృప్తికరముగ నుండెను.

బ్రిటిషు విమాన దళము

లండను, జూన్ 20:—ఆంగ్ల విమాన దళము చాలా హక్కులకు నున్నదనియు దానినిభివృద్ధి చేయుట యవసరమనియు కామన్స్ లో సమావేశమున మేజరు జనరలు సీలీ గారు ప్రశ్నింపగా నీవిషయమును ప్రభుత్వమువారు గమనించుచుండిననియు, అయినను దేశరక్షణ భారము విమాన దళమునైన మాత్రమే యాధారపడి లేదనియు చాంబర్లెను గారు వెలిపిరి.

కన్సర్వేటివ్ పక్షము

లండను, జూన్ 18:—నర్ బార్టి యంగరు గారు కన్సర్వేటివ్ క్లబ్బులందు దుపక్షమిచ్చుచు కన్సర్వేటివ్ పక్షమువారి కుక్కరు మాత్రమే, ప్రస్తుతము ప్రభుత్వ భార నిర్వహణ మొనర్చు బాలని నుడిపెను. కన్సర్వేటివ్ పక్షమునకు ప్రస్తుతము మిత్రులు గానున్న లిబరలులతో పోట్లాడుచుండిన యెడల కార్మిక పక్షము వారి పక్షము యొన్ని కలందు విజయ మందుమనియు ఈయన నుడిపెను. కన్సర్వేటివ్ పక్ష ప్రాబల్యము తిరిగి స్థాపించుట యవసరమే కాని యేపక్షమువారిలో నైన నొకరితో స్నేహమున ర్చుకొనిన కాని కన్సర్వేటివ్ పక్షమువారు అధికారమునకు రాజాలరు.

యువరాజున కావ్యసము

లండను, జూన్ 20:—యువరాజు రిసోను నొక వైష్ణవానునకు జేరెను. నుందరముగ నలంకరింపబడిన ఆనేక డిస్ట్రీయర్లు ఎదురుజని ఆహ్వానించి తీసికొనిన వైపు. 21 ఫిరంగులు గౌరవార్థముగ ప్రేల్పబడెను. విమానములు ఆ కాశమున సంచారమున వైపు. సోదరుడగు యువరాజు నాహ్వానించుటకు దూకు ఆఫ్ యూక్ గారు రిసోను నొక వైష్ణు. హార్మరు చుట్టును చాల గుంపులచేరి యుత్సాహమున గన్పరిచెను. రిసోను నొక వైష్ణు యువరాజు గారు విందు గావించిరి. యువరాజు గారి యుదయమున నొక నుండి దిగెదరు. యువరాజునకు నా కాశాభివారు అభినందనము నందిరి.

డాక్టరు. వి. వెల్లెను అనునతడు మలబారు దక్షిణకన్నడము మండలములలో 80 ఏడెకరలైగా పనిచేసి, ఇప్పుడు పింఛను గైకొనుటకు సెలవు తీసికొనెను. ఆంగ్ల క్విట్ ఫురపాలకముందెరములో మలబారు కలెక్టరు ఎల్లినుగా రొకదర్బారును జరిపి, వెల్లెను గారికి దివాను బహదూరు అను బిరుదును నొసంగిరి.

మైకేలు ఓడ్వయరు

కష్టమునకు తగిన ఫలితము

పంజాబు సైనికాసన కాలమునాటి తనయాటలను వెలిబుచ్చినవారిలో ముఖ్యుడైనందున ఓడ్వయరు గాంధీమహాత్ముని యొక్కటికిని మరువబోడు. చూడుడి, ఘోర్నైట్లీ రివ్యూలం దా తడు మహాత్ముని వివర్ణించుచు కేమివాసెనో! గాంధీగారు "తపస్సునందు గయితము కృత్రిమోపాయముల మరకొన్నిటిని యశ్వేషించు చుండె" నట!! ఓడ్వయరు ప్రయత్నమునకు పోటీగవచ్చు గౌరవము ఒక డిల్లీ మహమ్మదీయ పత్రికాధిపతికే దక్కెను అతని సంపాదకత్వమున ప్రకటింపబడెడి "పాచీన భారత" మనపత్రిక వ్రాతను చదువరుల సహకారముగ బరికించి యాపండించెదాని తలంచెదము మహాత్ముడు భయంకర స్థూర్యాపుడగు తగ్గులను బోలియుండు" నట ఈతనికి "భారతీకార్యాలయమును పేరబరచుచున్న లండనులోని యర్రాజపు గుహతోటి సంబంధము గల" దనియు ఆ పత్రికచునకు తెలుపుచున్నది. ఈ యశ్వేషమునకు బహుశా యెంతో కాలమును రాలేదు. చూడుడు. ఆ పత్రిక కర్తకస్తాపక్షడు సర్వముగ మనలో నెట్టొక్కక్కటిగ రహస్యములను తెలుపుచునాడో! అతనిపత్రికను "భారతరాజప్రతినిధి గవ్నరుజనరల్ మిగుల శ్రద్ధతో బరిచయచున్నాడు. బొంబాయి, మదరస్సు మున్నగు రాష్ట్రముల గవర్నరులు అధికారరీత్యా పలువిధముల ప్రోత్సహించుచున్నారు." పత్రిక కావించెడి ఆ పూర్వ మగు సేవను "గౌ. సర్ విలియం విన్సెంటు కే. ఎస్. వి. ఇర్రా రాష్ట్రముల స్వదేశాంగ సభ్యులు" సోతము కృజ్జితో నడుకొనుచు న్నాగియు మనము తెలిసికొను చుంటిమి. మా సమకాలిక పత్రిక "బీహారు హెరాల్డు" మరియొకడుకును నూచగవించినది. వైఫల్యకన "అంగీరింప బడిన వార్తా పత్రికల"లో నొకటిగ శేష్వి ప్రతిపాతకాల, కళాకాల, భాండాగారములకు లెప్పింపవలెని నూదించుచు, అచికాలములోనే తననూచన యంగీకరింపబడుననియు విశ్వసించుచున్నది. కూలివాడు తనకష్టము ఈ విధముగ అట్టెక్క మున్నుండుటకు సంకీర్ణ వలయును. సర్వేంటుపత్రిక.

అస్సాం రాష్ట్రము

హాకిం అజ్మిల్లా, సరోజినీదేవిగారలు బయలుదేరి వెళ్లుట

జోర్హతు, జూన్ 17:—అస్సాం రాష్ట్రము నందలి గౌహాటి నగరములో కాంగ్రెసు ఉద్యమ ప్రచారకులు దొరక నందున కాంగ్రెసు కార్యాలయము జోర్హతుపురమునకు మార్చబడును. హాకిం అజ్మిల్ ఖాన్, సరోజినీదేవిగారి లిచ్చటికి బయలుదేరి వచ్చుచున్నాని వనంతి ప్రబలుచున్నది. వారెన్ను డిప్యూటీ ఛేమన్నాలో ఇంక తెలియలేదు. అట్టి మహనీయుల రాక కాంగ్రెసు ఉద్యమాభివృద్ధికి తిప్పక తోడ్పడగలదు. అధికారుల నిర్బంధముల పోలీసుల దౌర్జన్యముల తీవ్రముగ నున్నవి. మాటవ్యాపండితు డి పరిస్థితులను పరిశీలించి, ప్రకటించెను. (సర్వేంటు)

హైకోర్టు-చీఫ్ కోర్టులు

న్యాయమూర్తుల సంఖ్య

కలకత్తా, జూన్ 21:—హైకోర్టులం దుండవలసిన న్యాయమూర్తుల సంఖ్యను గూర్చి బ్రిటిషు ఇండియా సంఘము వారు తమయాభిప్రాయమును తెలియజేసిరి. 1/3 వంతు న్యాయ మూర్తులను న్యాయవాదులను నియమింపవలె ననియు నూటికి 50 మంది న్యాయమూర్తులు భారతీయుల బంధవలె నను సవరణను నూదించిరి.

సోమవారము ఆగ్నేయమునండి కలకత్తాలో గొప్ప కర్షణము కురియుచున్నది. 2 1/2 రోజులు కుంభిపాతిముగ కురిసెను. ఇంకను చినుకులు పడుచున్నయవి. ఆకసము మేఘాకృతంబై యున్నది. ఇంకను కర్షణము ఎక్కువగ కురియు నను కొనుచున్నారు. నిన్నటిదిగను కొన్ని ప్రదేశములందు వీధులు ముంచెత్తించినవి. వరదలై నీరు వీధులమెట సాగుటచే ట్రాముబండ్లు నడుచుటకు వీలులేక గంటలకొని ఆగిపోయినవి.

రాజప్రతినిధిగారి తురుష్క-శరణాగతులనిధికి బెలూచిష్టానపు ముస్లిము సంఘమువారు రు 5000 ల నిచ్చిరి.

శ్రీ యు త లాలా లజపతి రాయగారు

బ్రిటూన్ పత్రికా విలేఖకుడు ధర్మసాలా నుండి ఇట్లు వ్రాసుచున్నాడు:

"లాలా లజపతిరాయ గారికి చెఱసాలయందు వార్తా పత్రికలు ఈయబడుచున్నవనియు తరుచు ఆయన మిత్రులు వచ్చిచూచి పోవుటకు ఆనుచుతి గల"దని నూ చూంఁజెప్పురు గాని యాక్ పత్రికనుండి మీపత్రికలో 2 తేదీని ప్రకటించిన సంకీర్ణి జూచి ఇక్కడ ప్రజలు ఆశ్చర్యపోయిరి. లజపతిరాయగారికి ఏ వార్తాపత్రికలును ఇచ్చుటలేదు. మిత్రులు గూడ ఆయనను జూచుటకు ఆనుకొని బడ ముట లేదు. ఆయన దగ్గర బంధువులు మాత్రము వచ్చి జూచి పోవుటకు ఆనుచుతి నొసగిరి. ఈ యనుమతిగూడ చెరసాల నిబంధనలలో జెప్పబడిన నియమితకాలము గడచిన పిదప ఇవ్వబడుచున్నది. దీనిబట్టిజూడ ఇంకాంతు ప్రజలకు ఆసక్త్యపు సమాచారమును తెలియజేయుచున్నారేమో తోచకమానదు.—(అచ్యుతబహు పత్రిక.)

జేల్మయనరాజు గౌరవార్థము మార్చి 19 తేదీని జరిగిన మోక్షోత్సవమునకు గోక్షేహిందూసుదరు పాఠశాల బాలురను పోషింపక ఆసనంబులకు 7 గురు ముద్దులుగ జేర్చబడిరి. ఇందులో మిగిలిన ఇద్దరుముద్దులను విచారింపి ఒకముద్దును ఆ సమయమున గ్రామాధికరములో నుండెని రుజువగుటచే విడుదల జేయబడెను.

రెండవముద్దు కరిం అనునాతనికి 100 గూఢములు జరిమానా విధింపబడెను. జరిమానా నీయకున్న 21 రోజులు కఠిన శిక్షను అనుభవించవలయును. ముద్దులు చెఱసాలకు పోవుటకే నిశ్చయించుకొనెను.

గ్రంథకర్తలకు, పబ్లిషర్లకు హెచ్చరిక.

ఇదివరలో పెట్టుబుక్కు కమిటీవార గీరించిన పుస్తకముల రివెన్యూమెడియంబుగారి, ఛేసినమాన్యులుగారి పెట్టుబుక్కు కమిటీవారును, డ్రైక్టుగారును అంగీకరించినటులు డ్రైక్టుగారి ఉత్తరవు లేనిదే అప్రతును పెట్టుబుక్కులలో జేర్చబడవని ఘోర్నైటులు జార్జి గెజిటులో ప్రకటించబడినది.

క్రొత్తబుక్కింగు ఆఫీసు, బుద్ధరు

బుద్ధరుపురమున ప్రజల పౌకర్యాధ్యమై కట్టణదుగ్ధమున బుక్కింగుఆఫీసు నెలకొల్పవలసిన యాశక్త్యతమ రైలుచే కంపెనీవారు గుర్తించినటులను సాధ్యమైనంతిత్వంలో ఆఫీసు తెరకనున్నారని లోగడ దెలిపితిమి. డి. టి. యస్. గారు జూలై 1 న తేడిపండి బజారులో పెట్టుటకు ఆజ్ఞ నిచ్చిరట. (దీనబంధు)

8 వ కమ్యూనుహాజనసభ.

పొన్నూరు, జూన్ 21:—పత్రికా ప్రతినిధులు కొందరు తమకు స్థానులను ప్రత్యేకింపవలయుననిగోరిరి. పత్రికా ప్రతినిధులకందరకును స్థలములను ఏర్పాటుజేసినారము. ప్రతినిధిరుము 5 రూప్యములు. భోజనవసతులు ప్రతినిధులకు సులభుగృహము ప్రేక్షకులు సభకు ఉచితముగ రావచ్చును. వీరికిమాత్రము భోజనము పెట్టబడదు. ఇతరతెగల ప్రేక్షకులను ఆహ్వానించినారము. వారలకు అన్ని సమసాయములు జేయబడును. వాలంటీర్లు 33 తేడికి టంగుటూరులో ఉండవలయును వారి కన్ని సమసాయములు జరుపబడును. 25 తేడి సాయంకాలము కమ్యూనిస్టులందఱ జరుగును పి. వి. కుబ్జారావు బార్. ఎల్. లా. ఎం. ఎల్. సి గారధ్యక్షతను వహించెదరు. విద్యార్థులు అందరును సభకు వచ్చి సభను జయప్రథముగ జేయవలెను.

మరా:—బిటగుంబు బంగ్లామధ్య టంగుటూరున్నది. ఇది రైల్వే స్టేషను (మ క రా స్ మె యి లు) మ ద రా స్ ప్రా ప్యాకంజరు టంగుటూరులో నిలవదు. బంగ్లామలో దిగవచ్చును. మదరాస్ మెయిలులోదిగి బెజవాడ ప్రాంతంజరుబండి నెక్కవలయును. కాలమున కీబండి జేరును. గుంటూరు కృష్ణా గోదావరి జల్లాలనుండి వచ్చేవారందరును ఉదయము బెజవాడ ప్రాంతంజరు బండిలో దిగెదరు ఈబండి ఉదయము 9-45 గంటలకు టంగుటూరు జేరును పొరబాటున ఉదయము 10-35 గంటలకు వచ్చునని మా కార్యక్రమములో ప్రకటించితిమి.

ఆదాయపు పన్ను

వర్తకుల కుపయోగము

ఒక వింత

లాహోరు, జూన్ 21:—ప్రజలకు ముఖ్యమైనట్టియు వర్తకులకు సుబంధించింది యున తొక ఆదాయపు పన్ను దానాను రెండే డ్లనుండి పంజాబులో రెరియ్యూ సివిల్ కోర్టువారు విచారింపుచుండిరి. బెలూచిష్టానలో మిగిలిన కృత్రికతనగ నుండిన కీ॥ శే॥ ఎక్. బి. సుందరవాసుగారికి విధించిన ఆదాయపు పన్నుకు ఈ విషయము సుబంధించింది. సుందరవాసు గారు పూర్వము పంజాబు లోను బ్రాతు జిల్లాకు చేరినదిగా కాపురములు బెలూచిష్టానలో చాలకాలము సైనికసల్లయి కంట్రాక్టరుగ నుండెను. సిస్టానలో యుద్ధసమయమున విశేషముగ లాభమును గడించిరి. రాకల్పిండిడిరింపను కమిషనరు కోర్టులో సుందరవాసుగారి తరపున అపీలు చేయబడినది. పంజాబు కౌనల గడించిన సామ్యుగిరీ పన్నును విధించుటకు వీలులేననివాదము జరిగెను. సరిహద్దు ప్రాంతములను విడిచి పంజాబు అసామ్యు ఎత్తుకు వచ్చిచేరెనో అక్షణము పన్నుకు లోనైనదని చెప్పి కమిషనరు అపీలును గొట్టివేసెను. మరల పుర్యోహరణ జేయవలయు నియు ఈవిషయములో 'లాసాయిబుస్' లను ఆలోచించవలసి యున్నదనియు వైస్రాయిగారు కమిషనరు ఎదుట సుందరవాసుగారి తోపుక మరల అపీలు దాఖలు చేయబడెను. ఈవిషయమై హైకోర్టువారి యభిప్రాయమును కనుగొనవలె ననిరి. వైస్రాయిగారు కమిషనరును హైకోర్టువారికి దావాను విచారణకు బంపిరి. న్యాయమూర్తు లందరును విచారణసల్పిఇట్లు తీర్పును జెప్పిరి. ప్రధానన్యాయమూర్తిగారి యభిప్రాయము సుందరవాసు గారు బెలూచిష్టానలో ఎత్తుడో సామ్యును గడించిరి. దానిని పంజాబునకు దీసుకువచ్చివును మరల రెండవసారి పంజాబులో సామ్యును గడించలేను కాన ఆయనకు పంజాబులోనే ఆదాయము లభించెని పన్ను వేయరాదు.

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుపై యభియోగము

కలకత్తా, జూన్ 2:—మార్చి 7 తేదీని పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు ప్రొవెనానాథముఖ్యే గారు శోకచంద్రధాను గారి కొట్టెని చంద్రధానుగారు యభియోగమును దెచ్చి, రాజధాని రాజవ మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణజేయ ప్రాంభించిరి. ఫిర్యాది జూడమాడెనయు వాడుగూరి ఇతరుల ఇట్లో ప్రవేశించెనియు నిర్బంధించి కారాగృహమున ఒక మధ్యాహ్నము ఉంచబడెను. మద్దు ఫిర్యాదీకి కబురంపి ఇంటికి వచ్చివును కొట్టి గాయములు కలుగజేసినని నేరము మద్దుమీద మోపబడెను. డిప్యూటీ కమిషనరు గారికి తన గాయములను జూపి ఆయనకుగూడ పిర్యాదు జేసెను. విచారణ ముందుకు వాయిదా వేయబడెను.

కలకత్తా ఇత్తడి పనివాడు తమ కోర్కెలను అనుకూలముగ ఆలోచించెదమని యజమానులు తెలియజేయుటచే పనిలో ప్రవేశించిరి.

మే 8 తేదీని పోలీసు హెడ్ క్వార్టేరియను కుపాకిలో గాల్చి చంప యత్నించి నందులకు కలకత్తా హైకోర్టులో మెకహింగూ గారికి ఆరేండ్లు కఠిన శిక్షను విధించిరి. ముద్దుల తాను నేనుడ నని ఒప్పుకొనెను.

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు 3 1/2 హెచ్. పి. హార్న్స్ ఆయిలు ఎంజినులు (వాడినవి) అమృతమున కున్నవి. ఎంజినులు బాగా పనిజేయుచు నుం దిస్థితియందున్నవి. 16 అడుగుల పొట్టింగు, రెండు పుల్లలు, పెద్ద నూనెతోట్టి, 2 1/2 అంగుళములు పంపు సహా విక్రయింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే మామకొని ధరను నిర్ణయించుకొన వచ్చును.

ఆంధ్ర పత్రిక 7, తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు.

మోహినీతైలము

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 తులముల నూనె సీసా 1-కి రూ 0-12-0 అమృతాంజనం డిపో, బాంబాయి. మద్రాసు.

గాంధీమహాత్ముని గూర్చి మరియొక ప్రార్థనోపన్యాసము

“ఉత్తమ జీవిత తత్వ వేత్త”

డాక్టరు వాల్టరు వాల్టర్ గారు

వైయస్ వే హాలు, లండను

(స్వ రాజ్యం)

కారాగృహము నిష్క్రమించిన మని యిటీవల జి. బి. హెగారు నుడివిన వాక్యములవలన మనకు నమ్మకము కలిగినది. పాతకముల నొనరించిన వారినే కారాగృహము సంస్కరింప జాలనివో భరతఖండ కారాగృహమునం దాడుకత్తురములు నివసించునట్లు శిక్ష విధింపబడిన గాంధీమహాత్ముని ఆనరాగవిరహిత భావమును తొలగించుటకు కారాగృహవాసము కేవలమునిష్ఫలమేకాదా? భరతఖండమునందలి కారాగృహవాససౌకర్యము లెట్టివో? నెహ్రూగారిని యిటీవల రైలుబండిలో బలవన్మరణమునకు పాలుపడిన 60 మంది మామలాల వృత్తాంతమును తలంచుకొనినవో? కారాగృహము లాగోగృహస్థానములవలె గడుపాము కరములు కావని భవనము నిర్ణయింపవచ్చును. భరతఖండమునందలి ధానేతు శీతగ్రహంతము శ్రీ దాల్మిద్ధులదిగ గడిచిన జాతీయవాద నాయకులను గొప్పవరులనుగా వారీకలులను నవరూపములగు దేశభక్తులను ముక్తపక్షి లాగని చిరుతలను (యిటీవల శిక్షింపబడిన గాంధీ మహాత్ముని కడసారపు కుమారుని వంటివారిని) గూడ కారాగృహములకు పంపుచుండుటచే నిపు డాదేశమున కారాగృహము లన్నియు జనసంకులములుగా నుండవలెను. మనకనులయెడుటచే నూతనభారతాభ్యాస మిటుల వ్రాయబడు చున్నది.

“ఎచట మనస్సు డుండునో ఆచట విప్లవముగూడ నుండు”నని శివ నుప్రసిద్ధుడు డివింటీ పాతకాలోపన్యాసము నందు ఎచున్న నుండి వెనుక తప్పు సృష్టి (ఫార్మర్) చేయు వారికిని, దొంగలకును, భార్యలను కొట్టువారికిని ఎట్టిశిక్ష వేయుదురో అట్టిశిక్షనే ప్రభుత్వము వారిచే పొందిన యీ గాంధీ ఎట్టివాడో మనము తెలియదగును. అతనిగూర్చి నాకందరో పాశ్చాత్యులును భారతీయులును గూడ వ్రాసి. వానిలో సత్యములు, అసత్యములు, సత్యాసత్యములు మున్నగునవి వన్నియును కలగలుపుగా నున్నవి. వానిని సరిపోల్చి సాత్వికానుప్రకారము చాలవరకు సత్యమని తోచిన వృత్తాంతమును సంపాదన మొనరించి దానిని మీ కెరిగించుచున్నాను.

ఇప్పుడు సత్యపులుగు నున్న నుప్రసిద్ధులగువారిలో ముగ్గురి పేర్లను మనము ప్రత్యేకింపదలచినవో? ప్రకృతికాస్త్రవేత్త యగు ప్రాఫెసరు బోను (కలకత్తా) గారిని వాఙ్మయమున రిపిండ్రనాథ టాగోరుగారిని కర్మవీరుడగు గాంధీమహాత్ముని పేర్కొనవలసియుండును. ఏను ముగ్గురును భారతీయులే. ప్రాచీన పరి కల్పనములు శిథిలములగుచున్నపుడు నూతనపరికల్పనముల నెలకొల్పుటకు మహామేధావుల తీర్చిదిద్దుకాల సంఘంబులందఱుడవుడవుడవలెను. గాంధీమహాత్ముడట్టివాడని నేను నమ్ముచున్నాను. అట్టివాడవలెనుండుటచేతనే విప్లవము గూడ పొడచావును. “మహానియాలను సృష్టింపుము లెక్కినవన్నియు నులభముగ చేకూరగల వను” సిద్ధాంతమును గూర్చి విలువను గూడ ఎవరన్నవో? నేకీభవించెను. ఇప్పుడు భరతఖండమునందలుల నే (మహాత్ముడు పూని కొనినంత నే) స్వమును కడు శ్రమముగ ను మహాదుచున్నది విప్లవమును ప్రబలజేయుటకు ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధవిధానమే అవశ్యము. భరతఖండమునందలి మనప్రతినిధులు (ప్రభుత్వము వారు) దానినిగూడ శ్రేష్ఠముగ నుమూర్చుచుచున్నారు. పరిపాలకులగువారికి మార్గాంతరము లేపించుటయు సత్యమే కావచ్చును. అటులైన దేశీయుల కంగీకారము లేనపుడు వారాదేశపరిపాలనము నేల విడువరాదను ప్రశ్న కలుగును.

భారతీయుల ఆశయమును విదిత మొనరించుట.

ఉదారభావుడగు నాసంస్కర్తను కారాగృహమున బంధించుటవలన ప్రాచ్యదేశీయ మగు శ్రేష్ఠతమశక్తిని నిరోధింపగలుగుదుమని ప్రభుత్వము వారొంచుచున్నారు. అమహాచక్రియొక్క భౌతికస్వరూపము నాయకునియందున్నదిగాన దానిని వారు బంధించగలుగుదురుగాని దేశీయులందరి యందును మూర్తిమంతముగానున్న యాశక్తినియూత్రమువారు బంధింపజాలరు. గాంధీమహాత్ముడు భగవద్ వతారమని భారతీయులు

తలంచుచున్నా రని భారతీయుల ఆశయము గాంధీ స్వరూపమున ప్రపంచమునకు గోచరించుచున్నదని మనము గ్రహింపదగును. గాంధీమహాత్ముని కంటే నధిక స్వార్థత్వాగియు, అధిక విషయసంపన్నుడను, మానవజాతి కొరకు పవిత్రతను మగు త్యాగము నొనర్చినవాడును మరియొక డెవ్వడును ప్రపంచ శరిత్రయం దెచ్చటను గూడ వాడు గోచరించుటలేదు. సత్యభనులగు యోగు లందఱునుగూడ తమయందు *ల మహిమను కొంచమైన గుర్తింపజాలరుదురు. గాంధీమహాత్ముడు గూడ నటులే తాననుభవించిన తలపోయు చుండును. మానవాతిక్త మగు షరితుడని పవిత్రతను గలవాడయ్యెను తనయందు నుగుణసంద సమగ్రముగ లేదని వగచుచుండును. భరతఖండము స్వాతంత్ర్యమును ఒడయుగలదను ఘనాశయే తన్ను జీవింప జేయుచున్నదని నడుపుచుండును. అతని జీవాత్మ పరమాత్మయందు లీనమైయున్నదిగాన మానవుడనిన నతినికలుమాత్రమును భీతిలేదు. భరతఖండవాసు లెందరో యికముంగు డేశహితార్థము జీవితముల నర్పింపవలసియుండుటచే త్యాగ దౌర్జన్యరాహిత్యాశయములనే స్థిరముగ నమ్మి యుండక ఖడ్గ సిద్ధాంతము నాదరింతురేమో అని మాత్రమే మహాత్ముడు భీతిలు చుండును. అట్లు జరిగినవో భారతీయుడగు వాతని జీవితఫలిత మంతటితోనే తీరిపోవును. గాన సత్య ధృతు మహారణ్యములకీ తనయొక్కయు దేశీయులయొక్కయు దుశ్చరితమునకు ప్రాయశ్చిత్తముగ నచట తపోపవాస ప్రార్థనాదుల నొనరించుచుండును. ఇట్టి దివ్యాత్ముడు గల మహాత్మునితో ప్రపంచమునందలి సామ్రాజ్యములు, మహారాష్ట్రములు, ప్రధానవర్గములును ప్రతిఘటించుట నిష్క్రమోజకము.

అభివృద్ధిచే నిరోధించుట

సాధువుగవుడును వీరవరేణ్యుడు నగు గాంధీమహాత్ముడు మూర్తిమంతమగు అభివృద్ధియని మనమంగీకరించునెడల సతని కారాగృహమున బంధించుటచే బ్రిటిషు యుద్వ్యంజులు అభివృద్ధిని సంస్కరణములను గూడ నిరోధించి రనుట నిశ్చయము. ఇటీవల నీచ్యూ (క్రొత్తివిషయము కాదు. కష్టముల ననుభవించుచుండియు మహావ్రతులైయున్న కోట్లకొలది భారతీయుల దురవస్థను కల్గింపజేయుదు నను నాశంకలనే తాను పోషింపబడుచున్నానని మహాత్ముడు నుడివెను. ఇప్పుడు భరతఖండమునందు ప్రబలిం యీ సంస్కరణమొక మహాత్మునివలననే కలిగెనని యూహించ బోవడు. మనమును తొలగించు మహాతరంగము వలె నాయుద్యమ మా వికారదేశమునందు తీవ్రముగ వ్యాపించి నూతన దేశభక్తులను నూతనాశయములను వెలికి దెచ్చుచున్నది. మధ్యవిక్రయము నడంచుట, అస్పృశ్యుల నంబడుచు నీచముగ చూడబడుచున్న సంఘమువారి నుద్ధరించురూపమున వర్ణవివక్షతను తొలగించుట, రాట్టమును సాధనముగా గొని దాడిద్యమును తొలగించుట, హిందువులకు మహామృదీయులకు గల విరోధమును నిర్మూలించుట, వీటి నన్నిటిని కేవలము దౌర్జన్య విరహితములును నిష్కళంకములు నగు పవిత్రాయాధములచేతనే సాధించుట మున్నగురూపములచే నాయుద్యమము వ్యాపించుచున్నది. ఆయుద్యమమునకు దౌర్జన్యరాహిత్యమే ప్రాణపదము. ఈసంస్కరణము భరతఖండమునందు సఫలమగు నేని జర్మనీలో మూర్తిను లూథరు చేసినసంస్కరణములవల కలిగిన మేలుకంటెనుగూడ నధికమగు మేలు మానవసంఘమునకు చేకూరగలదు. ఏలనన దీని తత్వము నిరపమానము నూత్నతమము. ఫలిత మతివికాలము, అత్యంత భూతహితకరము. అయ్యది ఉన్నతమగు మానవవికాసము వలన జనించినది. తీవ్ర సమర ప్రకోపన మహాశక్తుల నన్నిటి నతిక్రమించి గాంధీమహాత్ముని దివ్యమూర్తి విస్ఫుల్లముగ నూతన సందేశముం గొనివచ్చిన దేవదూతవలె గోచరించుచు భరతఖండమునకు కడుప్రాచీన మగు శాంతిసద్భావ సిద్ధాంతమును నూతన పరిధితుల కనుగుణముగ భరతఖండము

నకు (ప్రపంచమునకు) వర్తింపజేయుచున్నది. ఆత్మానుభవము నకును నైతికస్వాతంత్ర్యమునకును వ్యక్తులకువలె జాతులకు గూడ అంత్యతమావధివరకును ప్రతిఘటన పుత్యాగ మొక్కటియే ఆధ్యాత్మిక విశ్వాస సహితమగు నుత్తమసాధనము. భారతీయుల స్వాతంత్ర్యమునకు మాత్రమే కాక- మానవస్వాతంత్ర్యముకొరకే, స్వాతంత్ర్య చాక్కుకొరకును, ఆత్మప్రకాశము, స్వయంనిర్ణయము, వాక్స్వాతంత్ర్యము, సంఘ స్వాతంత్ర్యము, బహిరంగస్వాతంత్ర్యము విచారణ, ప్రభుత్వవిధానమును వ్యాయముగ సాగించుట, నైతికాశయ నిరూపణము మున్నగు ప్రియతమోత్తమ స్వాతంత్ర్యము లన్నిటికొరకును గాంధీమహాత్ముడు సామ్రాజ్యవైదిక సంఘర్షణ మహాశక్తుల నన్నిటిని- ఆ పారశక్తుల నన్నిటిని ఇంతకు పూర్వమే సంస్కర్తవలనను ఎన్నడును కలుగని ఆపూర్వ జనానుమోదముతో ప్రతిఘటించుచున్నాడు. భయవిరహితుడగు నీసాధువరేణ్యుడు ఖడ్గభేదకవిరహితుడును కేవల సత్య వాగ్మత్రహాయుడనై అసీని ప్రాన్నిను నెంచుటనుగూడ ఈ ద్వైతములనిచ్చేజాలునంతటిమాతృదేశసమర్పి వ్యక్తికహిమాసంజనితప్రతిమానప్రకాశ క్రిసము పేరుడై ప్రతిఘటించుచున్నాడు. ప్రధాన స్వభావమునందు గాక గంభీరతయందు ప్రస్తుత పరిస్థితి నిరపమానముగ నున్నది. దీనిముందుట గోలియుతును డేడు ప్రతిఘటించినవృత్తాంతము నీవోపమ మే యగును. ఇది కేవలము భరతఖండవిషయమేగాక ప్రపంచవిషయమేయని నేను తలంచుచున్నాను. ప్రపంచస్వాతంత్ర్యమును నైరుటపడవమునుండియే గాక అంతకంటె ముఖ్యతను మగు స్త్రీయ దౌష్ట్యచరణము నుండిగూడ నుద్ధరింపగల యావిజయము భరతఖండమున చేకూరవలసినట్లున్నది.

మహాత్ముని విచారణ

మహాత్మునివిచారణ వాదము శిక్ష మున్నగు : మయములను గూర్చిన పూర్తి వృత్తాంతమును తెలిసికొనుటకు నేనొక విచేశ పత్రికను చదివిన గాని గతికలుగలేదు. తనకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువై ననురాగము లేదనియును న్యాయాధిపతి తనకు ప్రతికూలముగ తీర్పు చెప్పక తీరదనియును, న్యాయవాదియగు మహాత్ముడత్యంత విషయముతో విస్మయించెను. న్యాయాధిపతిగూడ మహాత్మునిట్లు నత్యంత విషయమును చూపెనని చెప్పక తప్పదు. తన క్యంత సంతాపకరమైనను అది తన విధియగుటచే దానిని నెఱవేర్చక తప్పదను భావముతో న్యాయాధిపతి తనకృత్యమును నెఱవేర్చెను ఇట్టి దృశ్యమును స్మరించుటకు 2000 ఏండ్లు వెనుకకుపోక తీరదు. అప్పుడుగూడ రోమనువైలేలు తనవిధిని అసమర్థతతోను సంతాపముతోను నెఱవేర్చెను. అవకాశమున్న తానాజోక్యమును పూర్తిగా వదిలుకొనియుండును. ఒక్క నెరమునకే ఆయుదాని వైను యీ భారతీయునివైనుగూడ కేనుచేయబడెను. “అప్పుడు వారు ఏనును వైలేలుయెద్దకు తీసుకొనిపోయిరి. వీడు జాతికి దుర్యోధనలు చేయుచుండగా మేముచూచితిమి. నీజరుకు కప్పము చెల్లించవద్దు వీడు బోధించుచుండెను. అని వారతనివై నెరములు చెప్పిరి. అతడు ప్రజలలో నుడ్రేకమును కలిగించెననివారికి మరంత ఆగ్రహము కలిగినది.” (అని లైబియలోనున్నది.) ఈ యాపమానము గాంధీని సమర్థింపవలెను. ఏనును నెరసింపవలెనవలెను. దీనిని ఖండింపజాలు న్యాయకాస్త్రవేత్తలు క్రైస్తవ ప్రపంచమునం దెవరైననున్న ఖండింతురుగాక యని నేను పన్నదము చరుచుచున్నాను.

ఉత్తమ జీవిత తత్వ వేత్త

ఆ నాజరీనును యీ భారతీయుడునుగూడ ఆధ్యాత్మికోపదేశకులేయైనను వారిద్దరునుగూడ ఆవిచారముగ రాజకీయ దుష్ట వాతావరణమున చొరబడిరి. నేను వెక్కువారులు మీకెరిగించినరీతి నొకమతము పుత్రతమమైనకొలంది పర్యవసానమందు దౌర్జన్యపరుల కది పరమ వివాదకమే యగును. ప్రజాపీడకులు దానిని బాగుగా నెఱుగుదురు గాన మతి సంస్కర్తను యిసుపబోనునందు బంధించుటయో ఉరికంఠమువై కక్కించుటయో జరుగునంతవరకును వారు విశ్రమింపజాలరు. రాజకీయములు సామాన్య రాజ్యాంగవేత్తకు విరోధభేదమువలె నుండును గాని, ఏను గాంధీమహాత్ములవంటి ఆధ్యాత్మికవేత్తలకు అమూల్యము గను ఆధ్యాత్మికోజ్ఞానమునకును నైతిక పునర్వికాసమునకును కుటుంబసౌజన్య సౌశీల్యాభివృద్ధికిని గల అభ్యంతరములనుతొలగింపదగిన సాధనముగను కనబడును. వారు దేశీయుల బహిరంగ రాజకీయవిధానమును పశుభుద్ధ మొనరించుటకు ప్రయత్నింతురు. రాజకీయములందు తమ్ము ప్రతిఘటించు రాజ్యాంగవేత్తల నందరి నతిక్రమించి మిన్నలై ఉత్తమజీవిత తత్వవేత్తలై ప్రకాశించెదరు. జనరలుబూతును జనరలుపాక్షతో మనమెట్లు పోల్చజాలు

మా ఆటల గాంధీమహాత్ముని సామాన్య యుద్ధవిరులును దేశ భక్తులు నగు ఆలినరక్త క్రాంతిలు స్ఫూర్తికను మున్నగువారితో పోల్చబాలము. ఆలినరక్తము దివ్యవాక్కుగాని సమయానుగుణ్యముగ పద్ధతికాదు. ఆతడవలంబించిన దౌర్జన్యరాహిత్య సాధనమే ఆత్మశుభ్రత సాధనములలో సగ్రంభ్యము. భారతీయులు ఉన్నతోన్నత ఫలితమును బడయుటకు తగిన త్యాగ మార్గమువలన సామాన్యజనసంఘమునందు మానవజీవితమును పూర్తిగా వృద్ధిపొందింప నవకాశము కలదని ఆతడు గుర్తించెను. పాశ్చాత్య నాగరికత ఎంతవరకు మానవజీవితని నిరోధించునో అంత వరకే ఆతడ నాగరికతను నిరసించును.

మహాత్ముడు ప్రకృతిచే విష్ణువప్రియును కాదు గాన గాంధీమహాత్ముడు కేవలము వివాశనమే విశోధకుగాన మూఢోన్మాదియును ప్రకృతిచేతనే విష్ణవ వ్రీయు డును అను ననుమానమును మనము తొలగించితిమి. విష్ణవ వివాశనాగ్రంథులకును మూఢులగు నున్మాదులకును మహాత్ములకు గల నిష్కల్మషత్యా యుండనేరదు. భరతఖండవాసులకు తటస్థించిన నైతిక దురదృష్టము తిలకించుటచేతనే పాశ్చాత్య నాగరికతాభిమానిగా నుండిన మహాత్ముడద్దానికి ప్రబలకై గాత్రోధ విరహితుడు పశువుగ మారిపోయెను. భారతీయుల దురదృష్టమే ఆతనియందు దీమార్పును కలిగించినది. పరాధీనతకు పాల్పడిన జాతి వారు విజేతయగు విదేశీయుని అనుగ్రహమును బడయుటకు కాపట్యమునకు పాల్పడుట సహజము. భారతీయులందీ పరాధీనతాపాననత్వలక్షణమును కాపట్యమును కలుగ జేయుచున్నందులకే మహాత్ముడత్యంత చింతాకులడయ్యెను. మహాత్ముడసాధ్య ప్రతిస్పర్ధియని ఆతని దీర్ఘబల దృఢకాయమును బట్టి ప్రతిపక్షులు తలంచుటలేదు. తపో భారత్యకముగు నాతని మూర్తి 100 పానులు మాత్రమే బరువుండును. నూతన సంప్రాప్త యన్య నాయకు పడతుక కంటెనుగూడ నాతడు లఘుకాయుడు. ఇట్టివాడు యోధాగ్రణుల కెట్లు నాయకత్వమును వహింప గలిగె నను శంక పొడవక మానదు. కోట్లకొలందులగు భారతీయుల కచ్చతోత్సాహమును కలిగించి వారిచే దైవసమానదని అడర్చి పలుకుట కాతని మేధావైభవగూడ కారణము కాదు. కేవల మేధా సంపదనే విచారించుమేని రహస్యదేశపు విష్ణవ నాయకులకు గాంధీ మహాత్ము డీడుగాడు గాని నైతిక మహాశక్తి సంపద యందు రహస్య నాయకులు గాంధీ మహాత్ముని పాదసన్నిధిని నిలుచుటకైన నర్హులుగారు. ఆతని అనుచరులు పీఠ సులభోత్సాహముతో కాన్య పరితంతులగునట్లు చేయజాలిన వాతని దీర్ఘగంభీర వాగ్ధరిని శేషముగూడ గాదు. ఆతని ప్రసంగము శాంతముగను, మిత్రముగను, సహేతుకముగ నుండును ఆతడు విరంతరమును త్యాగమునకు పురికొల్పునే గాని విజయమునకు గాదు. ఆతడంతరాత్మను మానవునియందలి దైవస్వరూపము నకు నత్తేజమును కలిగించునట్లుమాత్రమే ప్రసంగించుచుండును. ఆతడు కష్టానుభవమునకు పురికొల్పునుగాని శత్రుసంహారమునకు గాదు. నిజముగా ప్రపంచమునందీత దేహార్చనవిఫలకకారుడు! దీని రహస్యమేమి? అతనియందేదేశము లందలి సమగ్రపరిభ్రాతము, ఆతని ప్రవర్తనమునందలి నిష్కాపట్యము, ఆపారమగు నాతని భూతదయ, దైవత్వమునకు భారతీయ నిర్ణేతలక్షణముగ ననంత స్వార్థపరిత్యాగము, సర్వప్రాణులపై నపారప్రేమ, నీవతను ప్రాణులనుగూడ నాలింగన మొనరింప కొంకని జీవకారణము మున్నగు సుగుణముల కారణము పట్టుకుంటుంటే యీరహస్య మంతయును కలదు. న్యాయవాద వృత్తియందగ్రస్థానమును బడసి అధికైత్యవ్య వంతుడైన గాంధీ మహాత్ముడు పంచమాది నిష్కృతాతులతో సమానమగు నీవతను స్థానమును వరించెను. సకల భోగముల నవలీల త్యజించెను. సంపదల నెల్లదిగనాడెను. మానవ హితార్థము సమగ్రత్యాగము నొనరించెను. ఇట్టి వారి నే భారతీయులు దైవ సములని నిర్ణయించెదరు. మరి పాశ్చాత్యులన్ననో స్వర్ణ గోరత్యులునకును రాజదండమునకును యోధ భద్రమునకును వినతు లయ్యెదరు.

భారతీయులు స్వయం నిర్ణయమును కోరుచున్నారు ప్రపంచమునందలి జనసంఖ్యలో నైవక వంతువారగు భారతీయులకుగల ఏయిబ్బందులవలన నిట్టి అపూర్వ పరిస్థితులు సరళభండమున నేపడెనో వానినిగూర్చి నేనీసందర్భమున కొంత ఎవరింప గోచరము. అంగ్లేయులు ఖడ్గ సహాయమున భరతఖండును జయించుటయు యిప్పటికిని ఖడ్గ సహాయముననే ఆచేశ మునందలి స్వస్వసంపదల మారగొనుచుండుటయును దీనికి పధానకారణములు. నవీన ప్రజాశక్తికి విదేశీయాక్రమణము బుద్ధమని తలపబడుచున్నది. యథార్థమగు ప్రజాసంఘముచే పార్యజనముగ వివరింపబడిన స్వయం నిర్ణయ స్వాతంత్ర్యమును వశక్తి ప్రకటించుచున్నది. ఒక దేశమునందలి ప్రజల అంగీకారము లేనపుడు విదేశీయు లెవరును నూడ ఆశక్తమును పరిపాలింపదగినవారు కారను విషయమును మరచి విజేత పాలిత దేశ వాసులకు పరిపాలిక స్వరాజ్యమును వాదనముచేయుచుండునో గాని దాని నొసంగకయే కాలయాపనము చేయుచుండును. ఇట్టి కల టక్కితో యుద్ధము నింకను సాగించుచుండుటవలన భాగ తీయుల కాగ్రహము ప్రబలమైనది. బ్రిటిషు దేశపు ప్రధాన మంత్రి జేసిన వాదనములకు భిన్నముగా నెవరైనను జరుగుటవలన నాయాగ్రహము ప్రబల తరమైనది. కెనియాకాలనీ, తూర్పు ఆఫ్రికాలలోని పాశ్చాత్య వీర్యాశువులై భారతీయులకు స్వము కలిగించు చుండుటవలన నాయాగ్రహము ప్రబల తరమైనది. విశ్వవిద్యాలయ పరీక్ష లందు భారతీయూని ప్రాగ్దేశముల విద్యార్థులు పాశ్చాత్యవిద్యార్థులలో శ్రేష్ఠులగువారినిగూడ మించుచున్నారను విషయ మును భారతీయుల ఘనతనాధికారి మరచి పాశ్చాత్య దేశముల వారు ప్రపంచమునందంతటను శ్రేష్ఠవర్ణుల అధికమునే మతసిద్ధాంతముగ నిర్ణయించుచున్నారనుట సత్యము. సామాన్య సాతకములు జగద్వినితములు. పాపప్రాయశ్చిత్తము జగద్విశ్వగునకు మొరపెట్టుచున్నది. బ్రిటిషు సామాన్యముగూడ తక్కిన సామాన్యముల కంటె నధిక పాత కముల చేయక పోయినను ఇందులకు విలక్షణము కాదు. సామాన్య పరిపాలనా విధానమును గూర్చి రైటరు చేసిన చిన్న ప్రకటన మొకటి వినుడు. "జాలక్సు జాతివారిపై జరిగిన విమానములదాడి చాల బాగుగా సఫలమైనది. 16 విమానములు వారిపై బొంబులను వేసెను. మరఫిరంగి గుండ్రును పడలెను. జాలక్సుజాతివారిలో చాలమంది చనిపోయిరి. వారిపశువులధికముగ మడిసెను. (ఈవార్తాసంఘమునా రాజాతి వారి శ్రీ) ల బిడ్డల మరణముల గూర్చి ఏమియును తెలుపకున్నను విమానములనుండి పడుచున్న బొంబులు శ్రీలని బిడ్డలని విచక్షణమాపజాలని వనము బాగుగా నెరుగుదుము) విమానములు చాలవరకు నిరపాయముగా స్వస్థమును చేరెను" అని రైటరు తలెత్తినాడనిచ్చెను. ఇందులకుతోడు పాశ్చాత్యమిశ్రమహాదానముగూర్చిని పరిస్థితులను నిరంతరము జరుగుచుండును. మరి సాంఘిక విభేదము, రాజకీయ స్వరాహిత్యము, కాలము, దుర్భర దారిద్ర్యము, తరుకంటె సర్వవిధముల విధిక విజ్ఞానవంతులను నాగరికత కల వారునకు దేశీయులను ఉద్యోగవలను వారి శ్రీలును(ఎల్లవారునుగారు) చాలమంది అహంభావముతో నిరసించి అగౌరవించుట, మున్నగు దుర్భర పరిస్థితు లెన్నియో కలవు. మొదట దూరదృష్టిలేక తాను స్వీకరించిన బిరుదును రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు బ్రిటిషు దేశపు రాజునకు మరల పారవేయుట కేమి కారణమో మనమే యుహించింపవచ్చును. ఇప్పుడు పత్రికా స్వాతంత్ర్యము, వాణ్య స్వాతంత్ర్యము, సమాజేత స్వాతంత్ర్యమును గూడ నడచివేయుటచేను. ప్రజానాయకుల నందరిని కారాగృహములకు గంపిరి. జనసామాన్యము దౌర్జన్యమునకు గడంగునట్లు పురికొల్పుట కధిక సౌకర్యముగల పరిస్థితు లింతకంటె నేమియునుండవు. ప్రభుత్వము వారు తమ పశుబలమువలన సులభముగ దాని నడంచెదరు. ఆరీతిగా గాంధీపై విశ్వాసమును నిర్మూలించెదరు. ఇంకను అధికముగ ప్రజాస్వాతంత్ర్యమును భంగపరుచుటకు వారి కవకాశము కలుగును. ఇప్పుడు హిందూదేశమునందున్న మన ప్రతినిధులు (పభుత్వము) యిట్టినివపద్ధతికే అవలంబించు చున్నారా?

మార్గే ప్రభువు అధికారమును వంగరాష్ట్ర విభజనమును జరిగినప్పటినుండియును బ్రిటిషు ఉదార (లిబరలు) పక్షమువారివై గూడ భారతీయులకు విశ్వాసము తొలగిపోయినది. ఇప్పటికిగూడ నవదారకక్షువారి పత్రికలు శ్రేష్ఠవర్ణుల భార మనియు భారతీయుల బాధ్యతలను బ్రిటిషువారు వహించుట యనియు నిర్ధకపురాతనల వాయుచుండుటచే భారతీయులకు విశ్వాసము పూర్తిగా తొలగినది.

"శ్రేష్ఠవర్ణులభారమును తలపెట్టుము. నీవు పద్యము నల్లు దువేసి, నీజాతివారి దుష్కృత్యముల ప్రశంసించువు వానిని నీవ తమములకు జేయ ప్రయత్నింపుము. మిక్కిలి ప్రతివాక్యమును పవిత్రపదములతో నీవలంకరింతువేని అసౌఖ్యమియులగు వంశకులచే నిండిన ప్రపంచమునందలి దిట్టివాదాహము లాభకరమని గ్రహించు" మని ఎత్తున్న క్రావ్టి వ్రాసెను.

సామాన్యస్వాతంత్ర్యమును స్వస్థపాలనమునే భారతీయు లిదివరకు కోరిరి. భారతీయ స్వాతంత్ర్యపరమాధి దానినిగూడ నతిక్రమించి యుండునా యని బ్రిటిషు వారే ప్రశ్నింపసాగిరి.

వైరి వివరింపబడిన యిబ్బందులను తొలగించుటకు భారతీయులును వారి నాయకుడును ప్రారంభించిన సాధనములను

గూర్చి నేను వివరించెదను. నేను కలుగజేయు, లోట్టి, ఏను, టాలస్తాయి, క్యాకరులు, డోబురులు, మరి పెక్కుమందియు నవలంబించిన సాధనమే యిప్పుడు భారతీయుల ప్రధాన సాధనము. అనగా సాత్వికనిరోధము. దానినే దోబోయో వెతుక ఆప్టిల్లంఘనయని నుడివెను. ఉద్యోగులు దేశీయులను వందలాదిగా తుపాకులతో కాల్చి చంపుచున్న నుకూడ దేశీయులు ప్రతిక్రియ నాచరించగూడదని నాయకుడు దేశీయులకు పువదేశించెను. కాన్యమును ప్రేమవలన జయించుటయే వారి మహోన్నతాశయము. ఇది అశక్తివలన కలిగిన లొంగుబాటునియు క్రిమి సహజమగు నీచదాన్యమనియు తలంపకుడు. ఇది పశుబలమునై మానవశక్తి మాపు మహోన్నతభావము. సామాన్యముయొక్క నైసికవలమునై గాంధీమహాత్ముడు ప్రయోగించిన నైతికబల మిదియే. దీనిఫలితము నిగ్ధారణ కాకపోలేదు.

ప్రాచ్యదేశ సత్తత్వక్షిని దౌర్జన్యరాహిత్యమును వెల్లడించుచున్నది. త్యాగమునకే గాని దౌర్జన్యమునకు గడంగవలదని సంపూర్ణ విశ్వాసముతో శాంతముగ స్వప్రముగ గాంధీమహాత్ముడు బోధించును. పరిత్ర యుద్ధము నైతిక విరుద్ధమును అసాధ్యమునగుడ నాతడు బోధించును. అది భారతీయులకే కాక ఎల్లవారికిని అసాధ్యమే. భారతీయులు దుష్టులగుటచే గాదు వారు బలయుతులగుటచేతనే దౌర్జన్యరాహిత్యము నవలంబింపవలెనని ఆతడు బోధించును. ఏలనన భారతీయులు కష్టముల ననుభవించుటకును సహించుటకును వాని నతిక్రమించుటకును గూడ సమర్థులుగా నున్నారు. శత్రువులను ప్రేమించవలెను. విరోధులను వశధింపకుండ వారిఖడ్గములకు మీ కంఠముల నప్పింపవలెను. ఆగ్రహము లేకుండ కాగ్రహమున కరుగవలెను. ఏలనన సర్వేశ్వరుడు భక్తపక్షపాతి. వివాద దైవమునందు నమృతముకలదుగాన మిరిల్లు నకు మకొనవలెను. ప్రతిఘటింపకుండుట ప్రధానవిషయము. మిరదౌర్జన్యమునకు గడంగినవో సర్వమును వదులును. ఏలనన దానితో భరతమాత కాత్మ వివాశనమే కలుగును అని మహాత్ముడు బోధించును. అమృతసరులో సంఘురురణము కలిగించినందులకును దేశీయుల నత్యగౌరవమునకు పాలుచేసినందులకును డయరు నేనానిని శిక్షింపవలెనని మహాత్ముడు కోరుటలేదు. మన శత్రువులను మనము ప్రేమించవలెనని ఆతడు బోధించును. తన అనుచరులలో నెవ్వరైన దైవవిశ్వాసములను గోల్పోయి దౌర్జన్యమునకు గడంగినపుడు అందులకు తన అయోగ్యతయే కారణమని మహాత్ముడు తన్నునిందించుకొని అందులకు ప్రాయశ్చిత్తముగా తపోపవాసప్రార్థనల నొనరించును. అనుచరుడు దోష మొనరించిన నాయకుడు పవనసించును. ప్రపంచమునందలి విశేష మిది వరకెన్నిదైన వినియుంటిమా? దైవసామాన్యము నన్నిహితము కాలేదా? అయ్యదియొక్క భరతఖండమునందైన జరుగలేదా? మహాసమర్థుడగు టాలస్తాయి గూడ గాంధీమహాత్ముడు మించి పోయెను. టాలస్తాయి యాధర్మముల వివరించు గ్రంథములను వ్రాయుట తానొక్కడను వాని నాచరించుటమాత్రమే చేయగలిగెను. గాని గాంధీమహాత్ముడాధర్మములను గెలికొట్టుచుండి ప్రజలచే నవస్థింపజేయు గడంగెను. ఈరీతిగా ఆధ్యాత్మికసాధనమున ఘనతమ జాతీయవిప్లవమును కలిగించి మానవచరిత్రయందు మిక్కిలి ప్రకాశమానమగు రాజకీయ నిదర్శనమును కలుగజేయ దొడరెను.

కొంత దౌర్జన్యము కలుగకపోలేదని యొప్పుకొందము. ఇంకను కలుగవచ్చును. కాని అందుల కెవ్వరు బాధ్యులు? ఒక తుంటరి తలపగులగొట్టిన శాంతిని బోధించునత డందులకు బాధ్యుడగునా? ప్రపంచమునందలి దుర్మార్గులందరును తమదుష్కృత్యములకు ప్రాయశ్చిత్తిమొనరింప నంగీకరించువరకును ప్రపంచమునందలి దుష్కృత్యములను నివారించు ప్రయత్నమును మనము కట్టిపెట్ట వలసినదేనా? పరాజిత దేశములందలి ధనమును అధికారమును పశపరుచుకొనిన విదేశీయులు ఆదేశములందలి పాలితులూ న్యాయము న్యాయమని బిగ్గరగ ఘోషించినంతనే వారిని వధించెదరు. తేక కారాగృహములకు పంపెదరు. అంతమాత్రమున నందులకు పాలితులే బాధ్యులని మన మనజెల్లునా? ఆపాలితులలో కొందరు ప్రాణము విసిగి మరాగతములకు గూడ గడంగెదరు. గాని పరధనమున కాసించి వారిని నష్టపరచి అందులకు ప్రతిఫలము నొసంగ నిరాకరించి దానిని మరల నిచ్చివేయక వారిహక్కులపై అంగీకరింపనిపాలకులు గాక మరెవ్వరందులకు బాధ్యులగుదురు? ఆశ్రమమును ప్రతిఘటింపక నిరంకిమును సాగనియ్యదగునా? ప్రజలలో తీవ్రస్వభావుడగు నేపీటకో ప్రజలహక్కుల కొరకు పాలకులపై కత్తి మాసివిధులుదైవంతమాత్రమునప్రజల న్యాయముకోరకు నీయే

ప్రముఖులనుండి మిన్నకుండవలసినదా? ఇది వింతభగ్నము, ఇట్లుగలిగిన ప్రపంచమున గురునందనమును అభివృద్ధియు సంతరించుచున్నాడు.

ప్రజలపై చురంత ఆధికముగ కార్యము చూపి వారి హక్కుల నింకను తీసివేయుటకు పాటకులు తరుచుగ పాలితి ప్రజాసామాన్యమునకు దురాగ్రహము కలిగించు చర్యల నొనరించుచుండటం గూడము. విప్లవండువారికి స్వపరిపాలనమున నిచ్చుటకు గాఢపట్టును మౌలి నిరాకరించుటవలననే ఆదేశము నీను ఫీసు యాద్యము ప్రారంభమైనదిని మనము బాగుగా నెరిగియున్నాము. అటులే భరతిభండమునకూడ స్వాతంత్ర్యమును కోరువారివలనగాక నిష్పాదములను హెచ్చింపగారు వారివలననే నీనుఫీసు (అసహాయ) యాద్యము హేచ్చించుచున్నట్లున్నది.

కార్యవ్యవస్థాపకమునకు ప్రత్యక్షభారము అసహాయ నిర్ధారము. మందచతులకు పత్రికా సంపాదకులు దానినే బహిష్కరణము - అంగీకరణ బహిష్కరణముని నుడివెడలు. అసహాయాద్యమును జాతిమొక్క విస్తృత ప్రకటనము. విదేశీ యాద్య విదేశీకర్త తోడ్పడరాదని దేశీయులు నిర్ణయించుట. కెయిజు యాద్యమున జంపించి పత్రికాదళము రాజమందిరమున నివసించుచు అతనిచుర్రుగు వెనుకొని భవనమున చట్టముల నొనరించుచు తటస్థించిన నీవేమి చేయుటవని యాద్య సమయమున నన్ను పలువు రడిగిరి. ఇప్పుడు భారతీయులు చేయుచున్నదానినే నేను చేసెదనని ఆపుకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి యుంటిని. స్వదేశ పరిపాలనమున విదేశీ విదేశీకర్త తోడ్పడరాదని నిర్ణయించినది స్వభారము మానవుని కసహజమా? బోస్టనులో బ్రిటిషువారు తేయాకు పానీయము నిచ్చు విధము చేసినపుడు అమెరికా దేశీయులు బ్రిటిషు తేయాకు పానీయమును బోస్టను సముద్రపుతీరలో పారబోయుట యట్టిదే. ఇది ప్రపంచములో నందరికిని సహజమే. భువనము మగు ఆత్మగౌరవము గలవారికిది మిక్కిలి సహజము. విదేశీ యొసంగిన విరుదములను గౌరవములను చిహ్నములను నిరాకరించుట గుమస్తా, పోలీసు కని ప్లేటు, పైకుడు, మేజిస్ట్రేటు, జడ్జి, ఖాస్దరు, మున్నగు నే యుద్యోగమును అట్టివిదేశ ప్రభుత్వముక్రింద చేయకుండుట-విదేశీ కేసులనుండి వచ్చు సామానులకొరకే నిరీక్షించుచుండక స్వదేశ పరిశ్రమలను వృద్ధికొందించుట-విట్టిచిరకత్త పన్నులనుగూడనియ కుండుటయు- స్వాతంత్ర్య ప్రియులగు ప్రజలశ్రేయ మనుసరింప దగిన సాధనములే యగును. అది ఎట్లయినను గాంధీహక్తు యును భారతీయులు యిట్లు శ్రేయించిరి. వారి చిహ్నము రాట్టము. దానిని వారు తమ పతాకముపై చిత్రించిరి. ఇతర దేశములవారు సింహము, ఎలుగుబట్టు, ఘాతుక పక్షిలు (ఈగిలు) మున్నగు అవనిజతువులను తమ పతాకములపై చిత్రించుకొనియుండ భారతీయులు నిర్దుష్టముగా రాట్టమును చిత్రించుకొనుట కడు సహజము. అది సాదరభావమునకును భూకడయకును కార్య సిద్ధికిని నూచకము. భరతిభండమున కొట్టు కొలిది గృహములలో రాట్టములపై నాలువకుడుచున్నారు. ఈ రాట్టముల భస్మని జాను రస్మినుగారి చెవులకు మృదులగానములరే నుండెడిది. ఈ ఫాక్టరీల పద్ధతిమీది ఏదోయొక విధముగ గృహపరిశ్రమల నవలంబించగలనని రస్మినుగారు చెప్పెడివారు. పాశ్చాత్య వాగ్వికరణల కలిగి మానవ నిర్మాణకర్తని రూపుమాపు ఫాక్టరీ పద్ధతి, యంత్రసాధన బాహుళ్యము, భూవనతి బాహుళ్యము జనసామాన్యము, మున్నగు భారత వాగ్వికరణ మోగినవలె యగును. విలక్షణములగు శాపదలనుండి భరతిభండమును కాపాడుటకును దానిని తప్పించు కొనుటకొరకును ప్రారంభించ బడిన గొప్ప ప్రయత్నమే అసహాయాద్యము. భరతిభండమున కనుకూలముగ నట్టియు భారతీయుల స్వభావమునకును అచటి పరిస్థితులకును అనుకూలముగనుట్టియు పద్ధతులపై భారత వాగ రకతను వృద్ధికొందించు విషయమున ఎట్టి అభ్యంతరమున కలిగింపగూడదు. ఆ పద్ధతిని నిర్ణయించ దగినవారు భారతీయులే అని ప్రకటించుటయే అసహాయాద్యమాభిప్రాయము. తమ మేధా సంపదను జీవితములను సఫల మొనరింప వారు దృఢ సంకల్ప మొనరించిరి. తమ గృహములపై సంకల్ప తత్వములపైనే ఆధికముగ తమ అధికారము చెల్లవలెనని వారు పట్టుబట్టిరి. "ఈ దేశమును దీనియందలి ప్రతిభావనలను యాదేశమునందు నివసించు ప్రజలచే యొందుచు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వముపై వారి కెన్నడు విమరుపుటతో ఆపును వారు సంవిధాన హక్కును బట్టి దాని సవరించుటకును విప్లవహక్కునుబట్టి దాని తొలగించుట కునుగదగదు" అని అమెరికాదేశ స్వాతంత్ర్య సంపాదకుడగు అబ్రహము లింకలనుగారు చెప్పిరి. అది ఆధ్యాత్మిక సాధన శ్రయోగములను ప్రబలచేసి భారతీయులు గూడ మరల చెప్ప గలుగుదురు.

ఇది ఆర్థిక, కార్మిక, నియోజక సంబంధమును నుద్యమముగాను. ఒక ప్రత్యేక కక్షకు సంబంధించిన యాద్యమును గాను. ఇది ఆత్మ స్వాతంత్ర్యాద్యము. ప్రభావతీయ వ్యక్తి ఆర్థిక, ఆభిలభారత దేశాత్మ (ప్రపంచమునందలి జనసంఖ్యలో నైదవవంతు ప్రజలకు నిలయుటకు దేశము)ల విమోచనమునకు ప్రారంభించబడిన యాద్యము. గాంధీహక్తుని కారాగృహమున బంధించుట భరతిభండమును బంధించుటయే. ఇది రాజ కీయావశ్యకతలపై సంస్కృత ఆధ్యాత్మిక సిద్ధాంతముల ప్రాబల్య మధికమగునట్టి రాజకీయాద్యము - దీనియందు ఆధ్యాత్మిక శాంతియు ప్రబలము గానుండుటచే ప్రపంచము నందలి విప్లవముల కిది కేవలము. నూతనము. ఇది ప్రపంచమందలి మేటి రాజ్యాంగముల పశులమునకు ఆత్మకర్త చేయునట్టి గొప్ప ప్రతిభుటనము. ప్రజా వ్యవహారములకు ఆధ్యాత్మిక శక్తిని కోటివిధముల గాంధీహక్తుకు వర్తింపజేయు చుండుటచే నూతనమతము వెలుగుడుట నిశ్చయము. దీనియందు దత్తకయోగి ఏమియునులేదు. కానున్న శక్తిమునకు పరమాధిపతియగు మతమును నూచించిదాని నాచరించిన మువ్వల మహనీయుల పేర్లను నూచకములగును. ఆత్మమతము, ప్రేమజీవకారణ్యము అపరాధ తమ, కాంతుకు నిలయుటకు మతము. గౌరవము, ఏను, గంధి, అనునవియే ఆమువ్వల పవిత్రనామములు.

ఏమి సంకేతము? మనోహరములగు ప్రాచీన మతముల కన్నిటికిని భరతిభండమే పుట్టిల్లు గాన నేడు మరల నూతన మానవ వికాసమునకు, మానవావళి నూతన ప్రకటనమునకును, దైవశక్తుల ప్రకాశమునకును, పక్ష్యకాల మానవులగుటలూ వింతలేదు. ఇప్పుడిది గాంధీహక్తుని సిద్ధాంతరూపమును చాల్చుచున్నది. కాలమే నిర్ణయించును. నిష్పాక్షికముగ గమనించుచు చుండుడు. ఏమి జరుగునో ఎవ్వడెఱుగును.

గ్రాంధు తియేటరు నాటకశాలలో

డంబాచారి విలాసము
అను నాటకము
కుంభకోణం శ్రీమతి పి. బాలామణి, రుక్మిణి
మున్నగువారితో ఆత్మవృత్తముగా
ఈ నెల 24, 25 తేదీలలో కనివారము, ఆదివారము
ప్రదర్శింపబడును. ఈ నాటకము ప్రథమమున ప్రదర్శించినది,
శ్రీమతి పి. బాలామణియే
K. Nathamuni & Sons,
Dealers in Dramatic Goods.

నోటీసు
ఇందుములముగా తెలియజేయడ మేమనగా:- నాకు గుంటూరు కలెక్టరా గ్రామములలో స్థిరచరాస్థివుండినది. సదరు అస్థిని నేను స్వాస్థితముగా సంపాదించియున్నాను. ఆస్తులను కొంటూ అమ్ముతూవుంటూయున్నాను. ఇదివరకు సుమారు 26 అయిదులను అస్థిని ఇతరులకు విక్రయించియున్నాను. ఇంకా కొన్ని అయిదులను విక్రయించవలయుననిన్ని కొన్ని కొనకల యుననిన్ని వృద్ధేశ్వరులతో యున్నాను. నా కుమారుడు దానిలో ఏమి హక్కులేదు. నేనుచేయు విక్రయములలో కొంతమంది నా కుమారుడు దగ్గరకు చేరువలసినదని కోరియున్నాను. వారికి హక్కులేని విషయములలో ఏరు చేరుటకు అపురవము లేదు. వారుగూడా తమకు సదరు అస్థిలో హక్కులేదని ఒప్పు కుంటూవున్నందున యీవిషయము అందరకు తెలియకలదులకు వాయడమయినది.

గుంటూరు } పసుపులేటి మనవాళ్లయ్య
15-6-22.
వైన మా నాయనగారు (వాసిన సంగతి నిజమేను. ఆస్తి అంతయు వారే స్వాస్థితముగా సంపాదించివారు. మాకు దాని యందు హక్కులేదు.

1. పసుపులేటి సుదర్శనము
2. పసుపులేటి ఎలిరాజులు

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని (రిజిస్టరు)



తెలుగుజాతి తక్షణమే ఈ ఔషధమును వాడిన విషమును తీసివేయుటయేగాక బాధ ను తూర్తిగా పోగొట్టును. వెల పాకెట్టు రు. 0-8-0 పోస్టేజీ 0-6-0, 4 పాకెట్లు కొను వారికి పోస్టేజీ ఇశాం. 1 డబ్బా పోస్టేజీ 5-0-0. పోస్టేజీ ఇశాం.

చిరునామ:- రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,
నెం. 44 నంబులయ్యర వీధి, మద్రాసు.

మౌలానా అబ్దుల్ కలాం అజదుగారు

చెఱసాల ఆదరిణను గూర్చి కలకత్తానుండి యు. డి. క్లీఫ్ అహ్మదు గారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: మౌలానా అబ్దుల్ కలాం అజదుగారు శిక్షితులైనప్పటినుండి ఈయననుగూర్చి ప్రతీకలకు సమాచార మేమియు పంపబడలేదు. అబ్దుల్ కలాం ఆజాదుగారు తన చెఱసాల జీవితమునుగూర్చి ఏమియు ప్రతీకలలో కాన్పించగూడదని గొరుటయే దీనికి కారణము. కాని దేశము నాలుగు మూలలనుండి ప్రస్తుతముందు ఆజాదుగారి ఆరోగ్య పరిస్థితులు మున్నగు దానిని తెలియజేయవలెనని అపేక్షించుటచే ఈవిషయమును ప్రజలకు తెలియుటకుగాను ప్రతీకలకు బంపుచున్నాడను:-

మౌలానా బంధించబడిన రెండు నెలలవరకు నేరము విచారింపబడెను. ఈ విచారణ కాలములో ఆయనమిత్రులకు బంధువులకు కొందఱు చెఱసాల దగ్గరకు వచ్చి చూచి పోవు చుండెడివారు. 1922 సంవత్సరము ఏప్రిల్ 9 తేదీని శిక్షితులైరి. వెసిడెన్స్ చెఱసాలనుండి అలీపూరు సెంట్రల్ జైలులకు మార్చబడినదానిక బంధుగులగాని మిత్రులుగాని వచ్చి తననుచూచి మూడ్తాడరాదని గోరెను. అందుచే ఆయన అప్పటినుండి ఏకాకివలె జీవితమును గడుపుచున్నాడు. ఎవరైన జూడవలయునని కోరెనచో ఆయన సదా నిరాకరించు చుండెను. తనతోవచ్చి మూడ్తాడుటకు విధించబడిన చెఱసాల నిబంధనలు సంతృప్తికరముగ తేనందునగాని అట్టివరతులలోనై జూచుటకుగాని ఈవిషయ మునుగూర్చి చెఱసాలాధికారులతో తెలియజేయుటకు గాని ఇష్టములేక ఆయన ఇట్లు ఒక వేళ జీవించుండవచ్చును. ఆ కారణముచే ఎవరినోగూడ జూచుట కాయన నిరాకరించెను.

కడుపులో ఏదో బాధగనుండుటచే కొన్ని సంవత్సరముల నుండి ఆయన ఆరోగ్యము బాగులేదని అందరకును తెలిసిక విషయమే. ఆ హారములో కించి తోలో ప మున్ను దీని నలన అజీర్తిగల్గుచుండెను. భోజనమును సకాలములో దీనుకొనకపోయిన అరగంట అలస్యమైనను కార్యము చెడిపోవును. ఇప్పుడు ఆయన చెఱసాలయందు ఆరోగ్యవంతులుగూడ సహించని తిండిని భుజించుచున్నాడు. వైన జెప్పిన ప్రకారము ఈ తిండివలన ఆయనకు చాల చిక్కుగల్గి బాధపడుచున్నాడు. తన ఆరోగ్యస్థితి బాగులేదని జెప్పి వ్యాధిగ్రస్తుడు క వైద్యవికల్ప జేయు స్థలమునకు బోవుట కిష్టపడెను. మరుసఁ ఉపవాసములను జేసి ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనుటకు ప్రయత్నించెను. ఏదో ఒకవిధముగ ఆయన ఆరోగ్యము ఆపాముకరముగనే యున్న యది. జేయించిన రొట్టిని 'వినిగరు'తో తిను అలవాటుగుటచే ఒకటి రెండు సీసాల 'వినిగరు' కావలెనని కోరెను. రంజాక్ మాసమును అంతకు ఈవిధముగ జరిపెను. ఎత్తైన అజీర్తి విరోచనములు కాధించినచో ఉపవాసముతో నివారించుకొనుటకు ప్రయత్నించుచుండెను.

చెఱసాలయందు రొట్టిలోకలుపుసిండి మంచిదిగాదు. రొట్టి గూడ ఉడకనే ఉడకదు. ఆయన ఆహారముకంటె ఈ వేసవి కాలము ఆయనకు ఎక్కువ ఆహారకరము. సాయంత్రము ఆయన కది తాళము వేసినపుడు ఆయనకు మంచిగాలి రాదు. వేసవికాల ములో ఆయనను వ్యూధోగము బాధించుటచే ఈమూడెండ్లనుండి వేసవికాలములో ఏపని జేయుట మానెను. ఇప్పుడు ఆయనకెల్లా స్పంది తెలియుట లేదు. రాత్రింబవలు తనగదిలోనే కాలమును గడుపుచున్నా రని తెలియుచున్నది. ఆయనతో ఆ ప్రాంతముం దున్న బంధీలు గూడ ప్రార్థన సమయమునకు వెలుపలికి వచ్చి నపుడు మాత్రమే ఆయన జూడ గల్గుదురు.

2, 4 రోజుల నుండి ఆయన అజీర్తి విరోచనములతో బాధపడుచున్నారని వింటిని. జైలులకు నాకు తెలిఫోనులో పిలిచి జెప్పటచే నామిత్రుని జూడబోతిని. ఆయన చాల అవా రోగ్యస్థితియందుండెను. ఆయన స్వంత వైద్యుని పిలిపించ వలయునని జైలులకు నాతో జెప్పటచే డాక్టరు ముఖర్జీ గారి నచటికి గొంపోతిని. ముఖర్జీ గారు ఆయననుజూచి ఆహారమును మార్చి ఇంటిభోజనము నీయవలయుననియు మంచి నిదానముగల వైద్యవికల్పయు నవసరమనియు తెలియజేసెను. ఈవిషయమును గూర్చి యధికారుల ఉత్తరువును సంపాదించెదనని జైలులకు జెప్పెను. ఇంతవర కేమియు జరగలేదు.-అమృతబజార్‌పత్రిక.

గాంధీ నిర్బంధదినము

రాజమహేంద్రవరము

(స్వకీయవిలేజిరి)

రాజమహేంద్రవరము గాంధీ నిర్బంధదినము 18 తేదీని జరుపుకొనుచున్నది. జాతీయవిద్యాలయమునుండి శ్రీ యంత గజగల్లి రామచంద్రరావుగారి వాసుకమ్మగారికింద ఉరే గింపు జరిగెను. సాయంత్రము 5.30 గంటకు శ్రీ చింతామణి వాటకాలలో శ్రీ రామచంద్రరావుగారి యధ్యక్షతన గాంధీ నిర్బంధదినమును జరుపుకొనినది. రామచంద్రరావుగారు ప్రస్తుత పరిస్థితులను గూర్చి కొంతకాలము ముచ్చటించిరి. మహాత్మా గాంధీగారిని గూర్చి ఆమెకాలలో హోమ్స్ గారిచ్చిన మహాపాపాపాపము నందలి సారాంశముల నన్నిటికెక్కి మహాత్మాగారు లోకాల్పమున నున్నట్లు పేర్కొనెను. లోకాల్పమున గూర్చియు, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి విశుద్ధలగూర్చియు, పండిత మాలవ్యాగారు చేయుచున్న దేశసేవగూర్చియు సంగ్రహముగ చెప్పిరి పిమ్మట వారు తాలూకా కార్యకర్తల సంఘము జయభిక్షుల నిజస్థితుల దెల్పి ప్రజల యనుమానములబాపిరి. డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యగారు తాలూకా కార్యకర్తల సంఘము కార్యదర్శియు, డాక్టరు గురు మూర్తిగారు ఆధ్యక్షులైనను, సహాయ కార్యదర్శియగు శ్రీ శేతువల్ల వేంకటేశ్వర గారు జయభిక్షులు (నాయు) చుండినారు, సహాయ వెయ్యిపాపాయల వజ్రు లోటు కను పించుచున్నదనియు, యీ మొత్తమును వెంకటేశ్వరగారు, ఆ యన సహాయులకులని ఆపహరించిరి లేక వారిని బాంధవ్యమున నెట్టి లోటు జరిగెనో తాము చెప్పజాలమనియు నడిచిరి. డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యగారి దేశభక్తి, స్వార్థత్యాగము, పరిశుద్ధవర్తనము, వారిధర్మబుద్ధి, చాత్వర్త్యము వర్ణనాతీతమనియు, డాక్టరు గురుమూర్తిగారు త్యాగశీలురే యనియు, అట్టివారియొద్ద నెట్టి యనుమానముల నుండునోనుట నీచమైనదనియు వ్యక్తపరిచిరి. ఈ లోటును బట్టిచేయుట తాలూకా కార్యకర్తల సంఘమువారికి విధి యని వారు నొక్కిచెప్పిరి. వెంకటేశ్వరగారు యొద్ద స్టేటుమెంటు తీసికొని కొలదిదినములలో లెక్కలు ప్రకటింపబడునని శిలవచ్చిరి. పిమ్మట కార్యకర్తల సంఘమునందలి శ్రీమద్భూత్తు పూర్ణమయ్యగారు ప్రస్తుత పరిస్థితులను గూర్చి యుపన్యసించి మహాత్మాని నిర్బంధాంతరము జరిగించిన ప్రశాంతస్థితి ప్రభుత్వవర్గముల ఫలితమేమని ప్రభుత్వమువారు తలచుట కెట్టి భయమనియు మహాత్మాని ఉపదేశములు ప్రజల మనములయందు గాఢముగా నాటుకొని యుండుటయే బానికీ నిజకారణమనియు చెప్పిరి. మహాత్మాని నిర్బంధించిన పిమ్మట ఖద్దరు ఉద్యమము ఆఖండముగ వ్యాపించు చున్నదనియు, ఉద్యమము నశించినదని తలచుట చేతనమనియు వ్యక్తపరిచిరి. ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యదర్శియగు వింటుటన్ గారి యుపన్యాస సారాంశముల జెప్పి, తమ సాంప్రదాయము గుణ్యముగ నుపయోగింప వచ్చికి పాటు పడుచుండుటయే వింటుటన్ గారి యుద్దేశమనియు చెప్పిరి.

పిమ్మట ఖద్దరునే యందరను భరింకవలయు ననియు, ఆంధ్రదేశ వర్తకులు కత్తిఖద్దరు అమ్ముచుండుట ఆంధ్రులకు గొప్ప శంక చనియు, వర్తకులు అట్టిలోటును సహించుకో నలయుననియు హెచ్చరించిరి. అంతట గం॥ భా॥ సమావేశమైన బ్రహ్మ జోత్సుల సభనమ్మగారు ప్రసంగించిరి. రత్నమగు పద్మములు పాటలు, మున్నగువానితో కర్ణానందముగ ఉపన్యసించి, ఖద్దరు విలువను బోధించి శ్రీరాములును, పురుషులును రాట లక్ష్మిని చేపట్టి స్వరాజ్యమును సుపాదించ వలయునని హెచ్చరించిరి. ఈమె డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యగారి కిల్లి. ఈమెకు 65 సం॥ ల వయస్సు కలదు. తమిళనాడుకు డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యగారిని కాగాగారమున కంపి, తాను వైద్యమును వీడక కత్తిగల్గి దేశసేవ చేయుచున్న యీమె యొక్క మాతృభక్తి వర్ణించుట కేరళరము? వర్తక కళామణులగు శ్రీయుత వాళంపట్టాభిరామ రావుగారు ఖద్దరు వస్త్రధారణము వలన కలుగు లాభముల నన్నిటినిగూర్చి విభులముగా నుపన్యసించిరి. శ్రీయుత కనకరత్న శ్రీరాములుగారు ఖద్దరునుగూర్చి యుపన్యసించిరి. ఈ సమావేశమున బర్మాపక్షమున ఆఖిలభారత కార్యకర్తల సంఘ సభ్యులగు శ్రీయ దనేశ్వరగారు మెయిలుగోదిగి సభకునచ్చిరి. ఆయన ఆంగ్లమున ఉపన్యసించుచు ప్రస్తుత స్థితినిగూర్చి చెప్పిరి. నిరుత్సాహము జెందవలసినదనియు యుద్ధపు సిపాయివలె యుద్ధతేజని వైద్యము పోరుటయేగాని నిరుత్సాహము జెందరాదనియు, హెచ్చరించిరి ప్రస్తుతము బర్మాలో స్వరాజ్యోద్యమము ఎంతవలదులతో కొనసాగింపబడుచున్నదో శ్రీరామధర్మవేదాంతకీర్తితమము నందెట్టి యుక్తిగ్రహణమైన స్థానము నాకమించియున్నారో సంగ్రహముగ చెప్పిరి. బర్మాగారి ఆంధ్రుల దుస్థితినికూడ తెలియబరచి వారిస్థితిని చక్కబరచుటకు కొందఱుఆంధ్రవాసుకులు అచ్చటికి రావలసినదని జెప్పిరి. ఇంతటితో సభ ముగిసెను.

జాబులు

విశాఖపట్టణము జిల్లాజాతీయోపసంఘము

18 తేదీని నాల్గవ గాంధీదినమును కృష్ణజన్మస్థలమునుండి ఉదయించిన శ్రీసేవామిత్రులవారు వాలంటీరులును కూడి నడువ భజనయోగటి స్వరాజ్యగీతారవముతో పురవీధుల నొండొండు గడచుచు, సాయంసమయమున నైనున్నరఘుంటలవేళకు నము ద్రపుటొడ్డిన యాగిన సహజేమైన జనసంఖ్యకు ఖద్దరు వ్యాప వాప్రాముఖ్యతనుగూర్చి శ్రీయుత గిరిగారును కృష్ణజన్మ స్థలాను భవమునుగూర్చి శ్రీయుత సీతంబాబు, రామా రావు, అబ్దుల్ రహీను గార్లును విభులముగా నుపన్యసించి పవిత్రముగ గడచిపోయెను. అనకాపల్లియందును వాలంటీరులు కార్యకర్తల సభ్యులను చేర్చుచు- ఖద్దరింటింటికిని తీసుకొనిపోయి తగుద్యమ మభివృద్ధి చేయుచున్నాడు.

కార్యదర్శి

తిరువూరు - దారిద్ర్యవిడి మాన్య

మా గ్రామమునుంచి బెజవాడవరకు రా పట్టణములకు వెళ్ళు వాగందరు యెక్కువారే వధిరస్త్రీలకులకు పోవుచుండును. రాత్రిల్లు ప్రతిరోజువంటి బండి అయినను పోవుచుండును. ప్రతి రోజువేల రూపాయలు సరుకుల కరీదు నిమిత్తం తీసుకొని వెళ్ళుదురు. భయపడక మాట నెరుగము. ఇప్పుటికి అయిన మెళ్ళు దూర ముండున్న రోజుపడే కాపళ్ళులు బ్రహ్మశ్రీ జక్కెప్పల్లి నరసింహ మూర్తిగారు గొల్లకాలసాని యల్లచంద గోసు వెంకటాచల యీ నెల 8 తారీఖున యీ గ్రామం వచ్చి తిరియింటికి రాత్రి 10 గ మూడున పోవుచుండగా మధ్యమార్గమున యిద్దరు దొంగలు గోమయి వెట్టుకొని వెనుకై పునుచి లాటిగ్రలతో శిలలయీ దను శరీరముమీదను చావమోదిరి. గోసు వెంకటాచల స్మృతిపిప్పి పడిపోయెను. తక్కిన ఇద్దరికి కొద్దిగా దెబ్బలు తగిలెను. వాళ్ళవద్ద నున్న ఘనము నూటపాతిక రూపాయలు విలువగల బంగారు ముద్దులు వెండి మొక్కతాళ్ళు నగలుజుట్టులు తీసుకొనిపోయిరి. దెబ్బలు తగిలినవారు అసువుత్రకి వచ్చిరి. వైద్యుల తప్ప నోమ వెంకటాచల మూడలగోజు మోకరిచెను. తక్కినవారు బొంబుల సేవను పొందుచున్నార. దోమకొనిన ఆస్తిగాని దొంగలుగాని దొరకలేదు. కలవై యూగించని దారిద్ర్యవిడి మాన్య గ్రామమునందు ప్రతిరోజు వర్తకులు మున్నగు యినుప పట్టులు వుప్పు కట్టులు ములు బరుగుచుండుట టయు చిత్ర

స్వదేశివస్తువులకు ప్రోత్సాహ మొనంగుడు

జాతీయవిద్యాలయ ఇండస్ట్రియల్సు లిమిటెడ్, బంగోలు

మేలైన బోలునంగలకత్తి (వోల్ గ్రాండు రేజు), చేతితో తయారుచేయబడినది. మిక్కిలి అందముగా నుండును. నునుపుగాను, పదునుగాను, కొమ్మునైన ఇత్తడిచే ఆవర్చబడిన పిడిచేయబడియున్నది.

మొదటిరకం ధర 1 కి రు 8-8-0; రెండవరకం ధర 1 కి రు 2-8-0.

పేసాత్తులు, చేతితోనే తయారుచేయబడినవి. అందముగా నుండును. బాగుగా కొమ్మునైన ఇత్తడిచే ఆవర్చబడిన నునుపుపిడి చేయబడియున్నది.

- (1) 8 అంగుళములది ఒక కత్తి గలది 0-12-0
- (2) 4 " " " 1- 0-0
- (3) 5 " " " 1- 8-0
- (4) 8 " " " రెండవరకముగలది 1- 2-0

ఇనుపకమ్ములచే తయారుచేయబడిన మడుపు ఈజిప్తరు కూడ ఉన్నది. మిక్కిలి దృఢముగా నున్నది. మొదటిరకం ఆకుపచ్చ కాన్ వాసు చేయబడియున్నది. ప్రయాణములందును, మకాములందును మిక్కిలి ఉపయోగకరము. ధర 1 కి రు 11 లు.

క్యాంపు మంచములు మిక్కిలి దృఢముగాను, అందముగా నున్నవి మొదటిరకం ఆకుపచ్చ క్యాన్ వాన్ చేయబడి యున్నది. ఒక సంచికూడగలదు. ప్రయాణములందును, మకాములందును చాల ఉపయోగముగా నుండును. కెల్లెణిపే ఆర్డరులను పంపుడు. ధర 1-5 రు 22-0-0

మేనేజరు

జాతీయవిద్యాలయ ఇండస్ట్రియల్సు, లిమిటెడ్, (పోస్టు) బంగోలు.

కలరంగి కళాకారులు

ఈ దినోత్సవము ఒక మహాస్మృతికల్ప యామ లభించినది. గుణము పూచి. అనేకులవల్ల పరిశీలించబడి అమితములైన యోగ్యతాపత్రములను సంపాదించిన ఈ సిద్ధాంతమును వీడ సాదలకు సదుపాయముగా నుండునటుల స్వల్పభరకు విక్రయించుచున్నాము.

వెల సీ 1 కి (10 మంది రోగులకు సరిపోవును) రు 1 మాత్రమే సీ 12 కి రు 10-8-0 లు, సీ 24 కి 19-8-0 లు.

(తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకము)

పోస్ట్ ప్రాప్తయిటకు,

ఆర్షాయుర్వేదావధ నిలయము,

కాకినాడ.

వేదం కం వెని, మ ద్రాసు.

మహాత్మా గాంధీ గ్రంథములు

గా. హరిసర్వోత్తమరాయ కృతులు.

మూర్ఖ రాజు:- (టాల్సుటాయికథ సీతీనవ్యను తావలము) 0-4-0

నితిధర్మము:- (మహాత్మాని జీవితరహస్య మిందుగలదు) 0-4-0

ప్రభుత్వము:- (తేట తెలుగులో రాచరికపు వర్ణన) 0-8-0

శ్రీ రామచంద్ర:- (పోతన రామాయణ

మునకు హృద్యమగు వ్యాఖ్య) 0-8-0

అబలాసచ్చంద్ర:- (సుప్రసిద్ధము అచ్చమాంబ ప్రణీతము 11 భాగము) 1-4-0

Neglected Emperor Poet 0-8-0

వేదం కం వెని, మదరాసు.

ముఖ్య గవనింపు (2942)

యోగ్యతాపత్రములు

నేను పేగుల సంబంధమైన వ్యాధిచే 7 సంవత్సరములనుండి గాఢముమంటిని. బెనారస్ సిటి దుగ్గా మెడికల్ హాల్ గ్రాటెగోజ్ అనెడి స్పెషల్ బొంబమును నేపించిన తరువాత స్వస్థమయ్యెను.

ఉజ్జయిని } 29-9-18 } ఎల్. సి. కపూర్, రెడ్ క్రాస్ సెంటర్.

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణా, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంతి పడవలగుట గంజామునుంచి. తేట కలప తెప్పించుటచే చతుకగా ప్రకటన, తేటమానులు కమ్ములు, దూలములు, రవునుండ్లు చిల్లరగానున్న వర్తకులకు తోట భరలకున్న విక్రయించు చున్నాము. చెన్నపట్టణం రేట్లకంటే మా రేట్లు తక్కువ, రయిలు చార్జీలు కూడా తక్కువగ నుండును, కావలినీ వారు, ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపినివారికి

తేట కలపవర్తకులు, కాకినాడ.

"తెలుగు సంక్షిప్త లేఖనము"

మీరు ఇట్లుకదలకనే తెలుగు మార్గమున నేర్చుకొని భాషాసేవయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. "ప్రోస్పెక్టు" నిమిత్త మకాబిల్గ పంపించండి!"

(13) ఇంఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.



గ్లోబ్ కంపెనీవారి వేలిముద్ర సామాను పెట్టెలో, ప్రాసోట్టు మొదలగు వాటి మీద వేలిముద్ర వేసిన రిజిస్టరు ఆఫ్ సులో మాదిరి స్పృటముగా కనుపడును. రు. 1-2-0. గ్లోబ్ కంపెనీ, గుంటూరు.

కుప్ప రోగ నివారణి

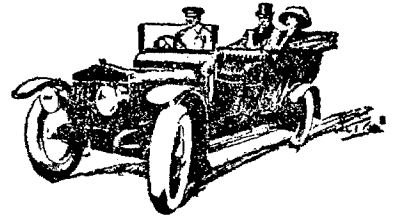
యోగ్యతాపత్రములు (873)

కుప్ప రోగములు నివారణ కావను అనుమానముతో వ్యాపి యేల వృద్ధిపరచుకొనెదరు? నేను 18 సం॥ర ముల నుంచియు వాస్తవీ హితులు కొందరు 5, 6 సం॥ర ముల నుంచియు, కుప్పము వృద్ధిగొనములేని వచ్చుట, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుప్ప రోగనివారణి" నేవించి రోగవిముక్తులమై చాలనుఖముగా యున్నాము.

N. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంటేపల్లి కృష్ణాజిల్లా అడ్వకేట్ కుప్ప రోగములను, కుదుర్పుటలో దీనినిమించిన దివ్యావధము లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116 అ బహమానము "మా కుప్ప రోగనివారణి" ఘనతనివి మాయ కుప్ప రోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి జాగ్రత్త. ఒక నెల దినములకంటే అధికముగా సరిపడుమందు డబ్బా రు 6-0-0 ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.

(8888-878) కొత్తపేటపొద్దు (గోదావరి జిల్లా)

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల



ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు

కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రు 16 లు చొప్పున కెస్సించవలెను. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.

Post Box No. 1004, Kilpauk Madras.

భయపడవద్దు



తేలుకుట్టిన తక్షణమే ఈ ఔషధము వాడిన విషమును తీసివేయును బుడ్డి 1-కి నెల రు 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు 8 బుడ్డవరకు పోస్తే 0-8-0 రు 4-8-0 మణియార్దరు తేసిన వారికి 1 డబ్బాబుడ్డు పోస్తే లేకుండ పంపబడును. పక్షువారిము, పిచ్చు, కుప్పము కు యము, మూలము, అతి

మూత్రము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి నమ్మకమైన ఔషధములు గలవు.

క్యాటలాగునకు వ్రాసినచో ఇవాముగా పంపెదము.

మీకు గల బాధలను వ్రాసి నుంచి ఔషధమును పొందుదు. (119)

Telegrams- Rajavid Sri Bamasdasji Kaviraj
Rajavid 152, Harrish Road,
Calcutta. CALCUTTA.

ప్రతాప కస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి సువాసనగా నుండును. తాంబూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిక అనందముగా నుండుటయే గాక, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు, జ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు, పండ్లనోపులు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది వజ్రాయుధమునకలె పనిచేయును. వేలకొలది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (8851)-8

200 మాత్రలసీసా 1-కి రు 0-4-0; డబ్బా సీసాలు రు. 2-8-0 వి. పి. చార్జి ఎన్నిటికైనా రు 0-6-0.

పి.సి.పి. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేవీ, నెల్లూరుజిల్లా

సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ



మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన సకలవిధసగలు, వెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఆర్డరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. నగలు శృంగీకరముగా తేనివో వాపసు తీసికొని నైక మియ్యబడును. (6)

వర్క్యూషపు 198 } పరాపు శ్రీనివాసులు
టంక కాలవీధి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
పెలిపోసు నెం. 380 } నాయుడు అందుసన్న

నగలవర్తకులు 87 చెనాబజారు మద్రాసు.

వనాపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుకుండు కేరెన్నిక గాంచినది భర 1-10-0 ఇండియా సిలోకనందు ఎచ్చటికైనను రహలాఖర్న ప్రతిరముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఘననవాడి, బొంబాయి



"Everybody's favourite Toilet Kamimia oil & Otto Dilbahar Sold Every where."

మీకు సువాసన ద్రవ్యము, లేక అల్లరి కావలసినప్పుడు "కామియా దిల్ బహార్" ఈ వాయువు. ఇది రిజర్వుచేయబడినది. అతిద్వితీయమైన గుణముగలది. కేవల బుడ్డి 1-కి భర రు 2-0-0 1 డబ్బా " " " 0-12-0 1 డబ్బా " " " 0-8-0 కొన్ని మిక్కిలి వేడి రుమాలుయందు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన వాసన చుట్టుప్రక్కలకు వ్యాపించును

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద

19, హరిన్ రోడ్డు, మా

ఉత్కృష్టమైన ఆయుర్వేద ఔ

డాక్టరు పి. లక్ష్మీవ

గారి చేస్థా

ఒక అణ్ణాంపును పంపినవారికి

ఆంగ్ల, తెలుగు, అ